

Немачка 2,50 DEM, Француска 4,50 FRF, САД 1,25 USD, Швајцарска 1,80 CHF, Шведска 10,00 SEK, Аустрија 13,00 ATS, Грчка 180 GRD

ПОЛИТИКИНИ

ЗАБАВНИК

9. III 1990. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LII • 9 ДИН. • БРОЈ 1993

НОВИ СУПЕРЈУНАК:
БЕЛИ
СТРЕЛАЦ

Фирма

Веровати или не!

ЛУИС ФРЕГ (1890 - 1934)

ШПАНСКИ ТОРЕАДОР, ПРОБОДЕН
ЈЕ У БОРБАМА С БИКОВИМА 57 ПУТА.
ПЕТ ПУТА ЈЕ ЗАДОБИО СМРТНЕ
РАНЕ, А УМРО ЈЕ ТАКО ШТО СЕ
УДАВИО У РЕЦИ.

КАПЕ

КОЈЕ НОСЕ
ЧЛАНОВИ
ПЛЕМЕНА
ДОРОВО ИЗ
ИСТОЧНЕ
АФРИКЕ
НАПРАВ-
ЉЕНЕ
СУ ОД
КОЗЈЕГ
ЖЕЛУЦА.

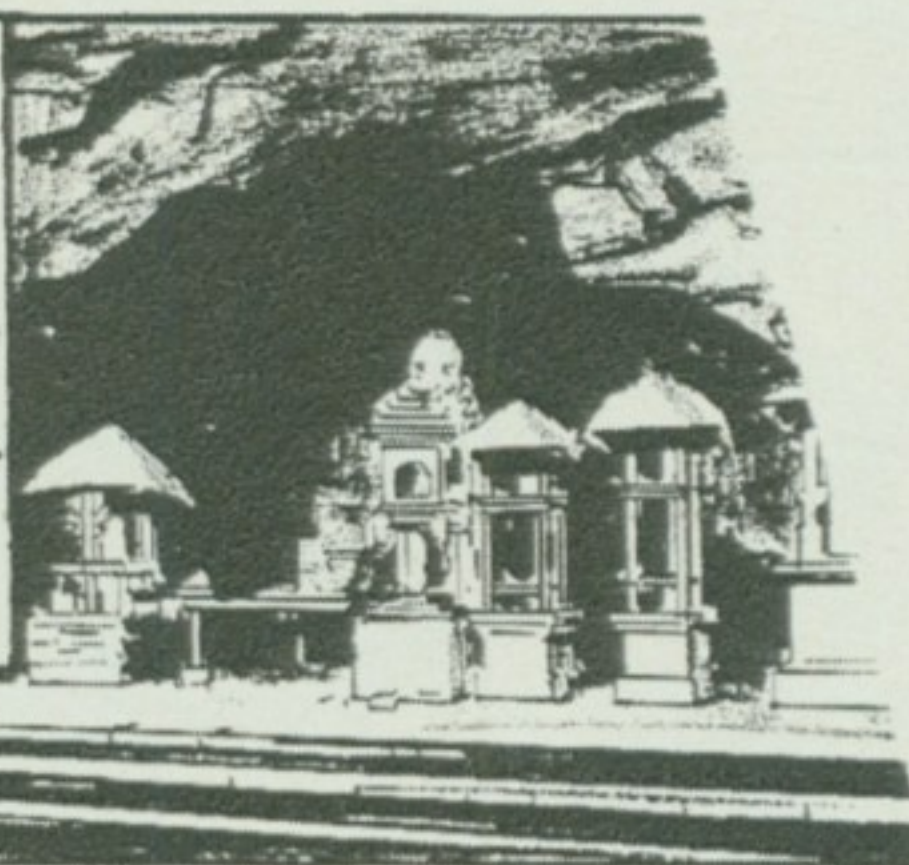
7 ГЛАВИЦА КУПУСА

ИЗРАСЛО ЈЕ ИЗ ЈЕ-
ДНОГ КОРЕНА У БАШ-
ТИ АЛФРЕДА СТЕР-
СА ИЗ КЕНТА У
ДРИКАВИ ВАШИНГ-
ТОН (САД).

ХРАМ СЛЕПИХ МИШЕВА

У ПЕКИНИ НЕДАЛЕКО
ОД КЛУНГКУНГА, НА
БАЛИЈУ, ЖИВИ НА СТО-
ТИНЕ ХИЉАДА ОВИХ
СИСАРА.

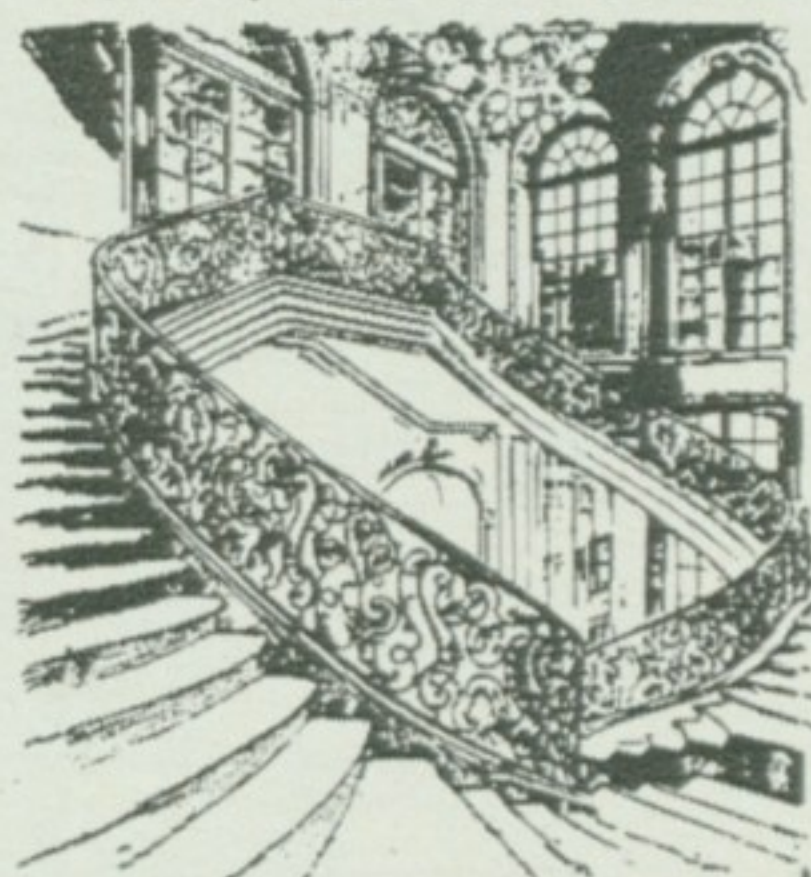
КИТЊАСИ ГВОЗДЕНА ОГРА- ДА

НА СТЕПЕНИШТУ
ГРАДСКЕ ВЕЖИЦЕ У
НЕНСИЈУ (ФРАНЦУС-
КА) ИЗРАЂЕНА ЈЕ ОД
ЈЕДНЕ ЈЕДИНЕ ГВО-
ЗДЕНЕ ШИПКЕ, А ДУ-
ГАЧКА ЈЕ 25 МЕТАРА.

У КЉУН ПЕЛИКАНА

МОЖЕ ДА СТАНЕ
12 КГ. РИБЕ, МНОГО
ВИШЕ НЕГО У ЊЕ-
ГОВ ЖЕЛУДАЦ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

● ● ● стручњаци из запад-
нонемачког града Минстера
препоручују својим суграђа-
нима да се досадних инсека-
та реше гајећи у својим ста-
новима биљке месождерке
јер оне не захтевају никакву

посебну негу. Против мува су
посебно ефикасне росуља,
ловница и венерина мухо-
ловка.

● ● ● британски научници
су после вишегодишњих ме-
рења дошли до закључка да
деца три пута брже расту у
првој половини године. Они
се спремају да провере још

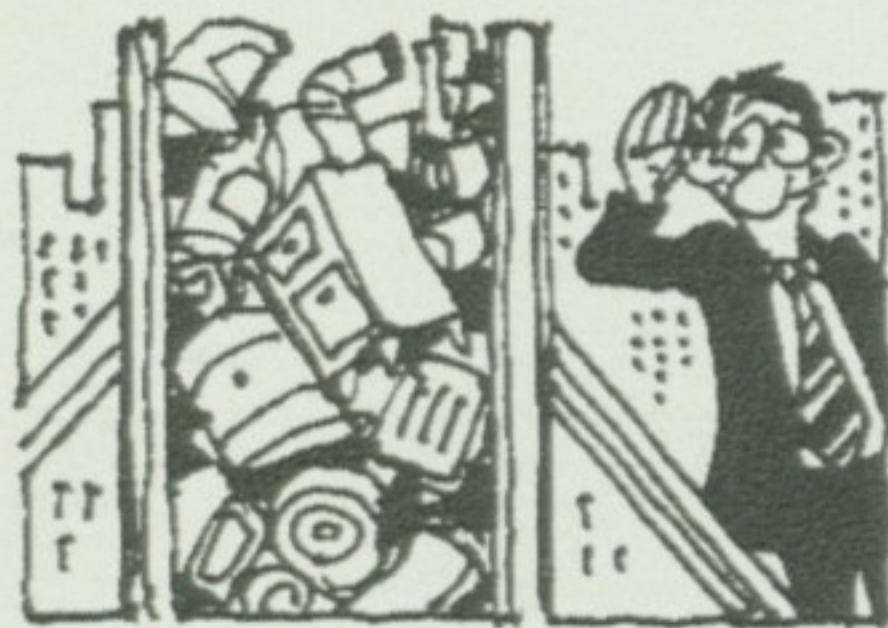
једно широко распрострање-
но веровање да се брже расте
у сну него по дану, само што
пре тога мора бити направ-
љен сложен уређај који би
бележио чак и стоте делове
милиметра.

● ● ● неки шaljивнија обја-
вио је у једном популарном
америчком недељнику следе-

ћи оглас: „Јевтино продајем
личну преписку између Ро-
меа и Јулије“. Добио је пре-
ко стотину озбиљних одго-
вора од заинтересованих.

● ● ● дуж једне од најши-
рих улица у Келну (СР Не-
мачка) подиже се заштитна

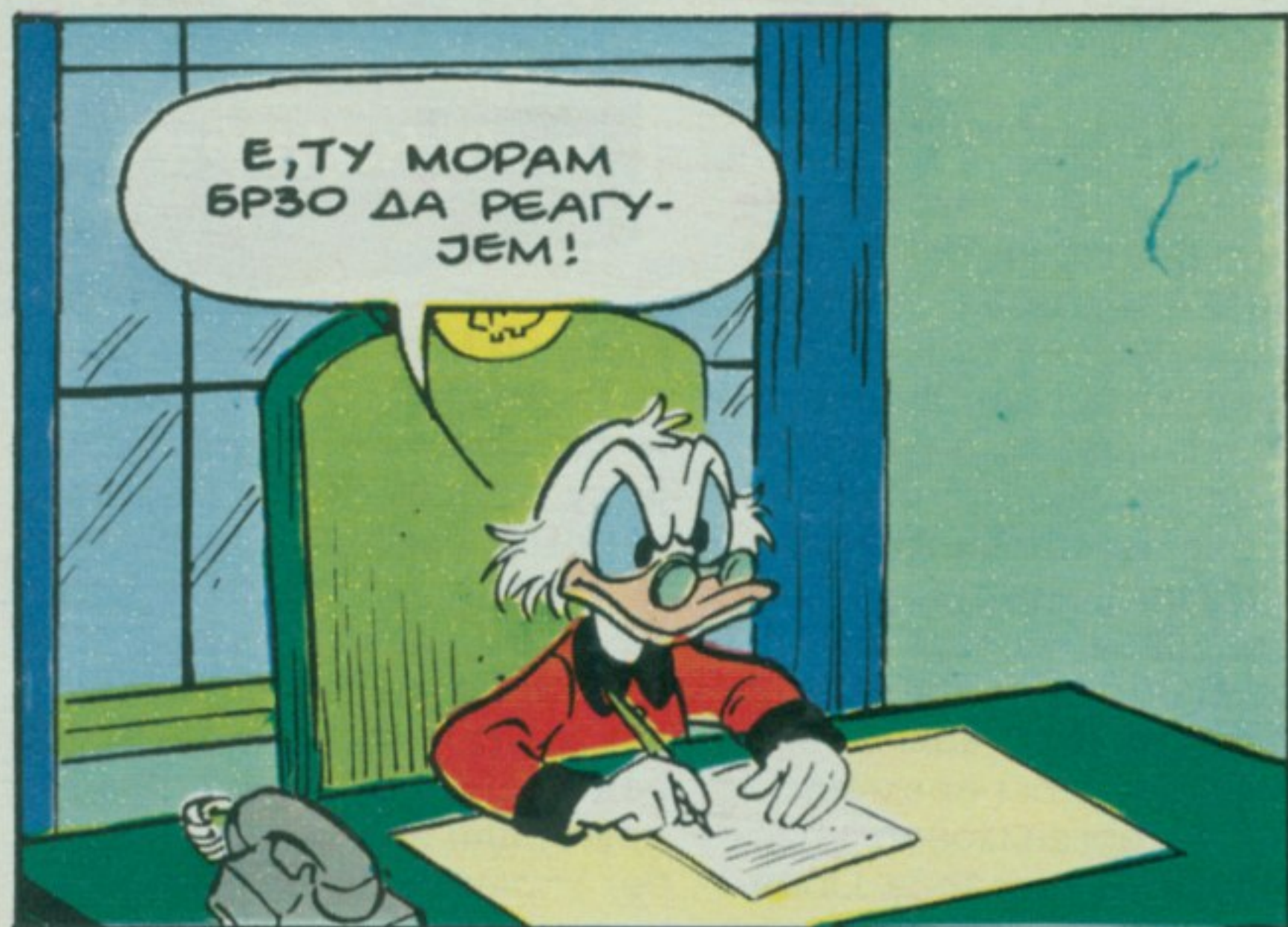

преграда против градске бу-
ке и то од отпадака – за њу
ће бити утрошено око сто то-
на пластичних боца, пла-
стичних кеса и друге иско-
ришћене синтетичке амбала-
же која до сада нигде није
могла да се примени. Барије-
ра дугачка 320 метара шти-

тиће од буке становнике
квартала Фогелзанг (Птичја
песма), а градитељи уз то
обећавају и да ће врло лепо
изгледати.

● ● ● археолози са универ-
зитета у Оксфорду пронашли
су у подводном кратеру јед-
ног вулкана северно од Си-
цилије остатке античког
грчког брода који је овде по-
тонуо пре 24 века. Научници
сматрају да је ово један од
најзначајнијих проналазака
нашег столећа – чаше, амфо-
ре и друге посуде које су на
дубини од тридесет метара
провеле толико времена очу-
ване су врло добро.

ЧИНИМ СВЕ ШТО М

ЖИВОТ И ПРИКЉУЧЕНИЈА ВОЈНИКА КАЈАФЕ

Писма, на жалост, нису сачувана. Разнели су их време и људи. Траг је, на срећу, остао у памћењу потомака. Препричава га Јован Плаовић, унук. Њему је причала мајка Милица, кћи. Њој њена мајка. Отац је, по обичају, ћутао о томе.

Тек, био је крај новембра, можда и почетак децембра, године 1914. Швабе притисле Београд, главнина српске војске стисла се око Колубаре. Све што је могло да држи пушку било је на фронту. И њен Миливоје, командант Дунавске дивизије првог позива у саставу Прве армије генерала Живојина Мишића. Одавно га није видела, понекад би по војнику стигао глас да је жив и здрав што и свима њима жели.

А њих је било петоро. Она, Бранислава Анђелковић – кћи пуковника Милана Андрејевића, једно време и министар војног Краљевине Србије – и њихово четворо деце: Милан, Владислав, Павле и Милица. Глад и болештине десетковале су становништво главног града. Тифус је савладао и четрнаестогодишњег Павла.

Скрхана болом Бранислава шаље писмо на фронт а на руке пуковнику Миливоју Анђелковићу Кајафа:

„Данас је умро наш син Павле. Сахрана је сутра.”

Одговор са Суворора стигао је пред саму сахрану. Донео га је коњаник после педесетак километара јахања. У писму је стајала само једна реченица:

„Бранислава, ја као отац јако жалим што ми је умро син, али и овде су моја деца и гину свакога дана. Миливоје.”

На гроб свога сина Павла пуковник Миливоје Анђелковић Кајафа стигао је тек после два месеца, када у Србији – после сјајне колубарске победе – више није било ни једног непријатељског војника.

Мишић без команде

Живот и прикљученија војника Миливоја Анђелковића Кајафе умногоме су, закулисним играма политике и политичара, остали непознати већини оних који би да завире у сопствену историју. Тек за-

хваљујући књизи Добрице Ћосића „Време смрти” – коју многи, с правом, зову српски „Рат и мир” – личност команданта Дунавске дивизије првог позива за време прве светске војне постала је, макар делимично, део нашег памћења.

Мада ће – у телефонском разговору за „Забавник” – Добрица Ћосић рећи да је све што је ту исписао плод пишчеве маште, личност Кајафе је више него аутентична. И сасвим је вероватно да су се чувени телефонски дијалози између два команданта – Живојина Мишића и Миливоја Анђелковића Кајафе – одвијали управо онако како је писац записао, стварно и могуће.

„Генерал Мишић:

Зауставите продор. Обухватају нас и стежу. Остао нам је само један пут за повлачење. Рекао сам, лично сте ми одговорни. Ви! Другог немам, чујете ли ме, Кајафа?

Кајафа:

Учинићу све што могу. Више од тога не смем, генерале.

Генерал Мишић:

Учините све што мислите да не можете, пуковниче!

Мишић размишља:

... Данас Кајафа сме оно што он више не сме...”

Смео је пуковник Кајафа много тога што други нису смели ни да помисле. Из времена кад се у Колубарској бици одлучивала судбина Србије остао је и телеграм Живојина Мишића Врховној команди да он више није командант армије јер су му се дивизије, јурећи непријатеља, отеле из руку. Кајафа пре свих.

Време и људи у њему су, касније, прилично омаловажили улогу пуковника Миливоја Анђелковића Кајафе и његове Дунавске дивизије у бици на Колубари. Разгнењен таквим односом, а у поводу двадесетогодишњице победе на Колубари, „Политици” се јавио Радоје Лазич, бивши начелник штаба Дунавске дивизије I позива:

„Кад сам прочитао, у ускршњем броју Политике, чланак ђенерала г. Милосављевића о војводи Мишићу, осетио сам у души два супротна осећања: задовољство што се одаје заслужено признање

имену једнога нашег великог војсковође и неку врсту сажаљења према једном другом добром команданту, скромном и поштену човеку и савесном службенику коме су чињене многе неправде у животу, па и чланком г. Милосављевића, што на одговарајућем месту није довољно истакнута његова велика заслуга за онако брз и потпун слом Поћорекове армије...”

Надимак из Новог завета

Миливоје Анђелковић је рођен у Београду 1886. и као изузетно способан питомац позавршавао све војне школе које су у тадашњој Краљевини Србији могле да се уче. Пуне три године, од 1897. до 1902, био је старешина питомца Војне команде. Тада је као предавач упознао и Драгутина Димитријевића Аписа, личност која је оставила неизбрисив траг у том времену.

Апис је организовао убиство краља Александра Обреновића и краљице Драге 1903, а прилазе двору у том тренутку штитио је батаљон Седмог пешадијског пука којим је командовао Миливоје Анђелковић, већ тада зван – Кајафа.

Надимак Кајафа (у Јеван-

Историја га је затурила, народ памти. Вратио се као један од ликова романа „Време смрти”. Име му је Миливоје Анђелковић Кајафа

ђељу по Матеју у Новом завету Кајафа је поглавар свештеника, познат по строгости, који су осудили Христа на распеће) Миливоје Анђелковић је стекао као сасвим млад официр а наденули су му га, и у почетку крили, потчињени, јер је до ситница истеривао ред и дисциплину мучећи друге, али не штедећи ни себе. Управо зато његове јединице су увек биле кадре да учине све што је заповедник захтевао од њих.

У ратовима који су тада Србију ретко мимоилазили Кајафа је чинио чуда од јунаштва. Командујући Јаворском бригадом у рату против Турака

Бранислава, кћи пуковника Милана Андрејевића, и капетан прве класе Миливоје Анђелковић на венчању

НИСЛЕ ДА НЕ МОГУ

ОДБИО УНИФОРМУ

Краљ Петар је био другачији од свог сина. Када је после мајског преврата 1903, дошао на власт, тражио је да Кајафа буде командант његове гарде, њему највише верује. Кајафа је одбио из невероватних разлога – не може себе да замисли у китњастој гардијској униформи. Петар Први је дозволио да командант његове гарде буде у униформи пешадијског официра, први и једини пут у историји краљевања и њихових гарди.

Породична фотографија Анђелковића из првих година овог века

Пуковник
Миливоје
Анђековић
Кајафа
у
време
кад
је
још
веровао
да
се
свет
осваја
редом,
радом
и
знањем и...

... непосредно
пред
смрт

1912. он је са својим војницима умео и смео дубоко да зађе у позадину непријатеља муњевито ослобађајући утврду за утврдом. Тако су пали Сјеница, Пријепоље, Пљевља. А све далеко од главних српских снага и потпуно самостално.

Упамтили су га и Бугари годину дана касније. У боју на Говедарнику три пута је на бајонет заузимао положаје које

НИЈЕ РАСПИКУЋА

Јован Плаовић, унук Миливоја Анђелковића Кајафе, сачувао је безмало све оцене свог деде војника. Наравно, све похвала до похвале. Занимљива су, међутим, питања и одговори у тим оценама.

Као пример наводимо Оцену за 1901. коју је за Миливоја Анђелковића потписао ађутант Њ. В. Краља у којој, поред осталог, стоји и ово:

Карактерне особине:

Поуздан, искрен, отворен, интелигенција јача

Како врши службу:

Тачно и уредно. У служби је поуздан. Службу обавља са разумевањем. У служби му није потребан надзор.

Какав је економ:

Креће се у границама својих доходака.

Ратове су и онда могли да добију само поуздани, паметни и они који нису распикуће.

На
овој
кући
у
Смиљанићевој 30,
у
Београду,
где
данас
живи
једини
његов
потомак,
Кајафа
није
хтео
да
подигне
ролетне
на
захтев
краља
Александра

је бранио далеко бројнији и наоружанији непријатељ.

Њ. Величанство у опасности

Кајафа је из живота крочио у легенду првих дана Првог светског рата. Прилично збуњени брзим налетом аустроугарских дивизија влада и Генералштаб нису били начисто да ли да бране престоницу Србије. Министарство војно, које се с владом повукло у Ниш, те Врховна команда, смештена у Крагујевцу а хендикепирана одсуством војводе Путника који је са лечења у иностранству хитао у домовину, договорили су се да одлуку шта чинити с Београдом оставе Миливоју Анђелковићу Кајафи.

За војника Кајафиног кова дилеме није било: Београд мора да се брани, по цену да до темеља буде срушен. Бранио га је, чак и уз помоћ трећепозиваца, све док није стигла наредба да иде даље, на много осетљивија места по одбрану Србије. У уџбенике херојства ушла је битка на Дрини, посебно Мачков камен. Кајафа је и ту био испред свих.

Његов удео у Колубарској бици, једној од најбриљантнијих победа коју су савезници

извојевали у Првом светском рату, већ смо поменули. Из времена пре одсудног напада датира и једна прилично озбиљна љутња власти на Кајафу. Сасвим лакомислено, замерили су му, одвео је регента Александра на прву линију фронта те је Његовом Величанству могло нешто ружно да се догоди. Није се догодило, али је зато пуковник Миливоје Анђелковић врло брзо осетио како је то кад се свемоћна политика умеша и међу војнике.

Потреси због претреса

Званично, Кајафа се у ослобођену Србију није вратио на белом коњу јер је поражен на солунском фронту од четири пута бројнијих Бугара, уз то и сасвим криво обавештен о снази непријатеља. Белог коња није добио ни Павле Јуришић Штурм, тада претпостављени Кајафи. Због исте ствари – пораза од бугарског генерала Бојацијева 1916.

То је, изгледа, била сјајна прилика да се „војник посебнога кова, херој и родољуб, честит и поштен, строг и дисциплинован и велики командант“ пензионисе у четрдесет деветој години. Јер, на помолу је био солунски процес, суђење Апису и његовој

тајној организацији „Уједињење или смрт“ због инсценираног атентата на престолонаследника Александра, а Кајафа је био велики и изузетно утицајан пријатељ невинно оптуженог и погубљеног Аписа.

РОЛЕТНЕ СУ ОСТАЛЕ СПУШТЕНЕ

Неколико година после ослобођења краљ Александар се сетио свог бившег васпитача и бившег сјајног и изузетно честитог војника. Дали је у питању била брига савести или су на виду биле неке друге игре, тек – краљ је пензионисаном пуковнику Миливоју Анђелковићу Кајафи послао свог маршала двора с понудом:

Краљ би хтео да сврати кад буде пролазио Смиљанићевом улицом и ако ролетне буду подигнуте ето њега на капији. Пуковнику, иначе, нуди чин генерала и све припадљивости које му тим чином следе од 1917, кад је пензионисан.

Одговор је био чврст и строг, својствен Кајафи:

Поздравите Његово Величанство и реците му да је он господар у својој земљи, а ја сам у својој кући.

Краљ је прошао, ролетне су остале спуштене.

заједно са Љубом Вуловићем и Радом Малобабићем. Сви осуђени су, знамо, рехабилитовани 1953. Кајафу ни тада нико није рехабилитовао из простог разлога што те 1917. у Солуну није званично ни био осуђен.

Војника посебног кова ни у мировини нису остављали на миру. Некадашњи васпитач, што се војних вештина тиче, принчева Ђорђа и Александра Карађорђевића – обојица су га из поштовања звали бата Мика – 1925. још једном је био повређен и понижен. Чак су то престоничка гласила, с непримереном злурадешћу, донела на првим странама својих издања.

„Претрес код г. М. Анђелковића... Осим личних ствари г. Анђелковића, у његовом стану нађена су и два сандука Краљевића Ђорђа. Сандуци су били закључани и пломбирани...“

Уз то, г. М. Анђелковић је, да иронија буде већа, оптужен за комунистичку пропаганду. Оптужба је била толико уверљива да га због тог, тада много гадног, деликта нису звали ни на суд.

Било је то време када је краљ Александар све чинио да рођеног брата Ђорђа, правог наследника по редоследу рођења, што више искомпромитује и удаљи од круне. Уплитање озбиљног Кајафе у неозбиљну фарсу припомогло је краљу да принца Ђорђа што лакше смести у санаторијум. Иначе, нема спора да су Кајафа и принц Ђорђе били велики пријатељи. Пре одласка принца у санаторијум и претреса код Кајафе њих двојица су се спремала на заједнички пут у Швајцарску. И то преко Солуна, да још једном обиђу гроб Драгутина Димитријевића Аписа.

Код потомака Миливоја Анђелковића Кајафе, у једном плавом избледелом коверту, и данас се чува дописница. На предњој страни оловком је исписано: Са Аписовог гроба. На полеђини, изнад пресованог цвета, пише: Убрано 15. априла 1919. у 4 сахата после подне...

Миливоје Анђелковић Кајафа умро је 1940. Тек тада су га се сетиле поједине новине. Други светски рат је већ пустио Европу.

Петар Милатовић

ЗВЕЗДА КАНАДСКОГ ФУТБАЛА

МЛАДИЋ
КОЈИ
ЗАПАЛИО
НАЦИЈУ

У пролеће 1981. године млади фудбалер Виктор Нотаро био је понос и дика Канаде. Захваљујући његовој бриљантној игри канадска млада репрезентација однела је неочекивану али сјајну победу на турниру Светског омладинског купа у Аустралији.

Новине из родног му града Веленда трубиле су на првим странама о његовом успеху а ускоро су им се придружили сви канадски листови, радио и телевизија. Узбуђење је било дотад невиђено: Канада је тријумфовала, њени млади играчи постали су шампиони света, а Виктор Нотаро суперзвезда.

Једина незгода је што је млади Нотаро био и суперлазов: нити је постојала млада канадска фудбалска репрезентација, нити се такво светско првенство уопште одиграло, нити је Виктор крочио у Аустралију. Он је само очајнички жудео да постане „Спортиста године“ Веленда па је целу причу измислио и локалним новинама лично слао обавештења о развоју догађаја и својој одлучујућој улози у њима.

Елиминисали Бразил, победили СССР

Виктору се може с правом штошта пребацити само не да није савршено припремио терен за своју бајку. Годину дана пре почетка „првенства“ он је о напорним припремама за њега с времена на време писао уреднику листа „Веленд Трибјун“ Вејну Редшоу. Обавештења су стизала из Каламазуа у америчкој држави Мичиген где је Виктор студирао добивши стипендију на основу свог доброг играња фудбала.

Како се приближавао фебруарски „фудбалски турнир“, извештаји о канадској младој репрезентацији која много обећава још чешће су стизали у Редшоову редакцију и редовно су објављивани у његовим новинама. Затим је дошло до великих победа у Аустралији и читаоци „Веленд Трибјуна“ узбуђено су праћили напредовање према финалу канадске екипе чији је јунак био нико други до њихов рођени извеш-

тач и суграђанин Виктор Нотаро.

Нотаро је, наравно, био крајње опрезан не желећи да пробуди сумњу и да се његови суграђани прерано нападе, па је себи прво скромно приписао намештање победничког гола моћном тиму Западне Немачке. Већ у следећем окршају њихов Нотаро дао је последњи од три гола којим је Канада елиминисала Бразил. А у финалу против Совјетског Савеза ко ће да одлучи напети меч без голова до Нотаро и то у последњим минутима игре.

„Веленд Трибјун“ је читаоцима, а према Нотаровом извештају, изнео све појединости овог тешког сусрета после кога су Канађани постали шампиони света. Вејн Реншо је вест пренео свим националним гласилима и одушевљењу канадских патриота није било краја као ни поносу Викторових родитеља.

Дирљив дочек

Али, истина је избила на видело док се Виктор још „налазио“ у Аустралији. Када се вратио, одбор за дочек био је ту, али не онакав каквом се надао. Уместо свечаности, навијача и музике сачекали су га господин Реншо који је киптео од беса и покуњени родитељи госпођа и господин Нотаро. Ови последњи нису га видели откако је „био“ у Аустралији, постао „фудбалска звезда“ и, очигледно, преварант међународног калибра.

Сусрет је, као што се већ може замислити, био необично дирљив. Господин Реншо је желео да зна све о лажним извештајима за новине, родитељи су желели да чују шта Виктор мисли где га то води и докле ће тако догурати, Виктор је желео да види има ли излаза из соса у који се увалио.

Будући интелигентан младић брзо се уверио да излаза нема, све је лепо признао и неко други је проглашен за „Спортисту године“ града Веленда. Штета, јер Виктор је био најозбиљнији кандидат за „Спортисту године“ целе Канаде!

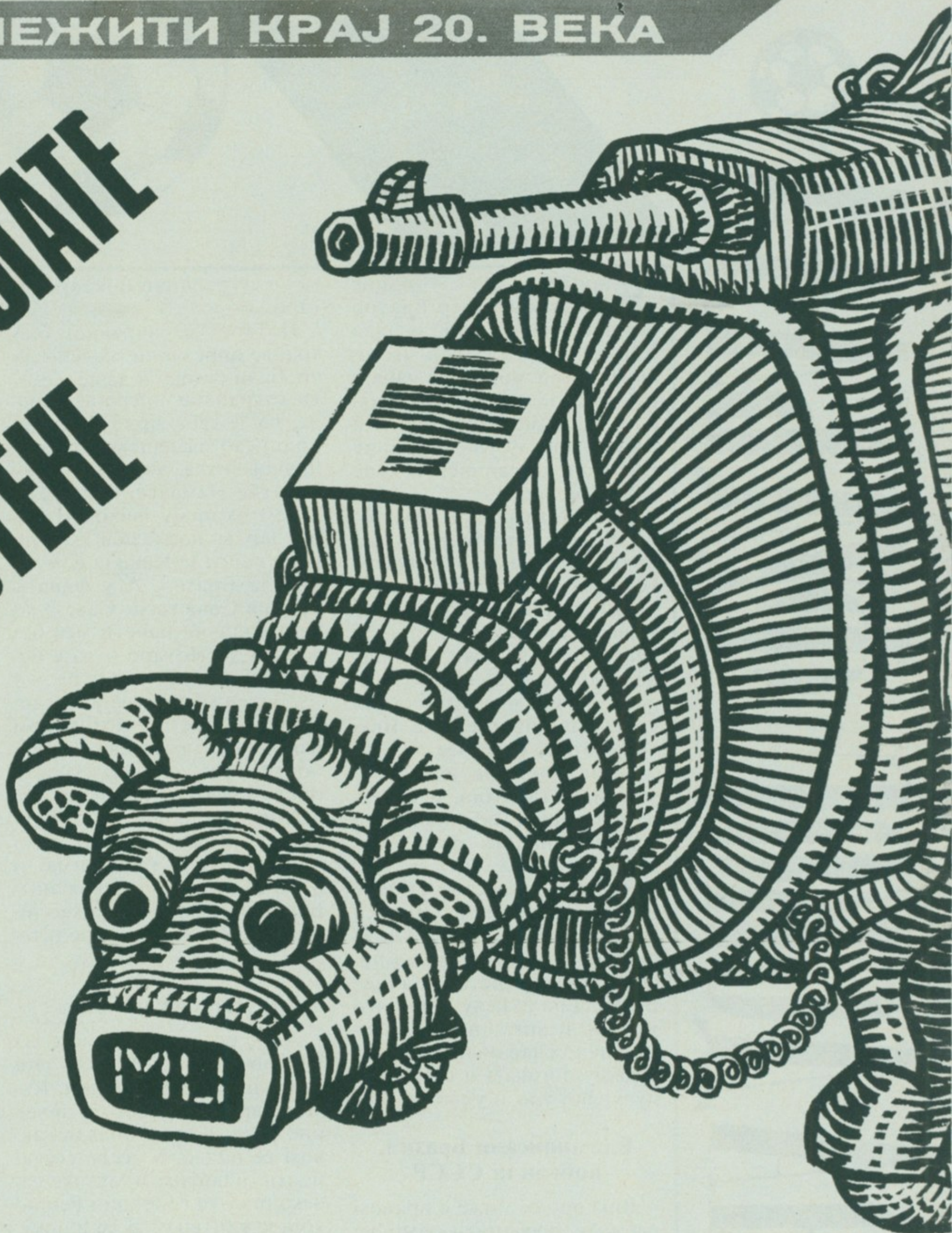
Б. Дожић

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

РИБЕ - МАЧКЕ И РОГАТЕ АПОТЕКЕ

Деца ће се рађати с плавим или смеђим очима, већ по жељи родитеља, роботи ће нас послуживати и обављати оне досадне кућне послове, а телевизори више неће бити само „кутије“ за емитовање програма

Небо загушено хеликоптерима који превозе запослене до радних места. Са колоније на Марсу стижу последње вести о новим радним победама. Писаћа машина „сама себе пише“, односно, активира се на звук људског гласа и куца сама.

То су само неке од ствари за које су зналци рекли да ће се (сигурно) остварити током осамдесетих. А ето, осамдесетима смо још пре три месеца рекли збогом а сва су ова предвиђања и даље „закључана“ по истраживачким лабораторијама.

Управо због тога врло је незахвално бавити се предвиђањима. Па ипак, покушаћемо то да урадимо уз помоћ стручњака. А онда ћемо, а и шта бисмо друго, чекати крај овог нашег 20. века да видимо шта се од свега тога и остварило.

Краве дају млеко и – лекове

Генетски инжењеринг, област на којој научници раде већ 15 година (Забавник је у више наврата о томе писао) убрзо ће, по свој прилици, добити даљу примену. Да почнемо с најбезазленијим а корисним стварима.

До сада смо муку мучили да шаргаре-

пу, а богами и целер, искористимо пре него што ово поврће, богато витаминима, не изгуби своју сочност и крстост. Изгледа да је питање времена кад ће се на тржишту појавити шаргарепа и целер који ће дуго, пошто се изваде из земље и отпреме у продавнице, задржати тај свој изглед и, речено језиком ономотопеје, крцкави укус.

Слично је и са парадајзом. Свима нам је добро знано да је ова црвена „поврћка“ стизала до нас, углавном, бледуњаваог и некако болешљивог изгледа. Разлог је био једноставан. Произвођачи су га брали пре него што потпуно сазри да не би увенуо у току транспорта. Стручњаци који раде на томе тврде да су успели да произведу парадајз чије ће се сазревање заустављати у тренутку кад се он убере са стабљике.

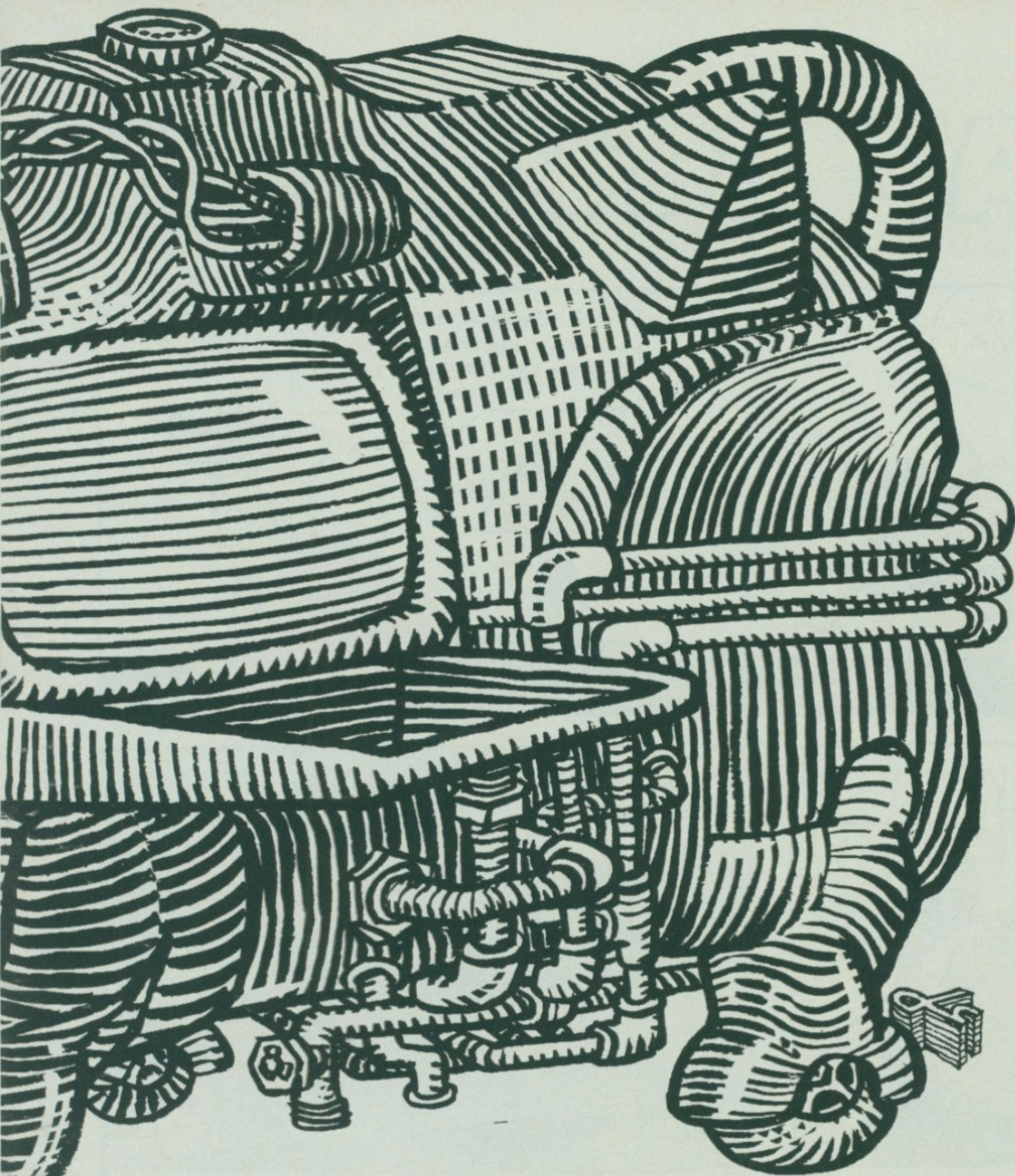
У блиској будућности одгајаће се свиње и говеда који ће давати месо са знатно смањеном масноћом. Краве ће, ту се срећом ништа неће променити, и даље давати млеко, али бољег квалитета. Из млека тих крава фармацеути ће издвајати и екстракт за производњу инсулина и хормона раста. Не треба ни сумњати да је за

ове рогате – четвороножне – покретне – апотеке Амерички патентни завод већ унапред добио наруџбине.

Истовремено се и у САД и у Јапану већ далеко отишло у узгајању пастрмки и риба-мачки које ће, са знатно мање хране, а за краће време него до сада, добијати и у тежини и у дужини. Даш им мање да једу, чекаш краће, а добијеш више меса.

Генетски инжењеринг је чудесан све док не дођемо до нас самих. Оног тренутка кад он почне да се примењује и на човека увиђамо колико је фантастичан али и – застрашујући. Научници ће временом успевати да издвоје све више људских гена и откривати чиме ти гени, условно речено, управљају у човечјем организму. Неки од тих гена одговорни су за развој одређених болести, док други једноставно одређују врсту и „облик“ особе у какву ћемо се претворити. Како стручњаци генетског инжењеринга све више стичу знања, а самим тим и могућност да те гене мењају и „прекрајају“, поставља се и низ неизбежних питања.

На који начин гени утичу на стварање одређене неравнотеже у организму и воде у болест? Ако се то утврди, да ли ће-

Илустровао: Растко Ђирић

мо онда моћи да утичемо на то да дете које се рађа не буде, на пример, кратко-видо? И ако се у томе успе, да ли ће се ту стати или ће се ићи даље? Можда ће родитељи бити у могућности да унапред „поруче“ девојчицу или дечака, плавих или смеђих очију, плаве равне косе или црне коврцаве?

Једно је сасвим извесно. Наступајуће деведесете можда нам неће пружити оволики избор, али ће људе који се баве генетским инжењерингом суочити са неизбежном дилемом: да ли оваквим циљевима уопште и треба стремити?

Наши нови (механички) кућни љубимци

Роботи су већ давно постали део наше свакодневице пошто раде, углавном, само по фабрикама, на траци, и нису нам надокнаду руке, о њима најчешће размишљамо само као о „јунацима“ научно-популарних филмова.

По свој прилици ови „метални људи“ коначно ће почети да се мувају и ту негде, око нас. Срећемо их у ресторанима с брзом храном како бацају на жар хамбургере или ћемо се сударити с њима

у самопослугама док ревносно перу и гланцају подове, или ће можда по болницама разносити послужавнике с храном.

Добро знамо да је кључ за прављење корисног робота уграђивање вештачке интелигенције у његов, иначе, неефикасан механички мозак. Јер, оно што је за човека логично и на први поглед, за нашег металног сабрата није. Ево једног примера.

Довољно је да погледамо у угао собе, тамо где се састају таваница и зидови, па да знамо да је тај угао у унутрашњости просторије, а не окренут према споља. Толико јасно, зар не, да је о томе смешно и расправљати. Али, такве „ситнице“ су непремостива тешкоћа и потпуна непознаница за робота. Међутим, стручњаци у догледно време обећавају роботе који ће имати „мозак“ направљен на принципу људског. Тада ће та механичка раса коначно научити да се сналази у простору. Кад се то догоди, добићемо робота који ће моћи, рецимо, да усисава подове канцеларија, а да не руши столове и столице пред собом.

При крају деведесетих наши механички помоћници требало би да постану довољно јефтини па ћемо моћи лако да их набављамо за обављање оних послова за које је све теже наћи радну снагу. Помагаће болесним људима, доносиће им лекове, храну, али и даље неће успевати, рецимо, да им наместе кревет. Наравно, неће сви роботи бити „добрице“. Направиће се и метални чувари који ће, на при-

мер, лутати око неких важних постројења и јављати својој интелигентној сабраћи уколико наиђу на нежељеног посетиоца. Претпоставља се да ће бити и робота који ће бити обучени да рукују оружјем.

Нама би сигурно био најзанимљивији кућни робот. Било би лепо имати послушног помоћника који никад не би рекао – не кад бисмо затражили да нам донесе хладан сок из фрижидера или који би нам прао прозоре и тепихе, а уз пут сређивао и стављао на место разбацане дечје играчке с пода.

Ако нам крај века оствари снове и подари нам тог механичког кућног љубимца, то ће значити да ће се изглед станова и кућа у којима живимо из основа променити. Свака просторија морала би да има мали одашиљач који би робота слао таласе. И не само то. Степеништа у кућама морала би да се прилагоде његовом кретању.

Можда вам ово звучи сувише револуционарно? Али, вероватно да су тако говорили и наши преци 1890. кад су их уверавали да ће се изглед читаве планете Земље променити и прилагодити кретању тадашњег „чуда“ – аутомобила.

Телефонско компјутерски телевизор

Ова деценија би требало да донесе и, малтене, поновно рађање телевизије. Телефон, компјутер и телевизор ће се спојити у сасвим нови апарат. Тако ће неки будући клинци 21. века вероватно бити збуњени кад сазнају да су људи, некада давно имали компјутере који нису једноставно могли да се укључе на било коју телефонску линију, телефоне без видео-екрана с покретним сликама и телевизоре који су били само кутије за емитовање програма.

Телевизијски апарати доживеће преображај у неколико фаза. У првој ће се квалитет емитовања програма приближити филмском, по биоскопима, а затим следи фаза која ће од тог „магичног кућног прозора у свет“ створити комбинацију ТВ компјутера.

Незадовољни оним што вам новинар саопштава, док гледате репортажу о Лондону, једноставним притиском на даљинском управљачу „наређујете“ свом телевизору да вам да све могуће податке о музејима главног града Велике Британије. И то није све. Одабирате музеј који вас посебно занима и тражите да „разгледате“ сва изложена платна, наравно, уз информације о сликарима чија су дела изложена.

А кад се коначно „уједине“ телефон, компјутер и телевизор могућности ће бити готово неисцрпне. Од тога да ће свако, у било које доба дана и ноћи, моћи да одгледа филм који одабере и поручи га од тв-теле-компјутера, до могућности да разгледа шта се ново појавило у некој робној кући и одмах поручи оно што му одговара а да уз пут прича с пријатељicom и гледа је како послује по свом стању. Једном речи – директно укључивање у живот.

Ако се сва предвиђања за осамдесете нису испунила, готово је сигурно да ова за деведесете – хоће. Нешто је друго у питању. Како ће се људи навикавати на тако брзе и драстичне промене?

В. С.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ГОДИНЕ '80

РОЂЕН ЗА ПУСТИЊУ, ШАМПИОН НА АСФАЛТУ

YAMAHA TENERE

Осамдесете године збрисале су са улица Европе мотоциклисте из времена највеће популарности овог возила – оне момке који су, одевени од пете до главе у тесне кожне комбинезоне, гутали аутостраде брзинама од двеста километара на сат. Њихово место заузели су возачи, такозвани рајдери (енглески: rider = јахач), друге сорте, насмешени и самоуверени љубитељи оних мотоцикала који одолевају сваком терену а носе заједничко име: „издржљиви“.

Шта је изазвало такву те мељну промену?

Заслуга, равноправно, припада сада већ легендарном јапанском продору и авантуристичком духу Тијерија Сабина сина париског зубног лекара, који је измислио чувену трку Париз – Дакар. То ломање кроз Африку начинило је од издржљивог мотоцикла за све терене симбол двоточкаша осамдесетих година.

Од тих мотора један је ушао у историју и постао лидер тржишта без премца: „јамаха тенере“. Његово име означава „пустињу над пустињама“, најтежи и најнеприступачнији део Сахаре где је, до пре неколико година, постојало само једно усамљено дрво сада замењено металним стубом начињеним од олупина аутомобила и мотоцикала.

Баш у том делу Сахаре и баш на „јамахи“ био се изгу-

био Тијери Сабин. Те опасне ноћи, у којој је Сабин спознао љубав према исконској природи, родила се идеја о великој, тако рећи епској, трци Париз – Дакар. Прва се одиграла 1979. године. Последња, бар за Сабина, 1986. када је погинуо у несрећи хеликоптера из кога је пратио етапе трке.

„Јамаха тенере“ прославила се у афричким подвизима – више пута победила је у трци Париз – Дакар – у којој је редовно учествовао и принц Алберт Грималди, престолонаследник Монака, син принца Ренијеа и некадашње филмске звезде Грејс Кели. А ни други учесници нису били за потцењивање, ни по пореклу, ни по храбрости, ни по звучним именима. Али, прави победник увек је била „јамаха тенере“.

Срца широких и мање ексклузивних маса љубитеља мотора освојила је тек пошто је доживела једну битну промену: када је добила електрични starter уместо старомодне педале-полуге, оне која је правим возачима баш представљала уживање и изазов. Ови други, мање искусни, рањавали су глежњеве и цеванице, цепали скупе летње еспадриле и, што је најгоре, излагали се подсмеху када, уз сав труд и зној, не би успели да је покрену.

Тријумфални марш „јамахе тенере“ почео је 1984. године а трагом њене популарности у освајање возача који су жу-

НЕКА ДРУГА КАТЕГОРИЈА

ПОТОМЦИ ГОЛИХ У СЕДЛУ

Осамдесетих година јесу тријумфовали „издржљиви“ мотоцикли за сваки терен, али било је и других, сасвим другачијих, а такође популарних. После првобитног неповерења у редовима купаца модели звани „кастом“ кренули су путем сигурног успеха.

Овај тип мотоцикла је далеки и цивилизованији рођак некада чувених „чопера“ на којима су се јунаци филма „Голи у седлу“ (у оригиналу: „Easy Rider“) Питер Фонда и

ГОДИНЕ '80

Јунак деценије која истиче: „јамаха тенере“

дели за мотором за сваки терен лансирани су јапански и понеки храбрији италијански мотоцикл. Средином осамдесетих на тржишту је било 51 одсто регистрованих „издржљивих“, то јест за сваки терен. Данас, када у било ком већем граду Западне Европе уђе у изложбени простор продавнице мотора, купац има утисак да се нашао у некој од земаља Магреба (Мароко – Алжир – Тунис) – мотори се зову „тенере“, „дакар“, „туарег“, „џебел“...

„Јамаха тенере“ и сада је једноцилиндричан од 600 кубика, лаган (нарочито у поређењу са обичним уличним мотоциклом), моћан, лак за управљање. Има само једну ману: код возача изазива жељу за опасним акробацијама које на асфалту, у саобраћају, могу да буду погубне – вожња на једном точку, на пример.

Иначе, „тенере“ се одлично сналази и на асфалту мада су јој и вешање и шасија предвиђени и направљени за вратоломије: скокове, речне га-

зове, планинске стазе и богазе, блато и, пре свега, песак. Али, обичан „тенериста“ ретко креће у такве подухвате и његов омиљени терен остаје стари добри асфалт.

„Тенере“ је привлачан из милион разлога, каже Фабрицио Антолини, представник фирме „Јамаха“ у Риму. „На првом месту је имиџ: осим што је леп и упадљив овај мотор носи у себи драг авантуре; цена му је релативно приступачна (испод 8 милиона лира), мања него за обичне мотоцикле од 600 кубика (10 до 12 милиона лира); одржавање је једноставно, а могућности вожње неограничене.“

Али, али... „јамаха тенере“, рођена за пустињу и шампион асфалта, већ је добила потомка који на њу не личи. То је „супертенере“, цин двоцилиндричног мотора који се ближи брзини од двеста километара на сат. Како ће проћи код публике и да ли ће њему и сличнима припасти следећа деценија тек треба да се види.

Б. Дожић

Денис Хопер возили од Лос Анђелеса до Њу Орлеанса.

„Кастом“ мотори, као што се на слици и види, имају предње вешање дуже од нормалног и седло постављено ниже него што је уобичајено. Раде их познате фирме: „Хонда“, „Сузуки“, „Гуци“, „Дукати“. Међу њима штрчи „априлија ред роуз“ од једва 50 кубика за коју кацига није обавезна.

На тржиште су избачени и такозвани „суперскутери“ са

каросеријом. Два „Хондина“ модела овога типа су: „пасифик коуст 800“ и „250 вижн“ са седиштем за возача које личи на берберску фотељу.

Има их веома брзих, јапанских, с мотором-сиреном, шасијом од металне легуре, огромним кочницама и превеликим гумама. Ипак, популарнији су они који мање парају очи и уши и спорије иду.

Б. Д.

„... Седам, осам, девет...“ Судија подиже руку победника док нокаутираног износе с ригна уз заглушујуће овације. Овакву сцену, као доказ потпуне надмоћности над противником, сања сваки боксер

Професионалци настоје да својим ударцима погоде најосетљивија места на глави и телу противника. Јер, како каже Реј Ејсл, тренер Мајка Тајсона, доскора апсолутног светског шампиона у професионалном боксу, „колико је важна јачина удараца, толико је важно где ћеш и када ударити противника“.

У жељи да зада што јачи ударац, нападач се премешта с ноге на ногу повећавајући ефекат телесном масом, и циља у вилицу! Ударац се преко виличне кости и слепоочног зглоба преноси на предео лавиринта у мозгу и на мождано ткиво. Мозак се помера и по

ПЕС

инерцији (други Њутнов закон) креће и удара у лобању. Долази до „кратког споја“, главни покретач нашег организма губи контролу. Човек остаје без свести, посрће и пада.

Нагли губитак свести је последица контузије предње површине можданог стабла. Тежини повреде вегетативних центара доприноси и истовремено дејство вибрација и кинетичке силе кретања мождане течности у лобањи.

Обично се дешава да боксер приликом пада лупи главом о под па аутоматски добије још један ударац, односно потрес мозга. Због тога је веома значајно да се носе кациге и да под буде застрвен филцом. И гумени заштитници између зуба као и чврсто стегнуте вилице амортизују ударце у браду и смањују могућност повреда виличног зглоба и базе лобање.

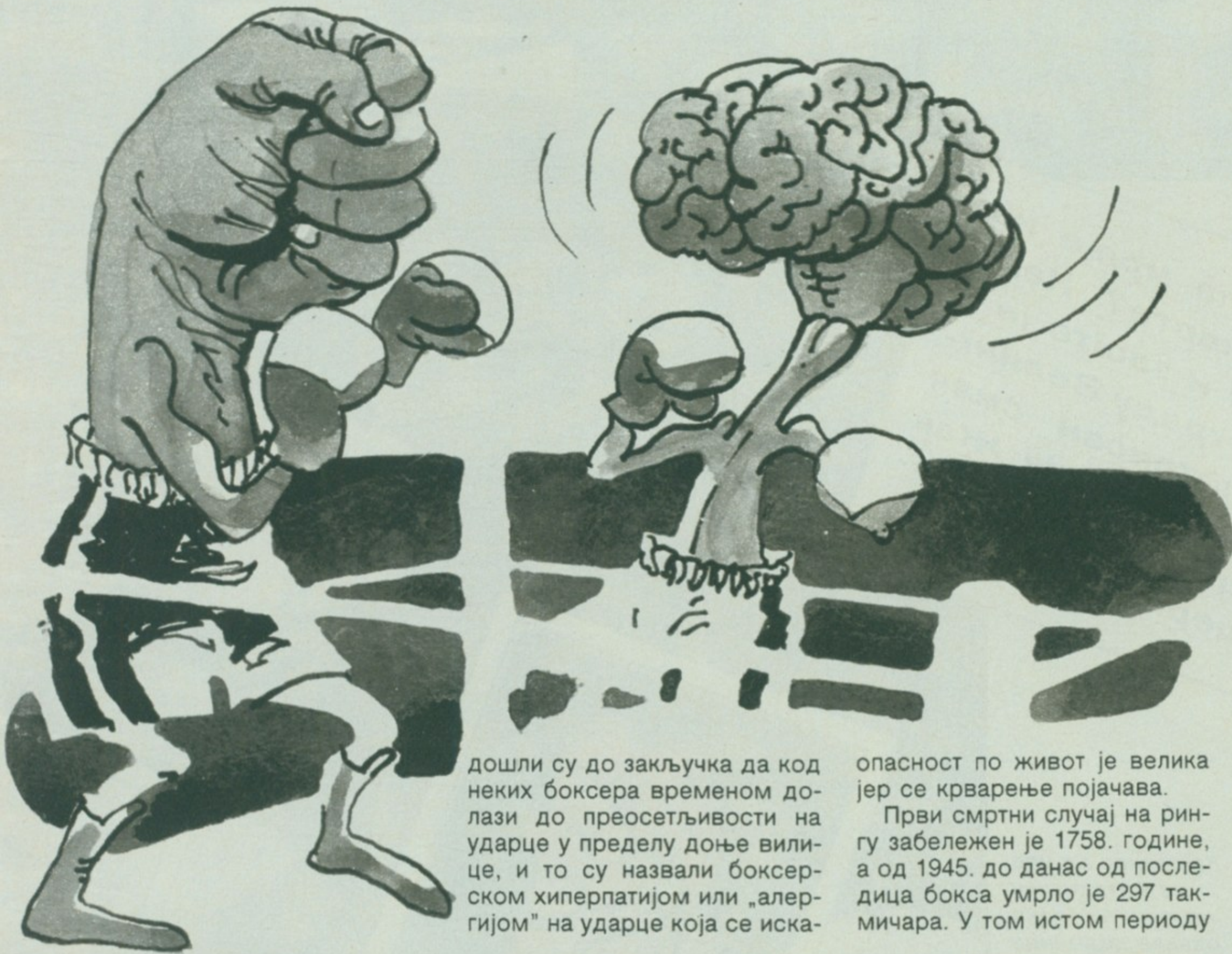
Колико ће се боксер налазити у несвести зависи од јачине удараца, али и од издржљивости појединаца. Неки добро подносе ударце, а има и таквих који и од најслабијег удараца падају у несвест. „Подношење удараца“ се на жалост не може увежбати. Истраживачи Серкл и Јарос

И мушкарци у другом стању

ДОКТОРЕ, КАКО ЈЕ

НИЦЛОМ У МОЗАК

зује кроз све лакше падање у нокаут.

Најозбиљнија последица удarca у главу је мождано крвављење са губитком свести, али може се догодити да се јави главобоља, повраћање, поспаност, па тек онда несвест. Ако боксер у оваквом стању настави борбу,

у нашој земљи забележено је дванаест смртних случајева.

Када је пре осам година млади загребачки боксер Звонимир Фрајић пао у кому, због нагњечења мозга и крварења, као последице удarca у рингу, медицински стручњаци и спортски радници недељама су ломили копља око ове „племените“ вештине. Неурохирурги и неурофизиолози су ишли дотле да су предлагали укидање бокса као спортске дисциплине, док су заљубљеници у бокс тврдили, између осталог, да је ударац фудбалске лопте главом или судар на терену – опаснији од бокса. Много речи, аргумената и против аргумената је изречено и свако је остао на свом.

Стоји чињеница да песницу у мозак човек може добити и изван ринга, као и то да су последице удarca у главу често драстичне: од инвалидности до смрти.

Они који памте Касијуса Клеја или Мухамеда Алија, са тугом могу да потврде да је од њега остала само фасада и име. И ту се стручњаци не слажу. Док једни тврде да је Али могао да добије Паркинсонову болест и да се никад није бавио боксом, други су убеђени да се код њега ради о типичном боксерском синдрому и последицама јаких удараца које је примао у рингу.

И. Миладиновић

Илустровао: Брана Јовановић

дошли су до закључка да код неких боксера временом долази до преосетљивости на ударе у пределу доње вилице, и то су назвали боксерском хиперпатијом или „алергијом“ на ударе која се иска-

опасност по живот је велика јер се крварење појачава.

Први смртни случај на рингу забележен је 1758. године, а од 1945. до данас од последица бокса умрло је 297 такмичара. У том истом периоду

ТО БИТИ МАЈКА?

Ова, сада већ чувена реченица нашег популарног ТВ водитеља изгледа да је донекле добила смисао. Наиме, сада ће и јачи пол, макар уз помоћ симулатора, моћи да схвати како се осећа трудна жена

Једна од „излизаних“ реченица које осликовају општа места вечитог (не)разумевања жена и мушкарца је и ова. „Драги, ти никад нећеш моћи да схватиш како сам се осећала и кроз шта сам све прошла док сам била у другом стању!“

И, стварно, мушкарци нису у стању да се до краја уживе у све оне тешкоће кроз које трудна жена објективно пролази. Питају се зашто се то њихове супруге одједном сатима задржавају у купатилу, због чега се тако лако заморе и изгубе дах, шта је разлог њиховој честој несаници или претераној потреби за сном.

Коначно се и јачем полу, макар и накратко, пружио могућност да игра улогу „жене са стомаком“. За то се побринула једна фирма из Ред-

монда у америчкој држави Вашингтон, тачније Линда Вер која је радила шест година на стварању симулатора трудноће.

Та справа која се зове „стомак истине“ тешка је 17 килограма и симулира 20 пратних симптома који се јављају код трудница. „Стомак истине“ има неколико делова. Појас затегнут испод вештачких, отежалих груди који ономе који га стави утиче на повишен притисак и отежава дисање. Ту је и јастуче тешко пет килограма испуњено водом са уграђеним механизмом који имитира покрете бебе у стомаку и коначно додатни јастук који је смештен тако да притиска доњи стомак и нагони нас да често трчимо у WC.

Линда Вер каже да мушкарац са, грубо речено, рукама на стомаку, који још и „мрда“, убрзо схвата о чему то труднице непрекидно причају. Кад увиди да му и везивање пертли на ципелама представља тешкоћу, другим очима ће гледати на „блажено“ стање. А тек кад добије

болове у крстима и изгуби дах, много боље ће разумети своју трудну супругу и са више благонаклоности гледати на њена променљива стања, и у изгледу и у расположењу.

За овај „стомак истине“ нису заинтересоване само здравствене установе него и средње школе. Идеја Линде Вер је била да овај њен симулатор постане и учио међу тинејџерима. Јер, само је у САД прошле године милион тинејџерки остало у другом стању.

– Без обзира што овај „стомак истине“ представља само физичко искуство – каже Линда Вер – он може да послужи још недовољно зрелим девојкама да помније размисли пре него што одлуче да остану у другом стању.

Линда Вер је очигледно у праву. За ову њену справу све је више заинтересованих, без обзира на прилично високу цену од 500 долара.

Иако реченица из наслова и даље остаје као анегдота, ипак добија друкчији смисао.

В. С.

СЕДМИ,
ЗАПОСТАВЉЕНИ
КОНТИНЕНТ...

...ФРИЖИДЕР НАШЕ ПЛАНЕТЕ

Шта све крије бела мрља на
дну географске карте? Како
се хладе ветрови и зашто је у
новозеландском граду Велинг-
тону, можда, потписан смак
света? Какве везе имају Жак
Кусто и чамци међу њујор-
шким облакодерима?

Када погледамо карту света и очима пређемо преко обриса великих континената, готово никада не обратимо пажњу на онај бели облачак доле при дну карте. Ту је тек покоје име неког залива и чист празан папир, а он као да говори како ту ама баш ничега нема. Често вам се може учинити као да је карта, заправо, поцепана.

С глобусом је прича још гора. На дну, усред белог облачка обично зјапи рупа.

Ионако довољно далеко, хладан и пуст, седми континент – Антарктик – као да се непрестано скрива од нас или га они који праве географске карте и глобусе намерно гурају у страну јер је ружно паће наше планете. Додуше, сви знамо за елегантне пингвине, снег и лед, за Скота и Амундсена – то се бар учи у школи – али већина нас и не сања шта Антарктик, такав какав је, значи за читав свет.

Четири и по километра леда

Тај седми, запостављени континент велики је као САД и Индија заједно, већи је и од Аустралије и од Европе, око њега плове ледени брегови

За сваког од нас
на Антарктику
постоји по једна
оваква леденица

од којих би неки на себи могли да понесу земље велике попут Белгије. Иако најсувљи континент на свету, јер његову површину покрије свега два три центиметра снега годишње, Антарктик је наш највећи извор свеже чисте воде. Хиљадама година то мало снега што падне и слаже се уопште не може да се отопи. Температуре су далеко испод нуле, а непрестано дувају ледени ветрови који могу да достигну брзину и до 300 километара на сат.

Дебљина ледене капе која покрива овај континент понегде износи четири и по километра. Сва слатка вода у рекама, језерима и облацима читавог света тек је десети део онога што спаковано у дубоком леду чека на крајњем југу земаљске кугле.

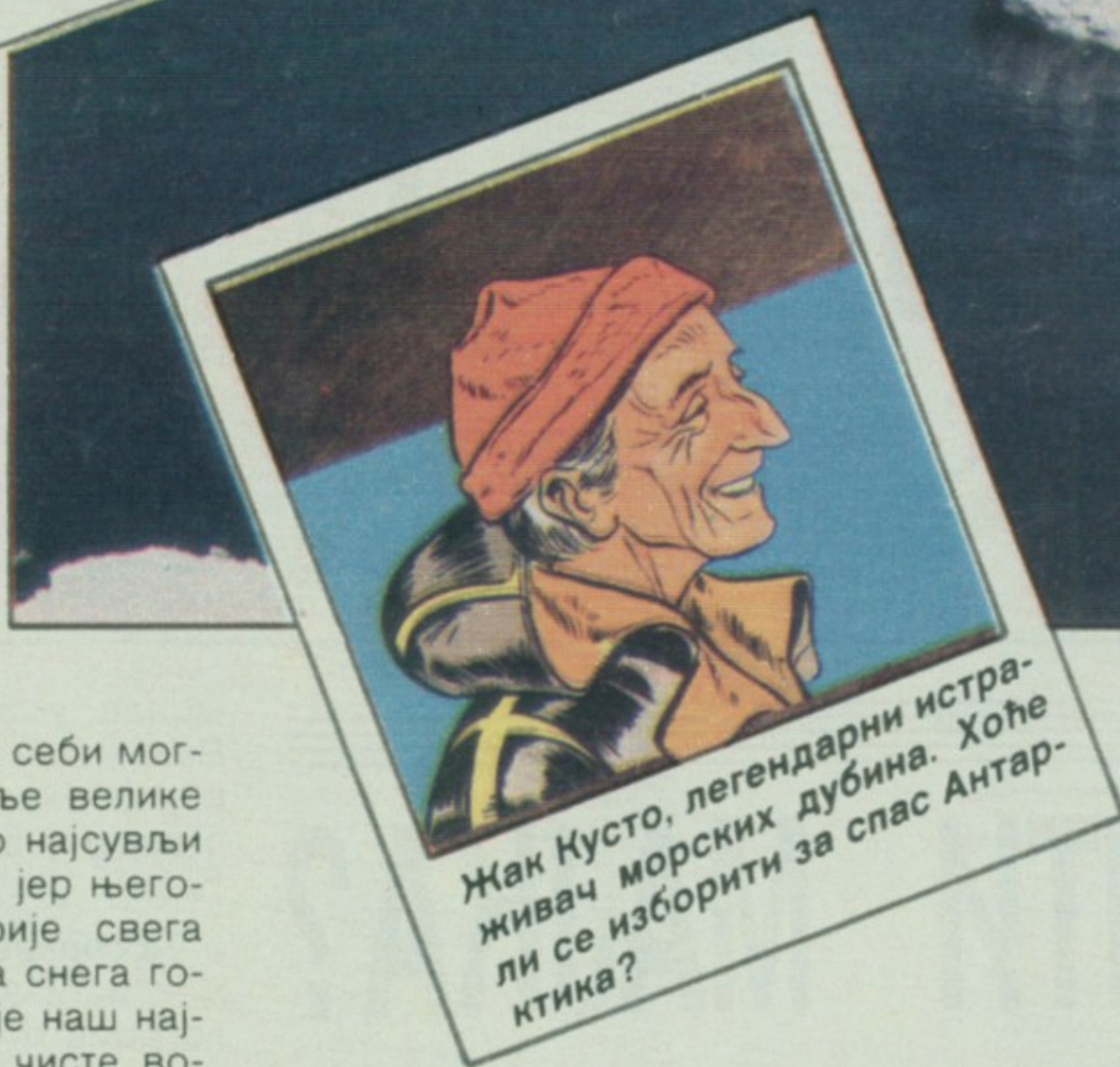
Осим великог резервоара, који нас чува од жеђи, Антарктик је и прави фрижидер ове планете. Струје ветрова доводе топли ваздух изнад Антарктика и хладе га. Тако се ослобађа доста оне топлоте коју, поред Сунчевих зрака, све

више на Земљи производи и човек. У леденом мору око овог континента живе многобројни облици фитопланктона, микроскопски ситних биљака које плутају површином мора, а које успешно чисте атмосферу од угљен-диоксида. Овог гаса који настаје као продукт сагоревања, опет, има више захваљујући човеку и људском немару. Ове зиме га је у Милану било толико да су сви аутомобили, пећи и фабрике морали да стану на пар дана јер није било довољно кисеоника за становништво овог града. А највеће количине свежег, чистог ваздуха налазе се управо изнад Антарктика.

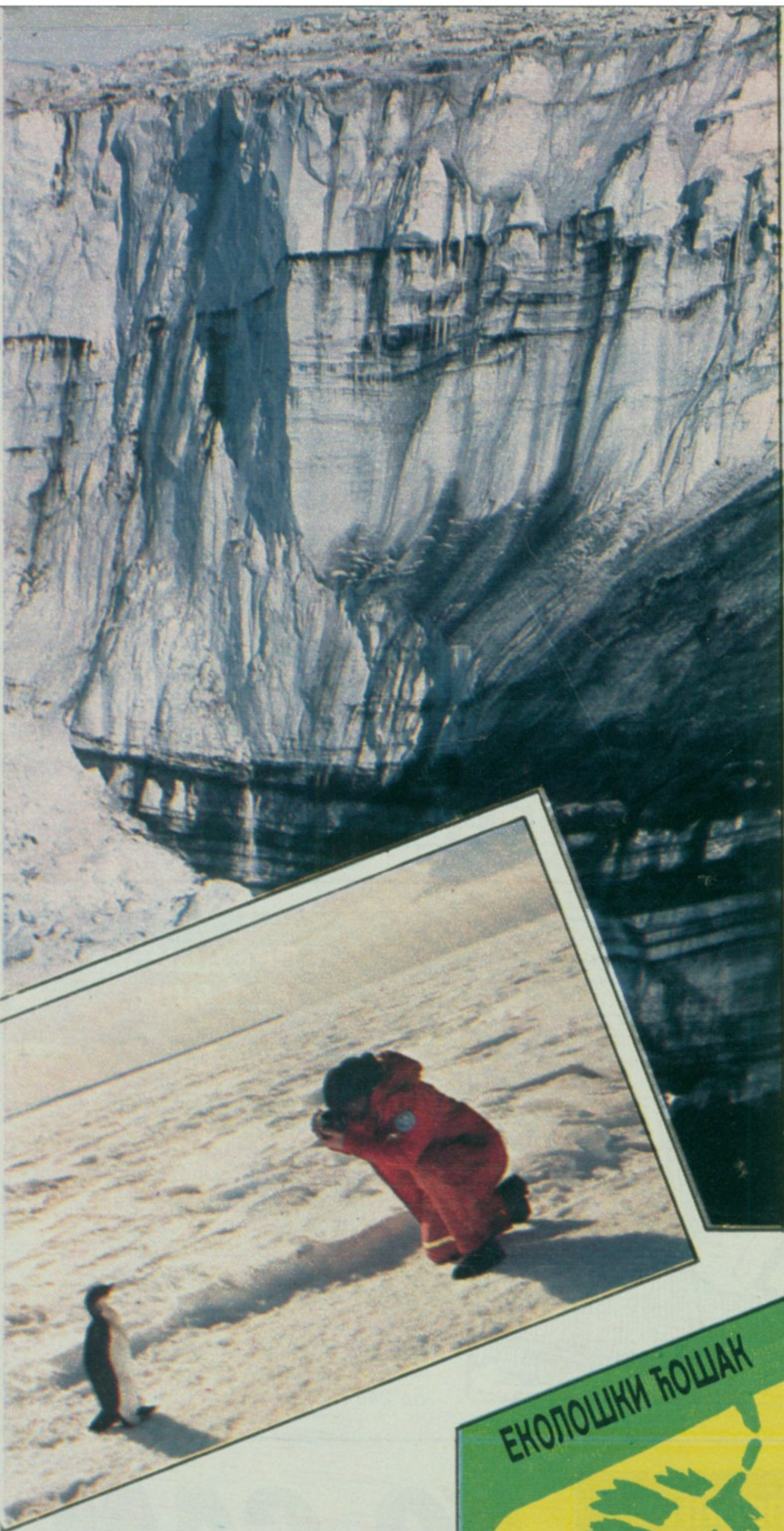
Међутим, тако скривен и гурнут у страну, наш фрижи-

дер, залиха воде и велики филтер, радник чији се значајни рад и дело не виде јасно, може да донесе и пропаст, да читаву нашу цивилизацију завије у црно. Антарктик једноставно може да потопи читав свет.

Ако ветрови који носе топао ваздух и хладе га изнад Јужног пола буду почели све чешће да носе све топлији ваздух јер има све више димњака и пећи, лед можда неће моћи да охлади врео ветар, већ ће ветрови почети да отапају лед. А исти ти димњаци и пећи са свом чађи, прашином и прљавштином која се пење пут плавог неба чине да део Сунчевих зрака који се одбије о површину Земље и крене натраг у свемир оста-

Жак Кусто, легендарни истраживач морских дубина. Хоће ли се изборити за спас Антарктика?

нафте први је устао Жак Кусто, човек који је читав живот посветио природи и њеним тајнама. Као председник „Кустовог друштва“ и члан Француске академије наука Кусто се свим силама труди да Антарктик спаси отапања, а свет уништења.

Копане руде и вађење нафте на Антарктику били би права пропаст за човечанство. Сваки нови рудник значио би слој прашине на чистом белом снегу, а тамна прашина много би јаче привлачила зраке сунца од леда и тако загревала површину континента. Велики танкери који би превозили нафту уништавали би осетљиве облике живота који се боре са суровим условима Јужног леденог мора. Пре свих био би угрожен фитопланктон, последњи велики борац против угљен-диоксида. Свет би убрзо постао много загушљивији и топлији а антарктички снег почео би да се топи.

Са својим ледом, дебелим од две до четири и по хиљаде метара, који се простира на површини од четрнаест милиона квадратних километара Антарктик би, уколико се ослободи своје беле капе, подигао ниво светских мора за висину читаве једне „Београђанке“! Тако би једино превозно средство у Токију, Лондону, Њујорку или Шангају био чамац, а свака зграда с мање од тридесетак спратова била би под морем. Океани би потопили највеће градове

света, раширили би се преко плодних равница које данас хране човечанство.

Пошто би вода испаравала с веће површине, било би више киша и олуја. Вреле ветрове више ништа не би могло да охлади. Данашње планине постале би острва раштркана по светском океану на којима би уточиште нашли они срећници који би преживели поплаве, болести и глад. Гацали би једва дишући кроз топле барице у потрази за храном, док би им врућа киша засипала врат а око главе зујали безбројни инсекти.

Засад лед још стоји на свом месту. Али, пингвини полако беже – тера их бука авиона и хеликоптера, туристи, којих чак и овде има, и ђубре које остављају за собом. Нафтна мрља с насуканог брода „Баја Параисо“ из којег нафта још тече убија полако живи свет у том делу Јужног мора.

Фрижидер још ради, не поустаје, али почиње да кашљуца. Заборављен и бачен негде доле далеко, далеко на југ, на дно свих карата, пробушен на сваком глобусу, Антарктик чека да се пренемо и да га се сетимо. Жак Кусто и његово друштво чине све не би ли нам Антарктик, иако далек очима, суров и леден, прирастао к срцу. А ако и даље будемо немарни и непажљиви као досад... чамаца за спасавање нема довољно.

С. К.

не овде и још више загреје већ врућ ваздух. Зраци се, уместо да напусте атмосферу, враћају на Земљу одбијени о честице чађи или прашине. Тако човек двоструко греје ветрове који се хладе над ледом седмог континента и све брже троши ледену снагу Земљиног фрижидера.

Уз то, постоје планови да се на Антарктику копа руда и вади нафта. У Веллингтону, граду на Новом Зеланду, 33 заинтересоване земље потписале су споразум о коришћењу природних богатстава седмог континента.

Планине би постале острва

Против претварања Антарктика у рудник и налазиште

ЕКОЛОШКИ БОШАН

КОЛИКО ШТА ТРУЛИ?

Брзина којом се неки предмет враћа у природно стање односно иструли зависи од температуре, сунчеве светлости, влаге, итд. Ево неких просечних времена распадања:

Папирна аутобуска карта	7 недеља
Комад памучног платна	13 недеља
Вунена чарапа	19 месеци
Комад ужета	3 године
Необојен комад дрвета	4,5 године
Обојен комад дрвета	13 година
Обична лименка за храну	18 година
Алуминијумска конзерва	41 година
Пластична кутија за, рецимо, слаткише	450 година
Стаклена флаша	1.185 година и више

Зато, пазимо шта бацамо око себе јер је плодног и здравог тла све мање.

Илустровао: Растко Ћирић

И „ОЗОН”
(РАДИО-ЕМИСИЈА
БЕОГРАДА 202)

Графити 89.

Док смо два-три пута трепнули оком, прошла је година. Наша игра ГРАФИТИ '89 на самом је крају. Још недељу дана своје графите можете да пошаљете на већ добро познату адресу. Данас, ексклузивно, за крај, објављујемо 10 питања на која можете смислити своје „откачене” мисли. Посебан жири (Петар Лазић, Александар Баљак и Драгослав Андрић) састаће се и доделити награде најбољима. Биће награђени аутори 60 графита (10 првих, 20 других и 30 трећих места). Имена награђених објавићемо на страницама „ЗАБАВНИКА” и у емисији „ОЗОН”. Дарко Коцјан, аутор „ОЗОН”-а у најкраћем могућем року приредиће књигу у којој ће се наћи неколико стотина најбољих графита који су у току године стигли на адресу „ОЗОН”-а. Осим ових графита у књизи ће те моћи да прочитате и најбоље поруке личне природе које су емитоване у последње три године у „ОЗОН”-у, најбоље графите који су стигли до „ОЗОН”-а пре него што је игра почела и још нека изненађења.

НАШ ИЗБОР ПРИСПЕЛИХ ГРАФИТА:

1. Мој професор нема појма – стално пита мене!

АРИСТОТЕЛКА, Ваљево

2. Мушкарцима којима је жена Бог 8. март је верски празник!

Зоран Милутиновић, Т. Ужице

3. Самоубиство се кажњава смрћу!

ЛУДИ МОНТИ ПАЈТОНОВАЦ, Нови Сад

4. Мислио је да је марка јер су га сви пљували!

Милена Миловановић, Бијељина

5. Укрштањем голуба писмоноше и детлића добија се голуб писмоноша који куца на врата!

Андреј Сломовић, Илиџа

6. Није све тако црно, рече џелат, само су ти завезане очи!

Милан Петрић, Београд

ДЕСЕТ „ЗАБАВНИКОВИХ” ПИТАЊА:

1. Ко је космополита?

2. Какав је овај свет из угла једног физичара?

3. Чему и коме се треба дивити?

4. Ко је звекан?

5. Које је гесло идеално?

6. Која је твоја порука девојци твог живота?

7. Која је твоја порука Едипу?

9. Која је твоја порука ванземаљцима?

10. Који је твој „животни” графит?

Ето, дошао је и крај игре и зато вам дајемо десет питања за размишљање. Ваше генијалне одговоре-графите очекујемо на адреси: РАДИО-БЕОГРАД 202, Хиландарска 2, за „ОЗОН”-ГРАФИТИ '89, 11000 Београд!

НА ОЛИМПИЈАДИ, У ФИНАЛУ

НАЈТЕЖИ ПОРАЗ – НАЈВЕЋА ПОБЕДА

НЕПРЕДВИЂЕН ОБРТ ИЛИ...

Неустрашивом либанском серферу Бахигеу Зухаирију вожње надомед копна и без довољно ризика постале су досадне па је смислио да на својој дасци преброди велико пространство Средоземног мора. Нашоа је брод који ће га пратити и 18. септембра 1964. године отиснуо се из залива Светог Ђорђа у Бејруту, правац према острву Кипру удаљеном нешто више од 240 километара.

НАГЛИ ПРИЛИВ МАЛИГАНА

Абд-Ел Кадер Зааг је бициклиста из Северне Африке чије су наде на трци Тур де Франс 1950. године пале у воду због боце више него пристојног домаћег вина. Те године за време одржавања трке владала је неподношљива врућина и он се, као вероватно и многи други возачи, нашао на великим мукама. На деоници између Перпињана и Нима, на југу Француске, жега је била паклена и, мада се Зааг срчано борио, стигао је до тачке када, једноставно, није могао ни више ни даље.

Сад, Французи су пресрећни када виде како се странци злопате из било каквих разлога, али у њих не спада умирање услед недостатка течности и један гледалац је бициклисти пријатељски додао боцу ви-

КО САМ,

**ШТА
РАДИ**

Амерички боксер Џо Салас из Калифорније ушао је у ринг још као голобради дечак и прва искуства стицао у скромном локалном клубу. Његов најбољи пријатељ Џеки Филдс почео је када и он и два од раног детињства нераздвојна друга заједно су тренирала и боксовала у свакој прилици која би им се указала.

Обојица су били перолака категорија и подједнако добри боксери, толико добри да је, када су достигли шампионски ниво, тешко било рећи који је од њих двојице бољи. Тако нису мислили и селектори америчке олимпијске боксерске репрезентације и када су састављали екипу за Олимпијске игре 1924. године у Паризу, Салас се у њој нашао, а Филдс није.

Уместо да због тога скаче од среће, како би поступила већина данашњих спортиста, Салас је био бесан као рис. Дубоко убеђен да је његовом пријатељу место у репрезентацији он је био спреман да жртвује и своје место у олимпијској екипи и целу каријеру само да би натерао селекторе да промене мишљење.

Прво је запретио да ће се и он повући из репрезентације уколико Филдс у њу не уђе, али није вредело. Онда је, и то не из другарства већ из чистог фер-плеја, запо-

чео свеопшту националну кампању у корист свог пријатеља: писао је отворена писма свим могућим новинама, улагао молбе и протесте високим боксерским функционерима, бомбардовао олимпијске селекторе из свих оруђа. Они су, најзад, пустили и Филдс је увршћен у екипу и оба другара отпутовала су у Париз да пробају срећу и снагу на Олимпијади.

Пошто су уложили толико труда у борбу за учешће на олимпијским играма, ни један ни други нису себи дозволили да греше у борби на рингу. Из рунде у рунду и из меча у меч боксовали су више него сјајно све док се нису нашли један против другог у финалу перолаке категорије.

А када је дошло до борбе, они су начас оставили пријатељство настрану и без милости су се тукли за златну медаљу. После исцрпљујуће и прилично равноправне битке победио је Џеки Филдс – он је у часном мечу тукао човека који је, да би га довео на Олимпијаду, ставио све што му је било најдраже у животу на коцку.

Тако је цела Америка увидела да је Џо Салас био у праву – његов најбољи пријатељ заиста је заслужио да се нађе у олимпијској екипи Сједињених Америчких Држава и да јој служи на част. **Б. Д.**

... ИЗГУБЉЕН ИЗ ВИДА

Све је текло не може бити боље док се, друге вечери од поласка, није подигла страшна бура. Зухаири је, шћућурен на дасци, некако пребродил олују што се не би могло рећи и за јахту која га је пратила, дванаест и по метара дугачког крсташа „Рајану“. На њој су отказале обе машине, струја је почела да је вуче и посада је убрзо изгубила из вида малу прилику на серфинг дасци...

Овакав обрт, наравно, није био предвиђен: људи чији је једини посао био да помогну Зухаирију да нађе пут преко дебелог мора морали су да чекају да њих нађе ваздухопловно-поморска служба за спасавање. И, много касније него што се очекивало, „Рајана“ је неславно упловила у луку везана ужетом за тегљач.

У међувремену се Зухаири, наставши се сам самцијат усред циновских таласа, поми-

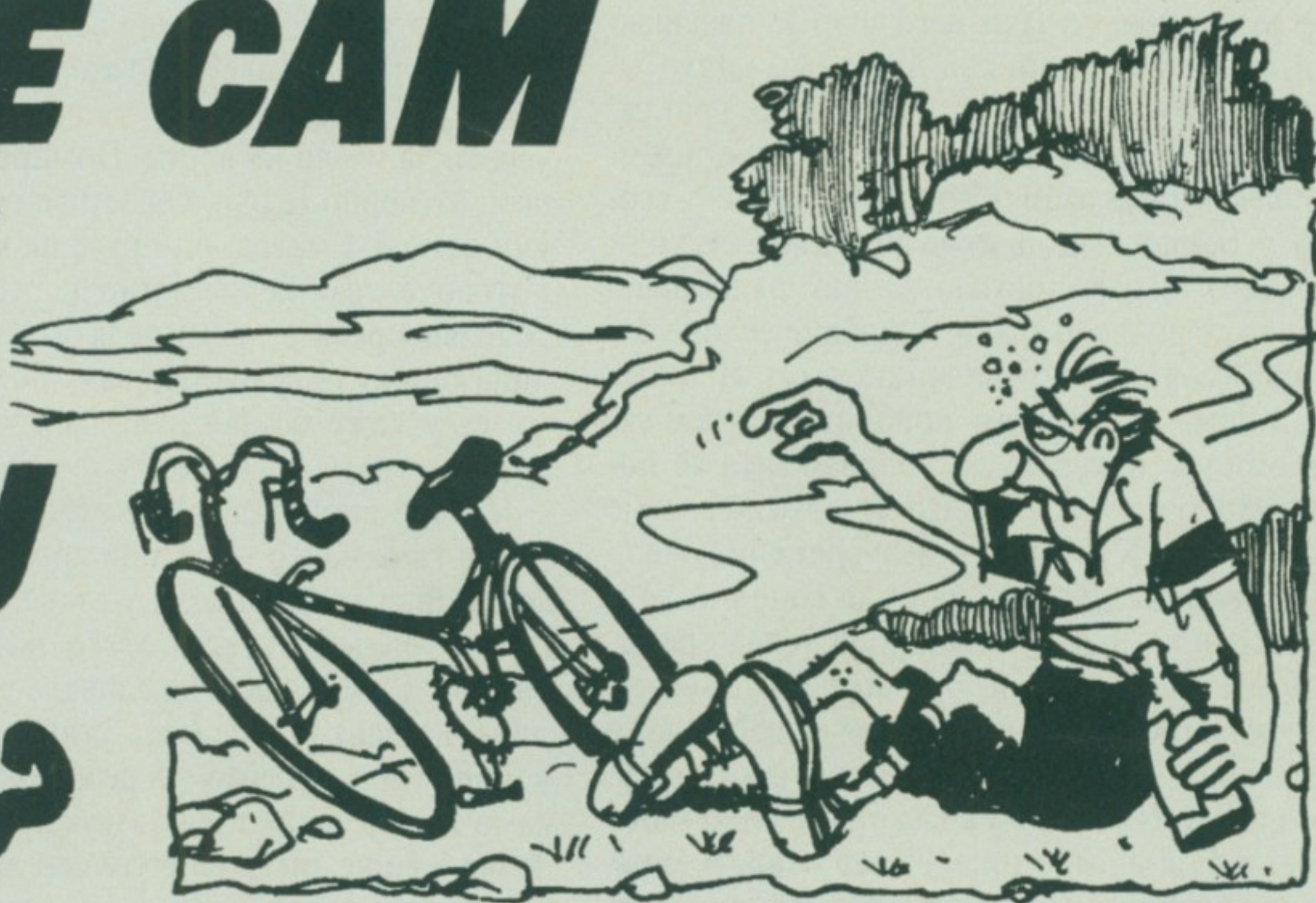
рио са судбином и запловио, бар тако се топло надао, у правцу где је, евентуално, могао да се налази Кипар.

Срећом, случајно је погодио и након двадесет километара самотне вожње по мраку његова даска је ударила о обалу Грчког залива у Фамагусту на Кипру. Пут без пратње превалио је за тридесет осам сати и четрдесет минута.

Б. Д.

ГДЕ САМ И ТУ ИМ?

на. Немајући ни најблажу идеју о јачини клареа из тих крајева, Заг је до последње капи испразнио боцу низ своје осушено грло, махнуо дародавцу руком и наставио трку.

Није одмакао далеко када је схватио зашто Французи с толиким поштовањем поступају према својим винама. Само који километар даље његове мождане ћелије, ненавикнуте на нагли прилив толиких малигана, почеле су да га издају. Последње чега се сећао био је пад с бицикла.

Неколико минута седео је ошамућен крај пута питајући се ко је, где се налази и шта ту тражи. Онда му се мало разбистрило: он је бициклиста, на Трци око Француске, и, дабоме, ово је његов бицикл!

Посадио се у седло, пажљиво ухватио ручке, опрезно ставио ноге на педале и кренуо напред – у погрешном смеру. Гледаоци су га видели како као луд вози назад у Перпињан!

Б. Дожић

Илустровао: Зоран Петканић – Петко

С НЕБА ПОД -ВОЗ!

Да несрећа никада не иде сама, имао је прилике да се увери и Тихомир Младеновић када му је у ваздуху изгорео падобран

Капетан брода или пилот, била је дилема Тихомира Младеновића. Мучила га је још од оног доба када је, како се то обично каже, изишао из кратких панталона. Дунав му се некако најлепши чинио гледан одозго, испод облака, а небеско плаветнило га је највише привлачило са дунавских обала. У том ломљењу између реке и неба прошло му је дечачко доба. А онда је дошло време да се одлучи: пријавио се за обуку на једрилицама. Целе недеље, од понедељка до петка, ни о чему другом није мислио осим о томе када ће недеља и када ће се винуте пут неба. Мада је све то било помало и неизвесно: спортски аеродром у његовом родном Борову није могао да се похвали великим бројем једрилица. Летело се кад се могло. Годину дана после савладане обуке Тихомир је успео да сакупи једва 4,5 сати лета. Мало, премало за заљубљеника висина. Исто су, само из других разлога, закључили и у управи Клуба: јесте да је Тихомир доста добро савладао вештину управљања, али то још није било довољно да га пусте да лети на високоспособним једрилицама. Морао би да се стрпи, накупи сате. А младост је, зна се, нестрпљива. Зато је Тихомир са 18 година решио да прође и обуку за падобранце. Тек да не дангуби.

Снимак са крста

Прве године када је почео да скаче имао је 30 скокова, а следеће, 1967, већ 45. Које ли

среће! А тек када је сазнао да ће, почетком јула, добити тада чувени амерички падобран „ирвин“! Први скок обећаним падобраном представљао је за њега прави догађај и требало га је, по његовом мишљењу, овековечити. Тако се једног врелог јулског јутра на аеродрому поред Тихомира појавио и његов отац са фото-апаратом о рамену: да направи „историјски“ снимак.

Пун себе од среће, с муком се обуздавајући да то не покаже, Тихомир је пажљиво склопио падобран, проверио везе и ушао у авион. Кад је на њега дошао ред, бацио је траку: ветар је био нешто јачи него што је очекивао али, када су скочили сви пре њега, зашто то не би и он учинио? Уосталом, доле, крај самог крста, места где је требало да се приземљи, чекао га је отац. Сад, помислио је и скочио у бездан. Прошло је неколико секунди пре него што је повукао ручицу падобрана. Зачуло се шушкање, али, падобран се није отворио. Имао је неправилан положај. И док се вратоломном брзином приближавао земљи, Тихомир је покушао да поправи шта се поправити могло. А то, како се показало, није било много. Купола је у међувремену почела да се пуни ваздухом, али су је конопци који су се нашли преко ње запалили услед трења. Синтетика се, „ирвин“ је био, направљен од ње, незадрживо топила. „Аух, још ћу да се претворим у буктињу“, прострујало му је кроз главу. Чинило му се да би све било мање страшно да одоздо није гледао отац. А можда још све и није изгубљено? Имао је, наравно, и резервни падобран.

Спасоносни глог

У међувремену, земља је била све ближа: 400, 300, 200 метара! Био је последњи час да активира помоћни падобран. И опет оно уобичајено шуштање па снажан трзај. Хвала богу, овај се отворио! Међутим, несрећа обично не иде сама: управо у тренутку када му се отворио помоћни падобран дунуо је снажан ветар и понео га према прузи којом је ишао воз! – Е, ово се зове малер, мислио је Тихомир безуспешно покушавајући да се одупре ветру. Зар сада, када је једва успео да се не разбије о земљу, да заврши под точковима захуктале локомотиве? Ако га је машиновођа уопште и видео, били су мали изгледи да ће успети да укочи на време. Помирен са судбином, затворио је очи. Од земље су га делила још само 3-4 метра, од пруге не више од 10. Готово је, крај. Већ је могао да осети како му точкови прелазе преко тела кад га је преко лица ошинула грана. Хиљаду бодљи зарило му се у кожу остављајући за собом крвави траг.

Једва је смогао снаге да отвори очи. Глог! Ветар га је нанео на једини грм у близини и конопци су се запетљали у гране. Да није њега, воз би већ тутњао преко његовог тела. Овако... Сузе радоснице сливале су му се низ лице: не мари што је имао утисак као да га је чопор мачака гребао. Огреботине ће проћи, само када је живу главу извукао. А „ирвин“? За њега више никад није хтео ни да чује. Било је и других падобрана.

Олга Вукадиновић

БЕЛИ СТРЕЛАЦ

ПИСМЕ: FRANÇOIS CORTEGGIANI

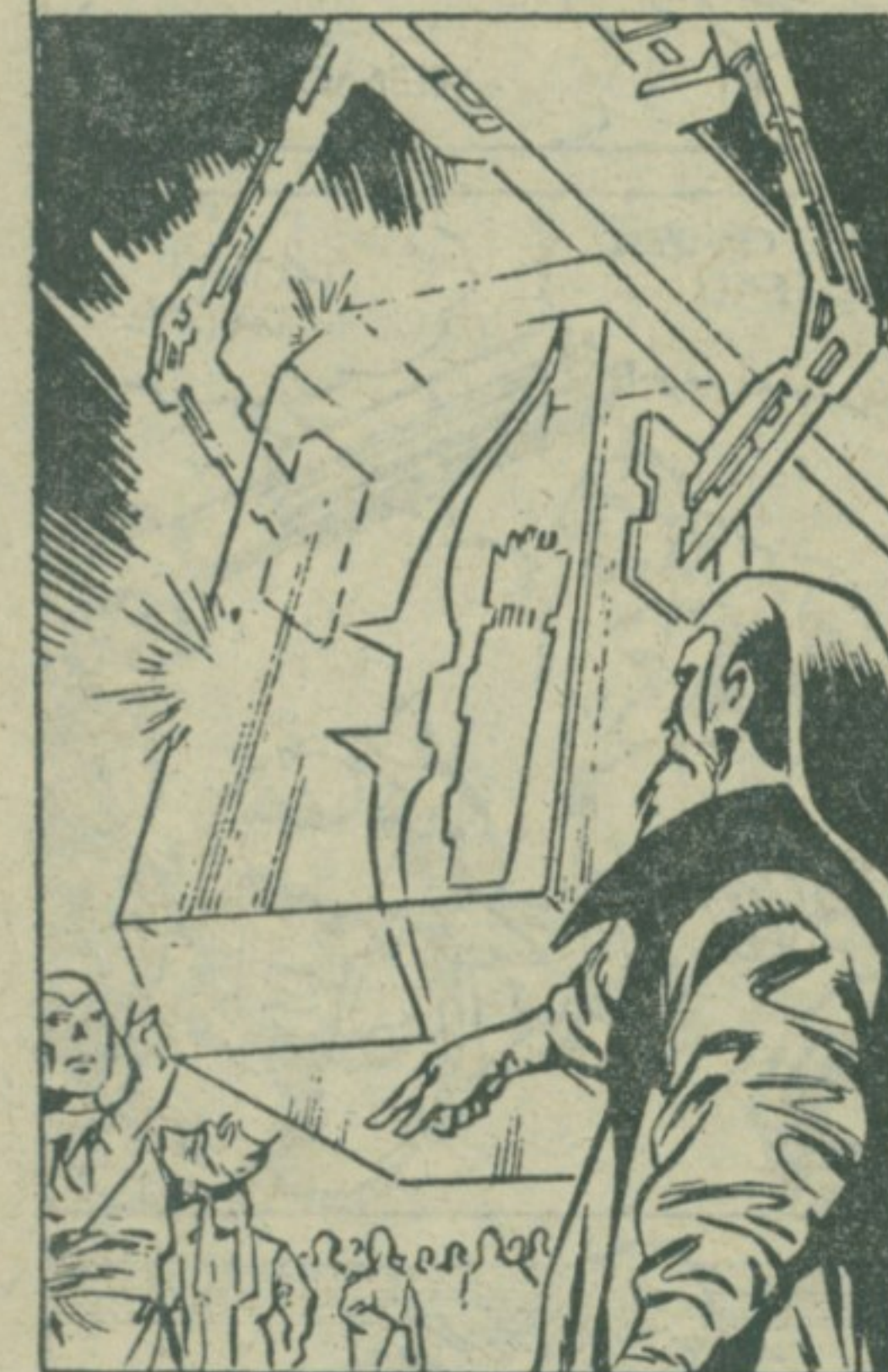
ЦРТА: JEAN - YVES MITTON

ПРВА ЕПИЗОДА
ПОВРАТАК

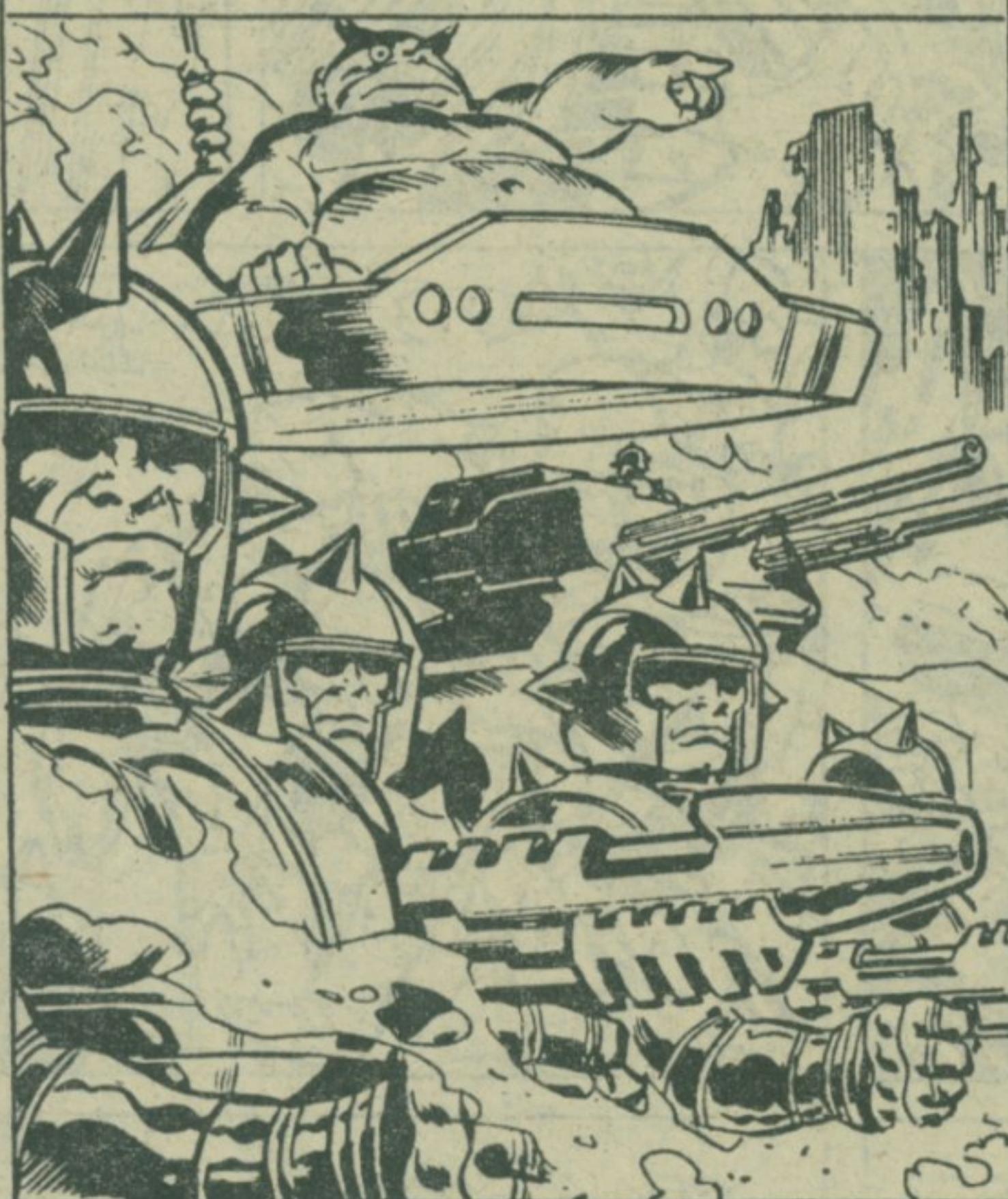

ПРВЕ ГОДИНЕ НОВЕ ЕРЕ МИР И ПРАВДА НАЈЗАД СУ ЗАВЛАДАЛИ ГРАДОМ ШЕРВУДОМ... СТРЕЛАЦ ЈЕ ПОЛОЖИО СВОЈЕ ОРУЖЈЕ ПРЕД СУДИЈЕ И НЕСТАО...

СУДИЈЕ СУ ЛУК И СТРЕЛЕ СТАВИЛИ У БЛОК ОД ЧИСТОГ КРИСТАЛА И ПОЛОЖИЛИ У ЦЕНТАР ГРАДА, КАКО БИ СВИ МОГЛИ ДА ГА ВИДЕ И УГАМТЕ...

ТРИ СТОЛЕТА КАСНИЈЕ ГРАД ЈЕ ПОРОВОИО ТИРАНИЈ... ЖИТЕЉИ ШЕРВУДА ЖИВЕЛИ СУ У СТРАХУ И ОЧАЈАЊУ... ТАЈ ТИРАНИН ЗВАО СЕ КЛОВОС...

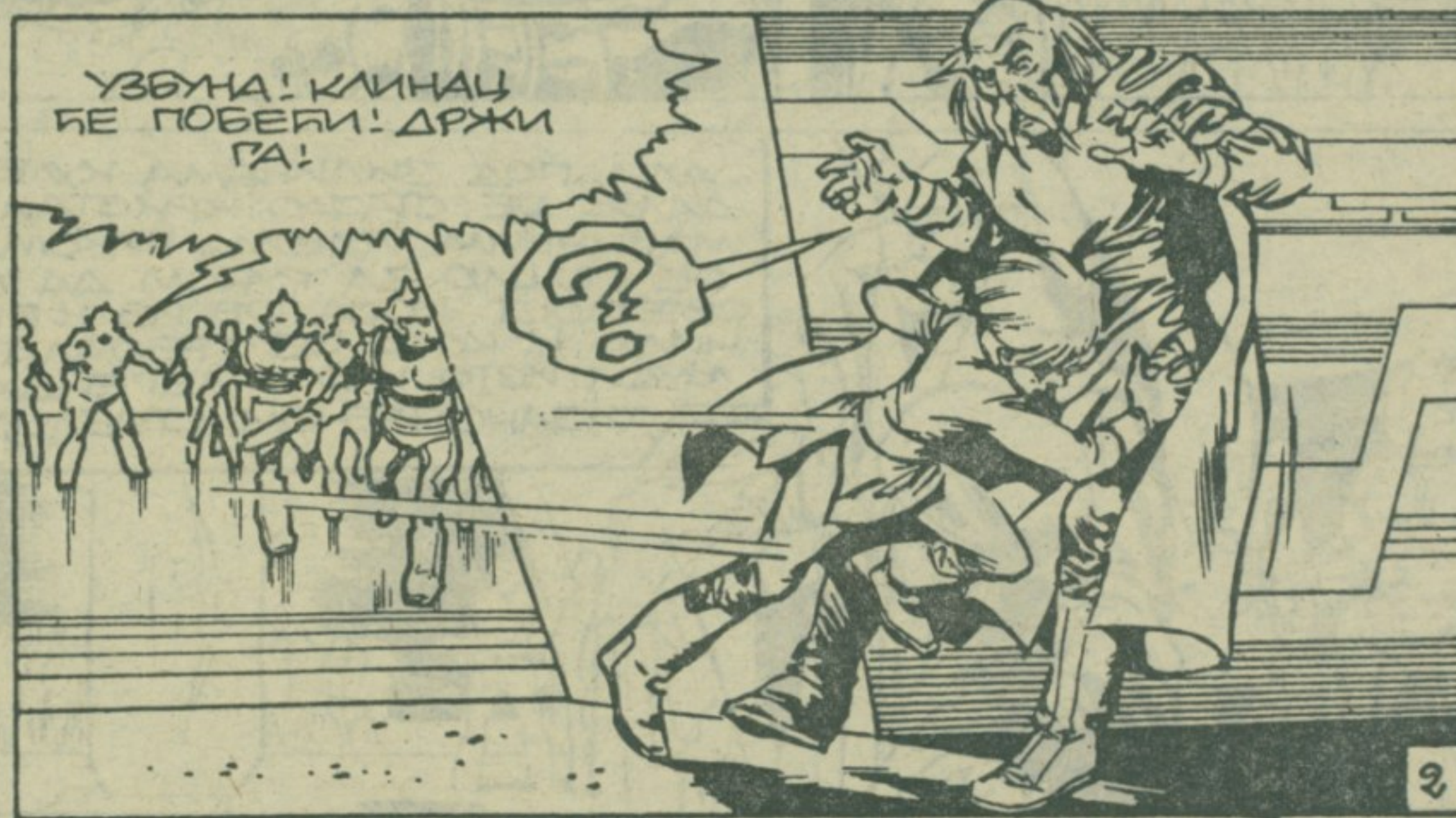
УВРСТИО ЈЕ СВОЈУ ВЛАСТ, А КАО СИМБОЛ МОЋИ ПОДИГАО ЈЕ ДИВОВСКУ КУЛУ КОЈА ЈЕ БАЦАЛА ЗАСТРАШУЈУЋУ СЕНКУ НА ЦИТАВ ГРАД...

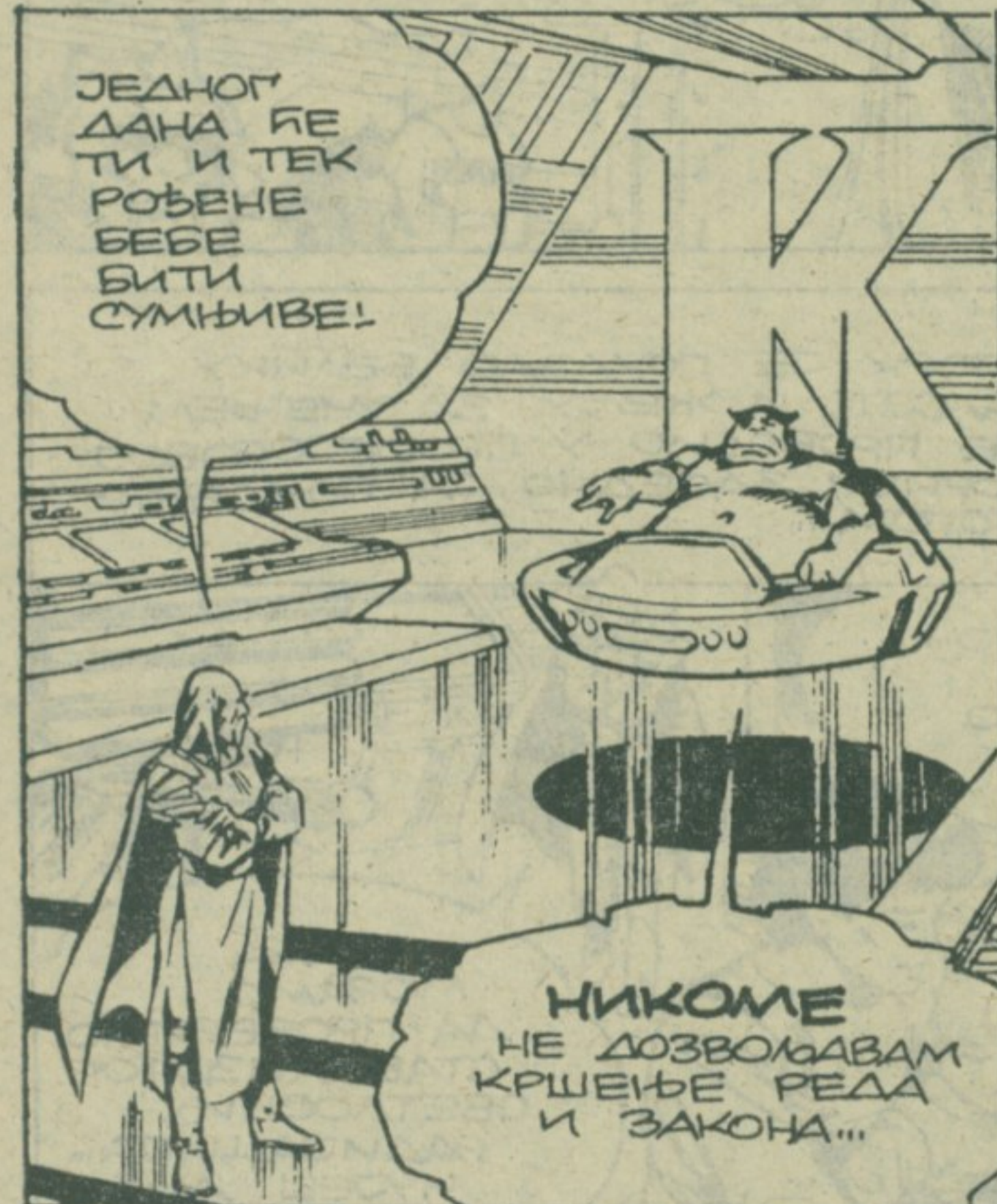

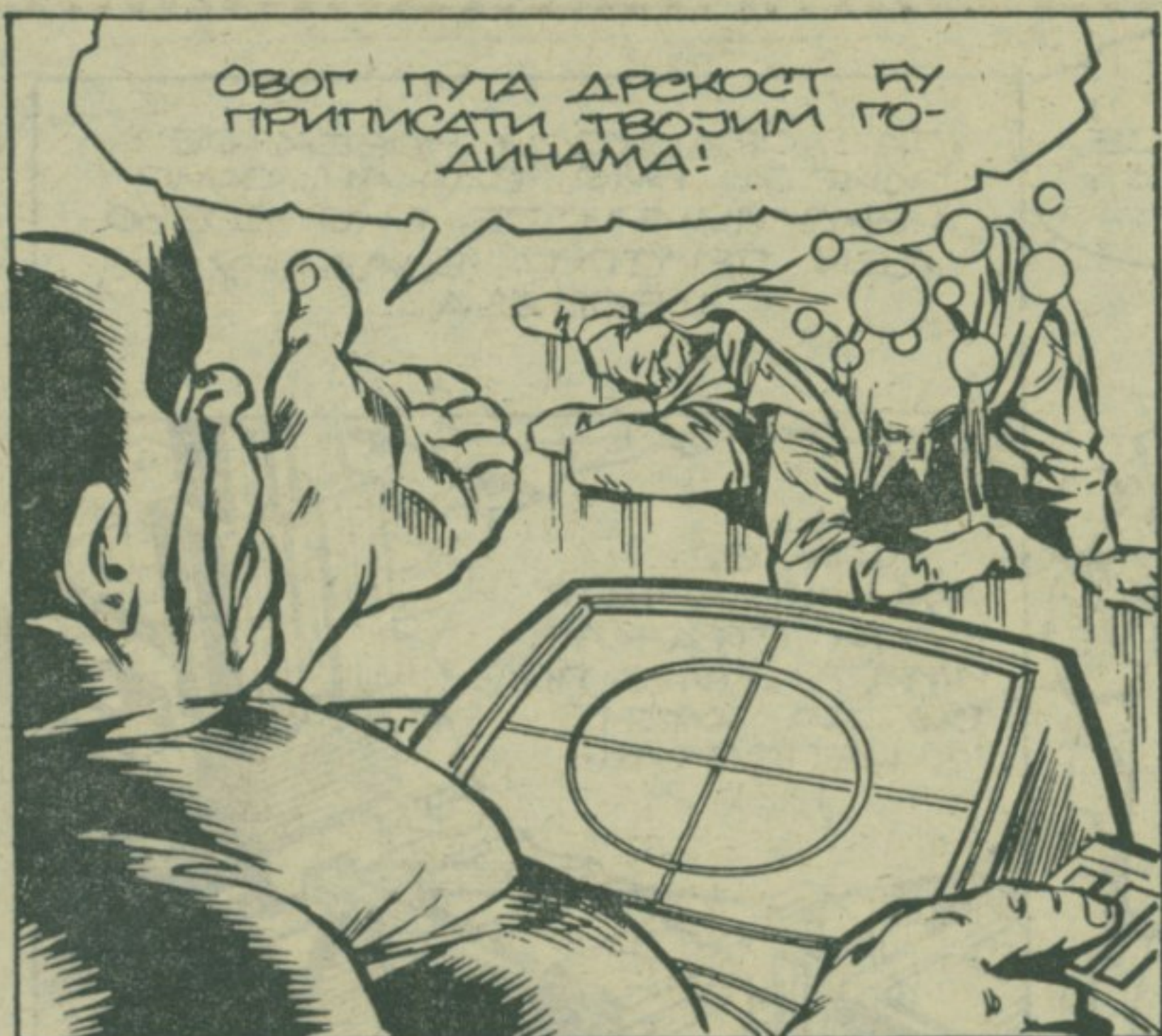
АЛИ, ПОД ЗИДИНАМА КУЛЕ И ДАЈЕ ЈЕ СТАЈАО КРИСТАЛ СА МАГИЧНИМ ЛУКОМ... НИКОМЕ НИЈЕ ПОШЛО ЗА РУКОМ ДА УГАСИ СВЕЛОСТ КОЈА ЈЕ ИЗ ЊЕГА ЗРАЧИЛА И КОЈА ЈЕ ПРЕЈАЛА СРЦА ЛУДИ ИСТО КАО И ЛЕГЕНДА О ТАЈАНСТВЕНОМ СТРЕЛЦУ...

А ГРАДОМ СЕ ШИРИО ШАПАТ: Сирелац ће се вратити!

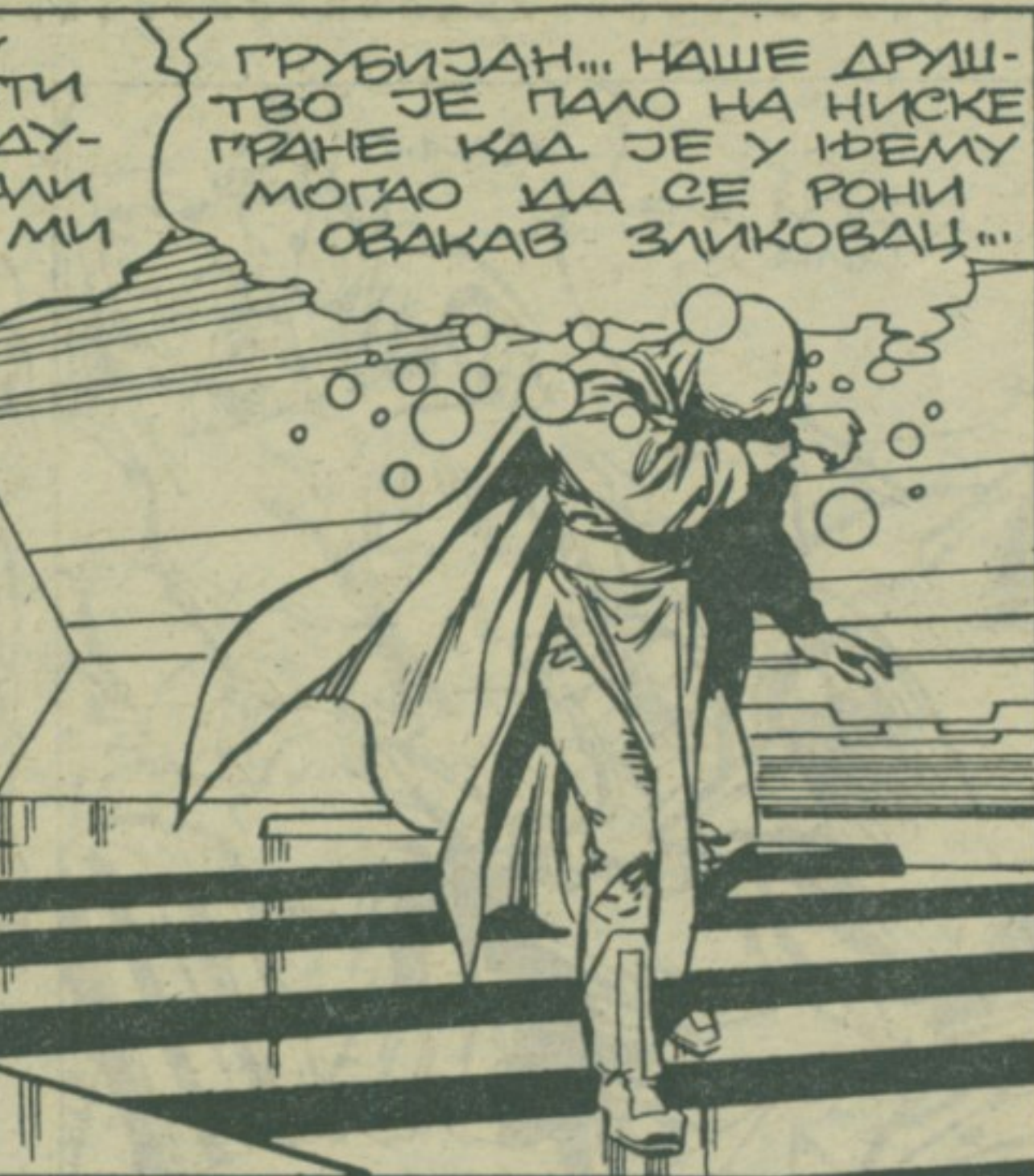

ОВОГ ПУТА ДРЕКОСТ ЋУ
ПРИПИСАТИ ТВОЈИМ ГО-
ДИНАМА!

ПОШТО БРАНИШ ТОГ
ДЕЧАКА, ОН ЋЕ БИТИ
ПОВЕРЕН ТЕБИ! ПОДУ-
ЧАВАЈ ГА НАЈИ, АЛИ
НЕМОЈ ВИШЕ ДА МИ
ГА ПОМИЊЕШИ!

ГРУБИЈАН... НАШЕ ДРУШ-
ТВО ЈЕ ПАЛО НА НИСКЕ
ГРАНЕ КАД ЈЕ У ЊЕМУ
МОГАО ДА СЕ РОНИ
ОВАКАВ ЗЛИКОВАЦ...

НЕЋУ ДА ЧУЈЕМ
НИ ЗА ТОГ ИЗ-
МИШЉЕНОГ СТРЕЛ-
ЦА! ХА! ХА! ХА!

ОН ЋЕ СЕ ВРА-
ТИТИ ЈЕДНОГ
ДАНА! НЕ ЧЕКАМО
ГА УЗАЛУД!

АЛИ, СТРЕЛЦА НИЈЕ БИЛО... ГОДИНЕ
СУ ПРОЛАЗИЛЕ, А ТИРАНИН ЈЕ
СВАКИМ ДАНОМ БИО СВЕ
ОКРУТНИЈИ...

ДЕЧАК ТОРК ЈЕ ПОКАЗАО ВЕЛИКУ
РАДОЗНАЛОСТ И ЖЕЉУ ЗА УЧЕЊЕМ...
ДАНЕ ЈЕ ПРОВОДИО У ПРОФЕСОРОВОЈ
ЛАБОРАТОРИЈИ ЗАЈЕДНО СА ПОМОЋНИ-
КОМ СКОТОМ...

ОДЛИЧНО...
САД ДА
ВИДИМО
ОВО...

СУТРА
МОРАМО
ДА ПРОВЕРИМО
СТАБИЛИЗАТОР
СВЕТЛОСНИХ
РАДИЈАЦИЈА...
ЧУЈЕШ ЛИ?

НЕ СМЕМО ЧЕКА-
ТИ ДА ОСЛАБИ...

СВАКАКО...
А МОРАМО СЕ
ПОБРИНУТИ И ЗА
ВЕНТИЛЕ!

СВЕ ШТО ТРЕБА
УРАДИТИ ТО ЈЕ
ДА ПОВУЧЕМ...

АААХ!

ШТА?

СКОТ!!!
НЕ!

ШТА ТИ
ЈЕ?

АААХ!

КРАТАК СПОЈ У ГЕНЕРАТОРУ!
БРЗО! МОРАМ ГА ПОПРАВИ-
ТИ!

ПРОФЕСОРЕ!
ПОГЛЕДАЈ!

ОН
НЕСТАЈЕ!

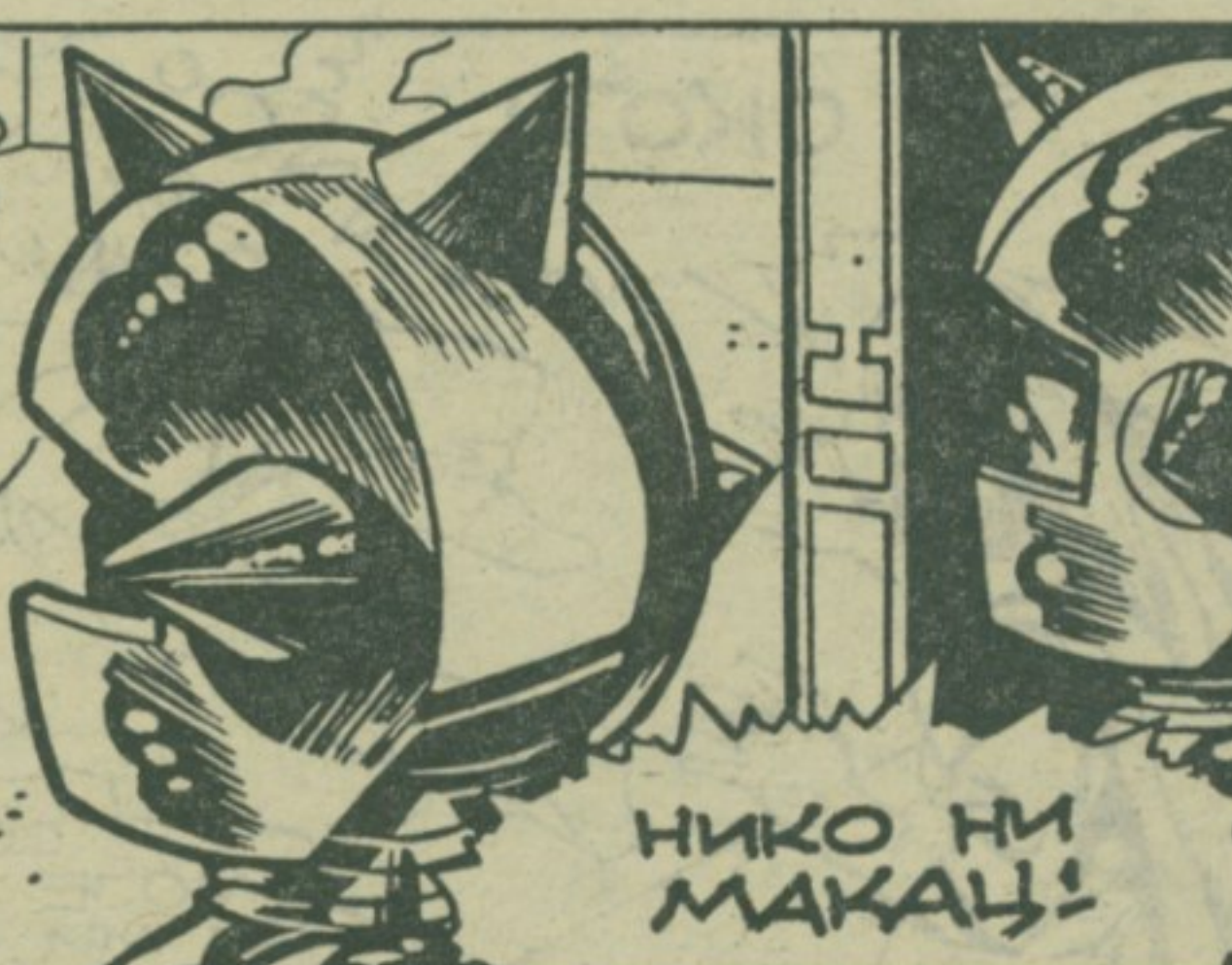
НЕМА ГА
ВИШЕ!

ШТА СЕ ДОГОДИМО?
ШТА?

КОБНА ГРЕШКА... ЈА
САМ ПРАВА БУДАЛА,
ТОРК! ИЗЛАПЕЛИ
СТАРАЦ...

НИКО НИ
МАКАЦ!

ШТА ХОРЕТЕ? ЗАР
МИСЛИТЕ ДА МОЖЕ-
ТЕ ДА УПАДАТЕ
ОВДЕ КАД ВАМ
ПАДНЕ НА
ПАМЕТ?

ТРАЖИМ
ТОРКА!

ЊЕГОВ ОТАЦ ЈЕ
ПОВЕГАО ИЗ ЗАТ-
ВОРА И...

НЕ!
НЕБЕТЕ
ГА ОДВЕСТИ!
ДЕЧАК ЈЕ ПОД
МОЈОМ ЗАШТИ-
ТОМ! ИЗНЕГУ
ВАС ПРЕД ВЕ-
ЛИКИ СУД...

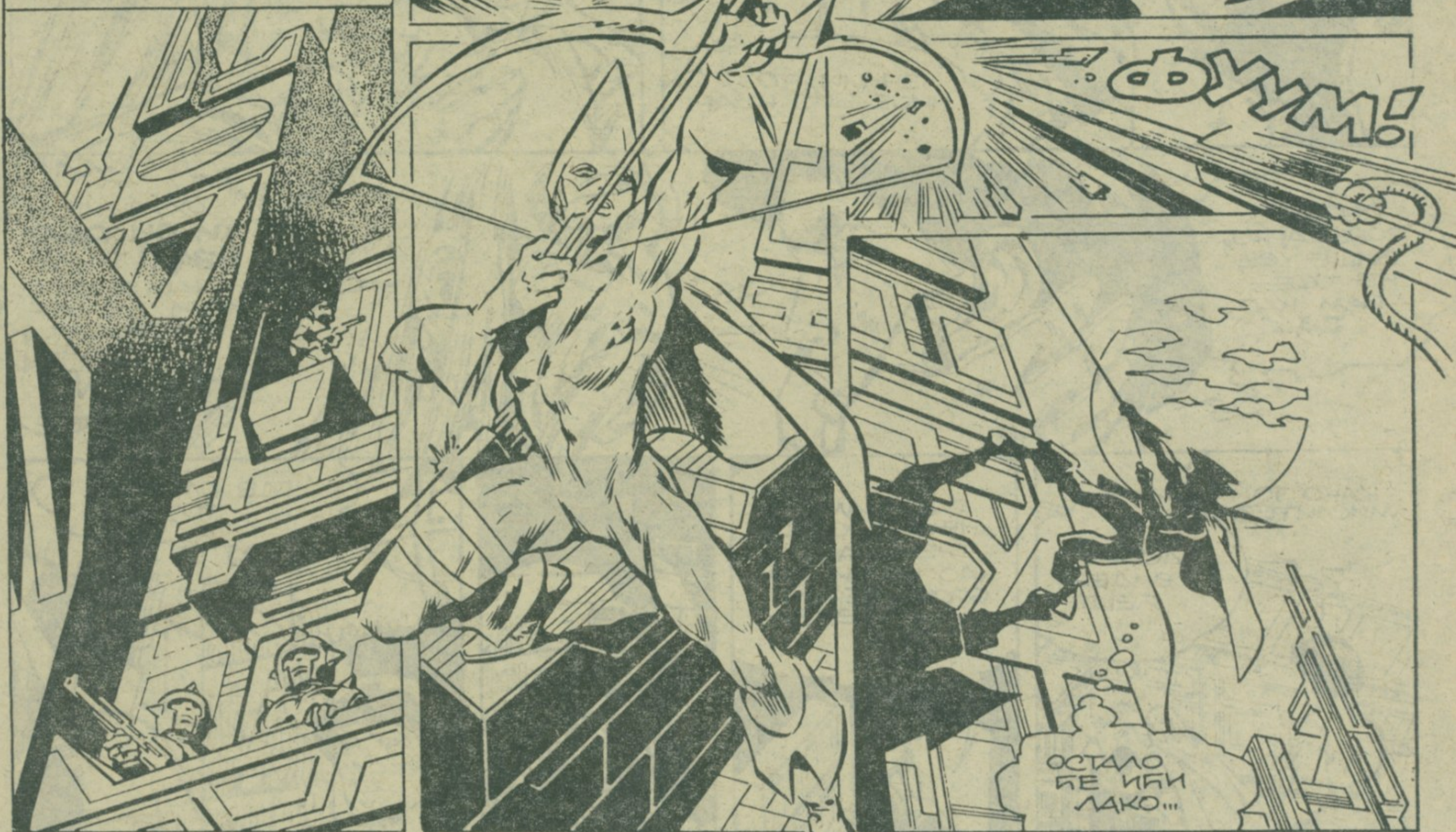
5

НОБ ЈЕ ОБАВИЛА
ПОКОРЕНИ ГРАД.
ЖИТЕЉИ ШЕРВУДА
СУ УТОЧУЛИ У САН
ПОКУШАВАЈУЋИ ДА
БАР ЗАКРАТКО ЗА-
БОРАВЕ НА СВОЈЕ НЕ-
ДАЉЕ... НА ЗИДИНАМА
ЗАТВОРА СТРАЖАРИ СУ
БУДНО МОТРИЛИ...

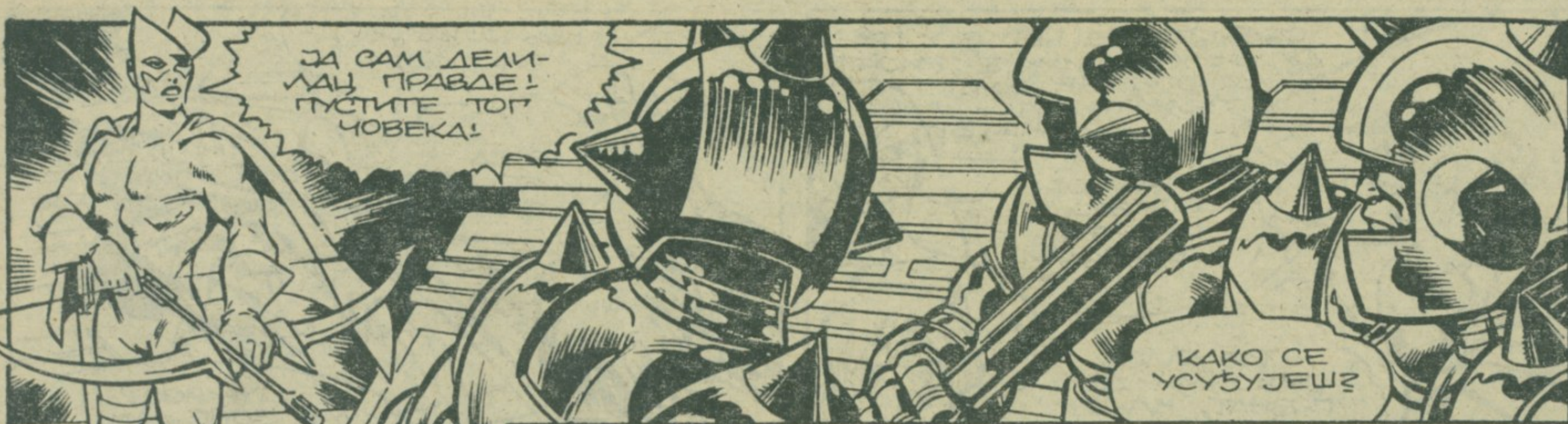
СТРЕЛА
СА КУКОМ
ЋЕ БИТИ
НАЈБОЉА...

АЛИ,
У МРАЧНИМ
ХОДНИЦИМА,
ЗАМКА
ЈЕ БИЛА
ПОСТАВЉЕ-
НА...
СТРЕЛАЦ
ЈЕ
ПОТЦЕНИО
СТРАЖАРЕ...

СУВИШЕ
СЕ УЗДАО
У СРЕЋУ...

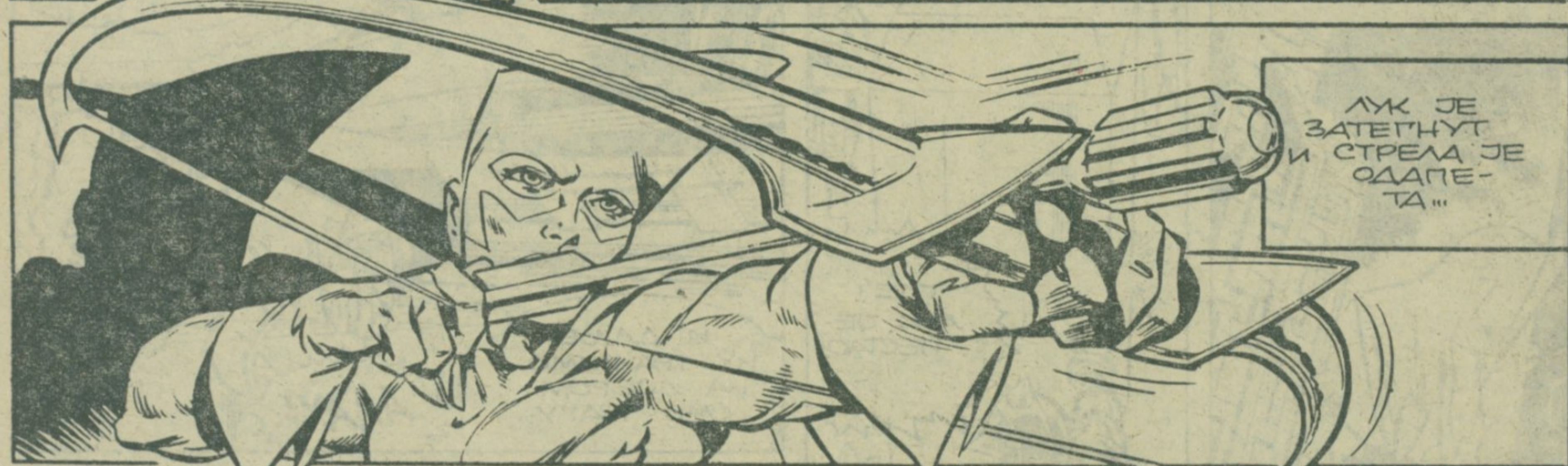

ЈА САМ ДЕЛИ-
ЛАЦ ПРАВДЕ!
ПУСТИТЕ ТОГ
ЧОВЕКА!

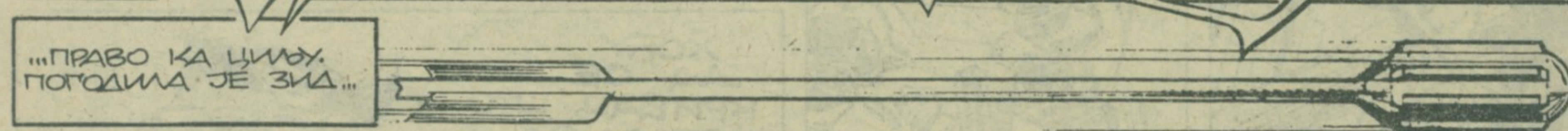
КАКО СЕ
УСУБУЈЕШ?

АЈДЕ, СКИНИМО МУ
ТУ КАРНЕВАЛСКУ
МАСКУ...

ЛУК ЈЕ
ЗАТЕГНУТ
И СТРЕЛА ЈЕ
ОДАПЕ-
ТА...

...ПРАВО КА ЦИМЪ.
ПОГОДИМА ЈЕ ЗНА...

БУУМ!

УНАКОЛО
ЈЕ ПОЧЕО ДА
СЕ ШИРИ
СУЗАВАЦ...

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ УПАО У
ЗАСЕДУ, БИО ЈЕ ТОРКОВ
ОТАЦ...

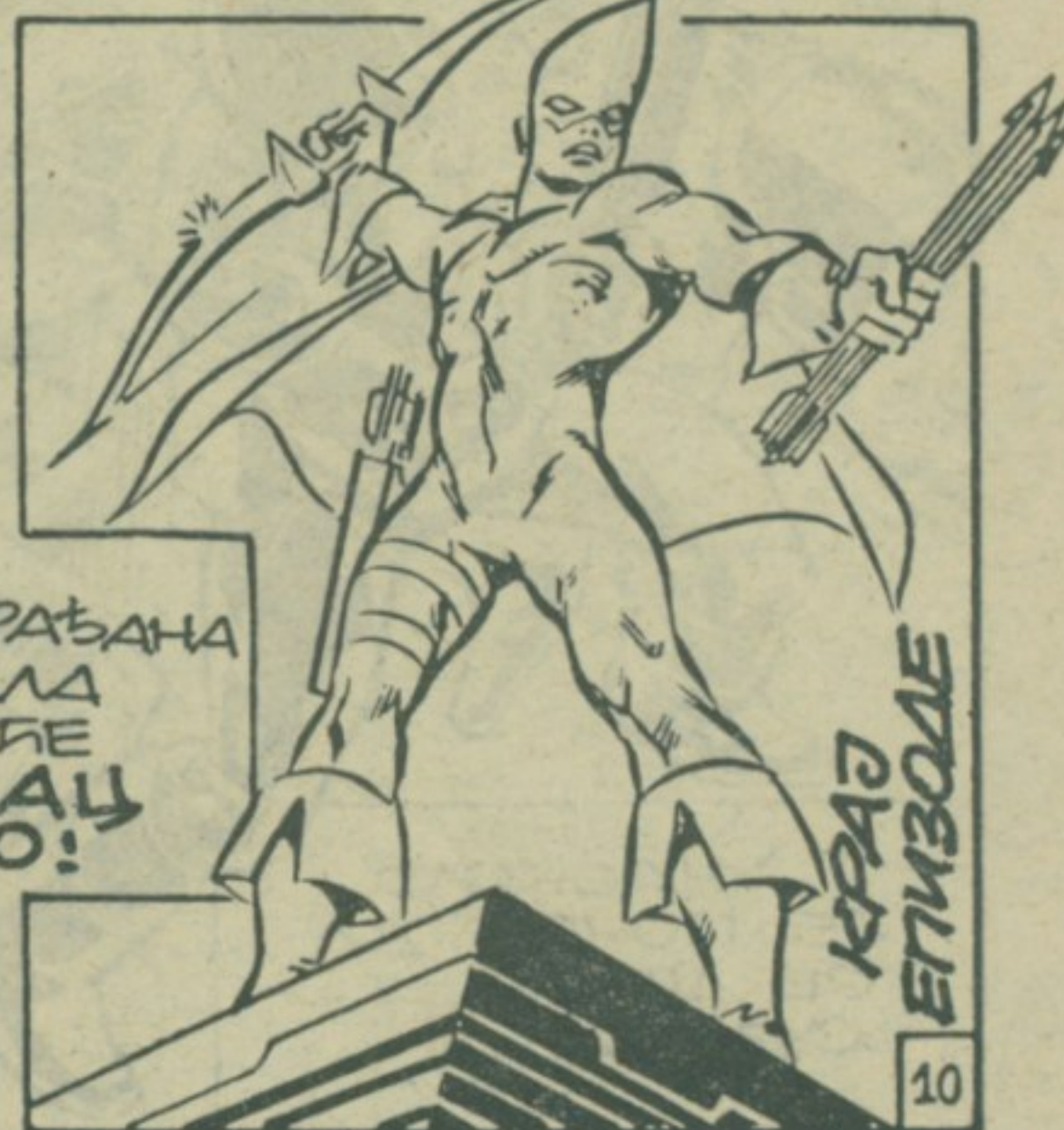
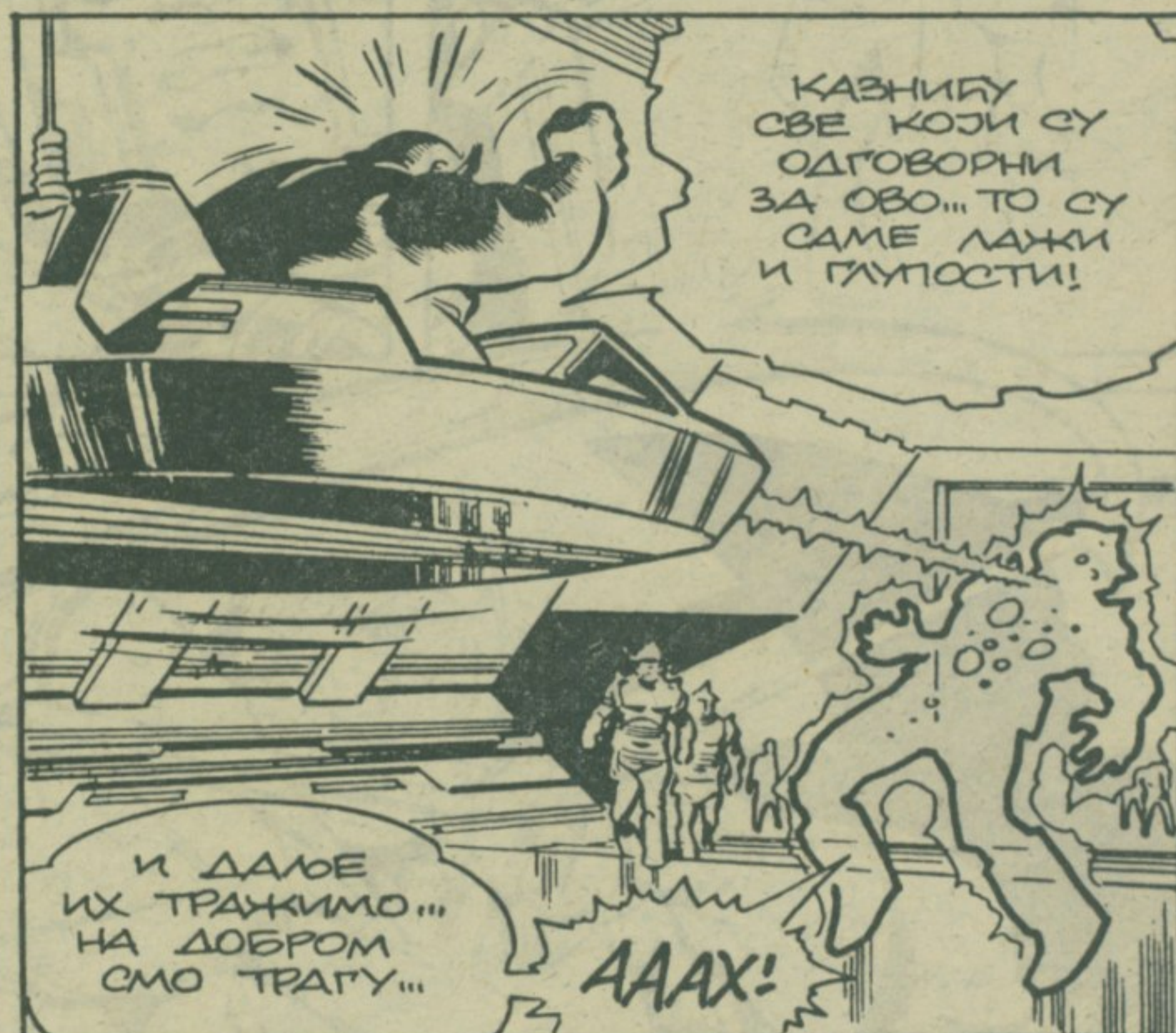
ДОБИ! НЕМАМО
МНОГО ВРЕМЕНА!

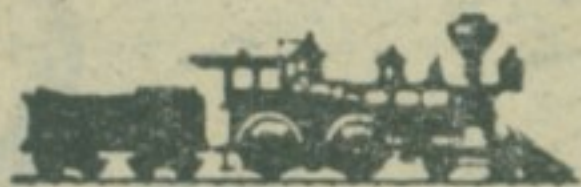
ТОРК!
СЛОБО-
ДАН СИ!
ДОБИ,
ОТАЦ ТЕ
ЧЕКА!

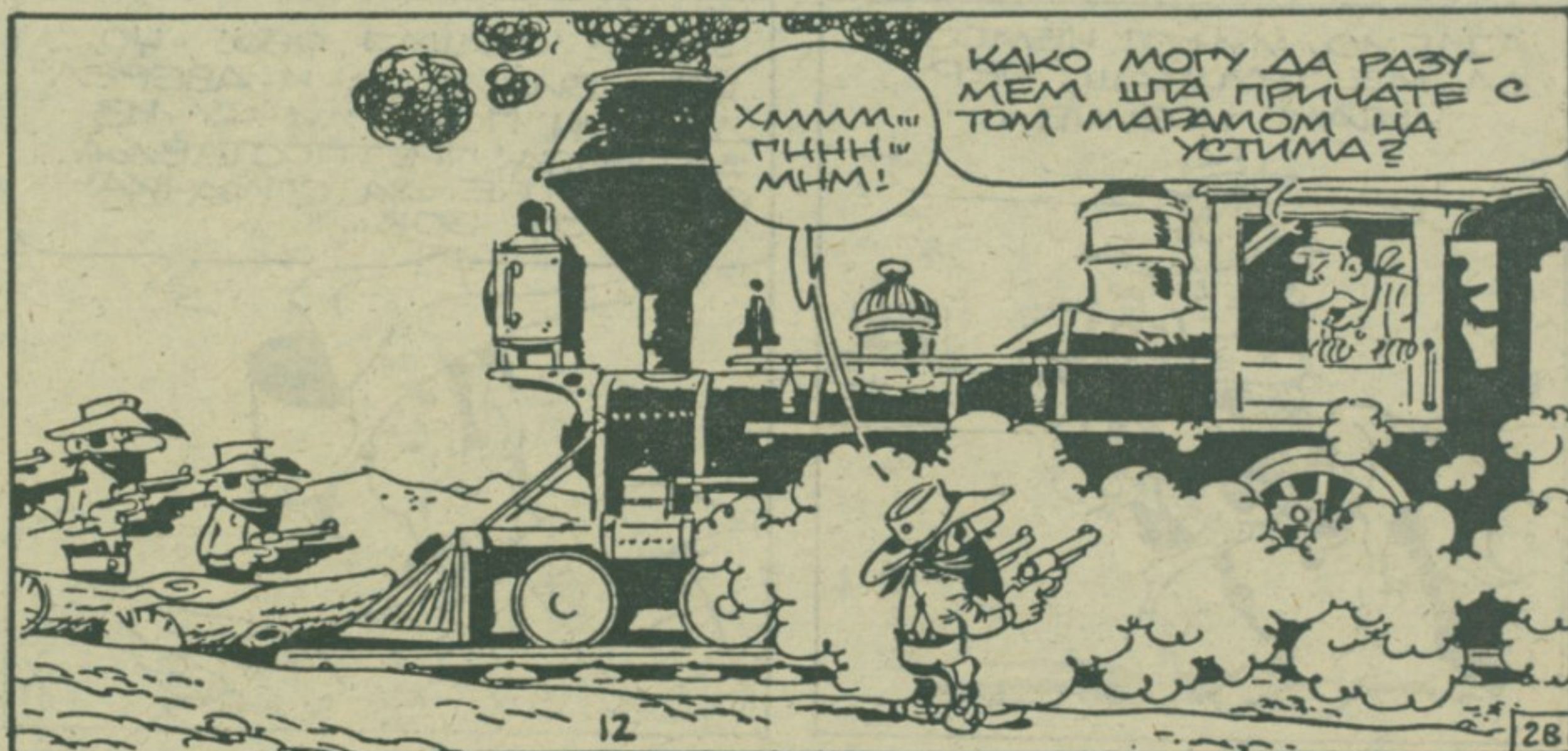
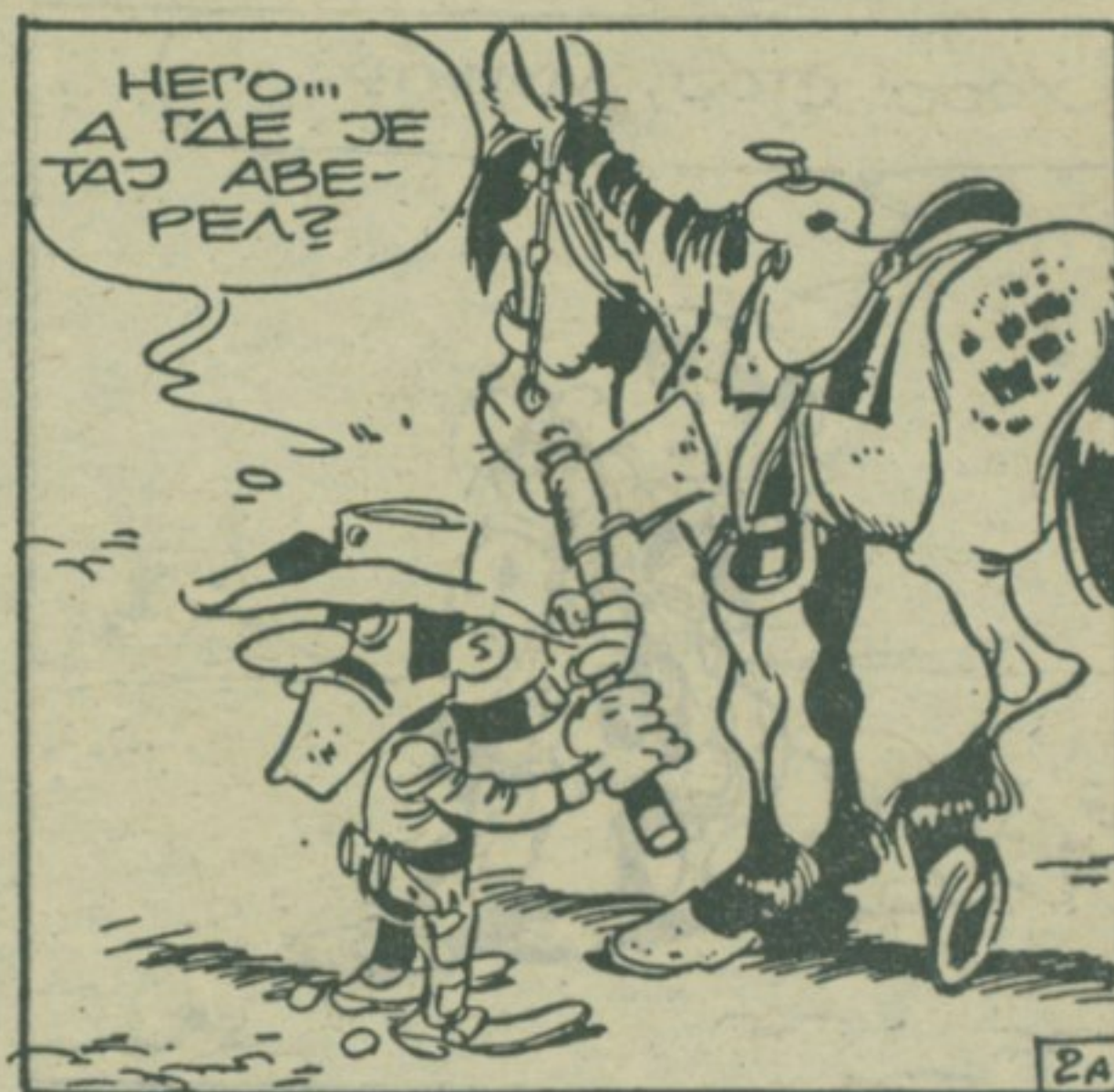
ОХ!

9

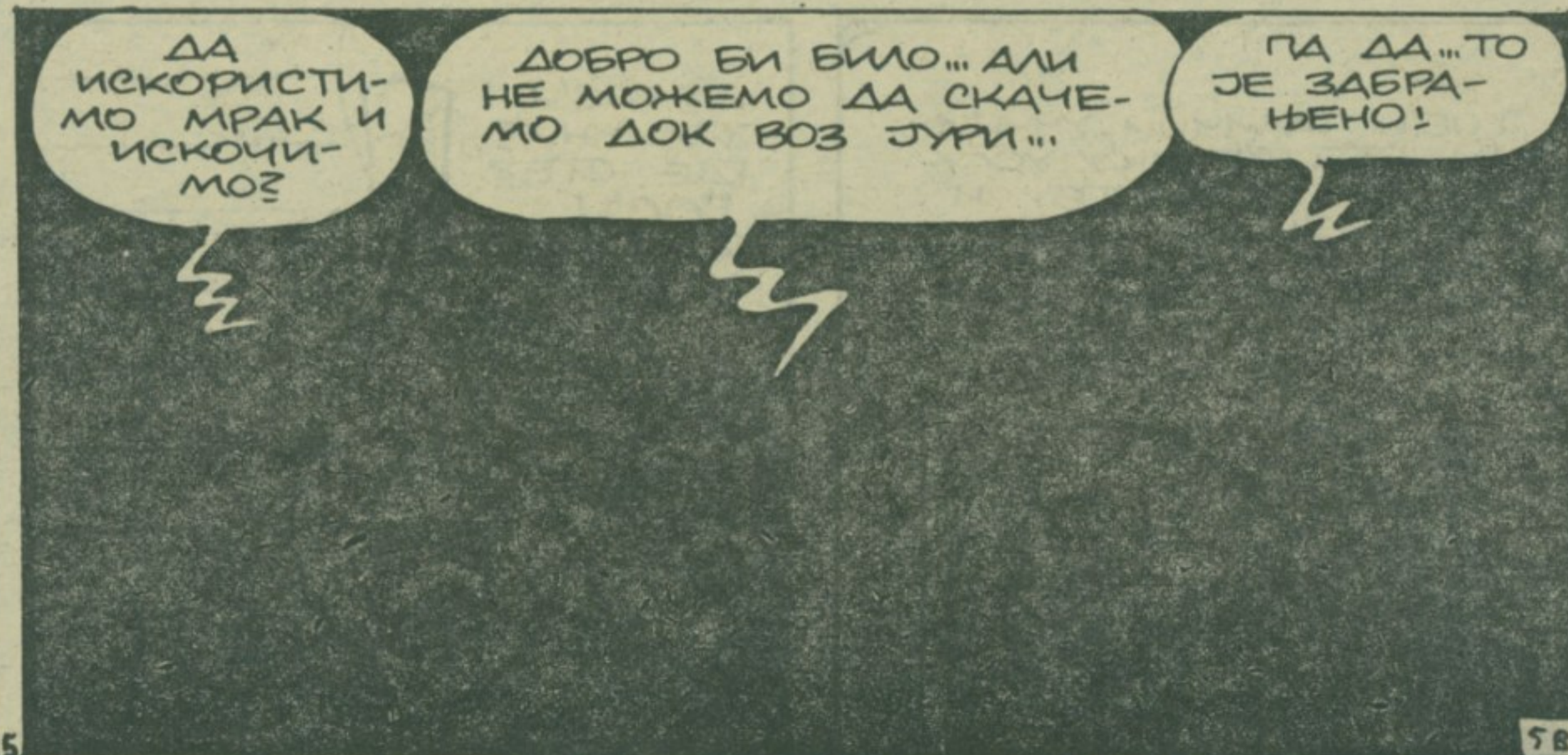
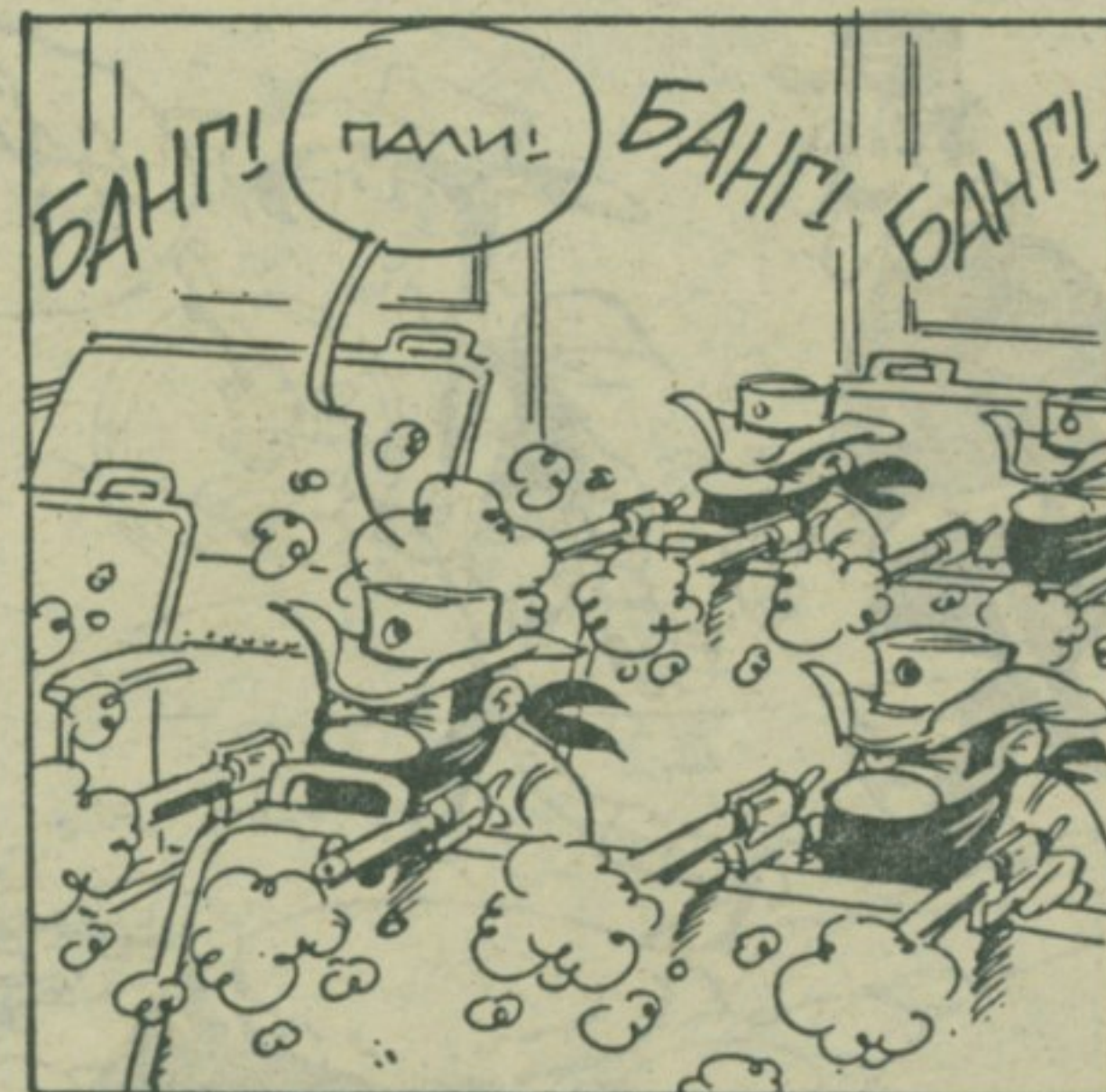
ТАЛИЧНИ ТОМ Далмацинови пуцуну возом

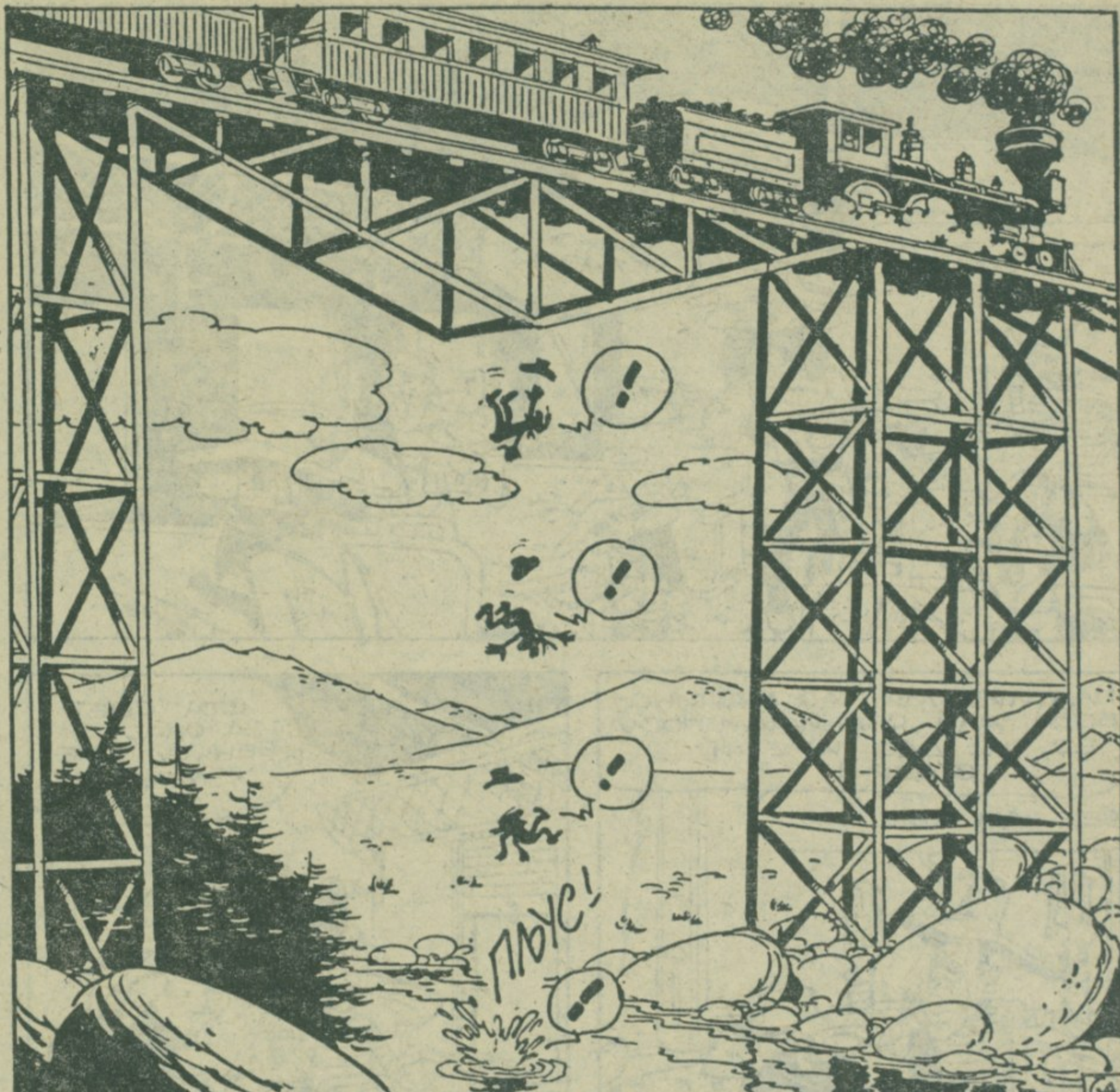

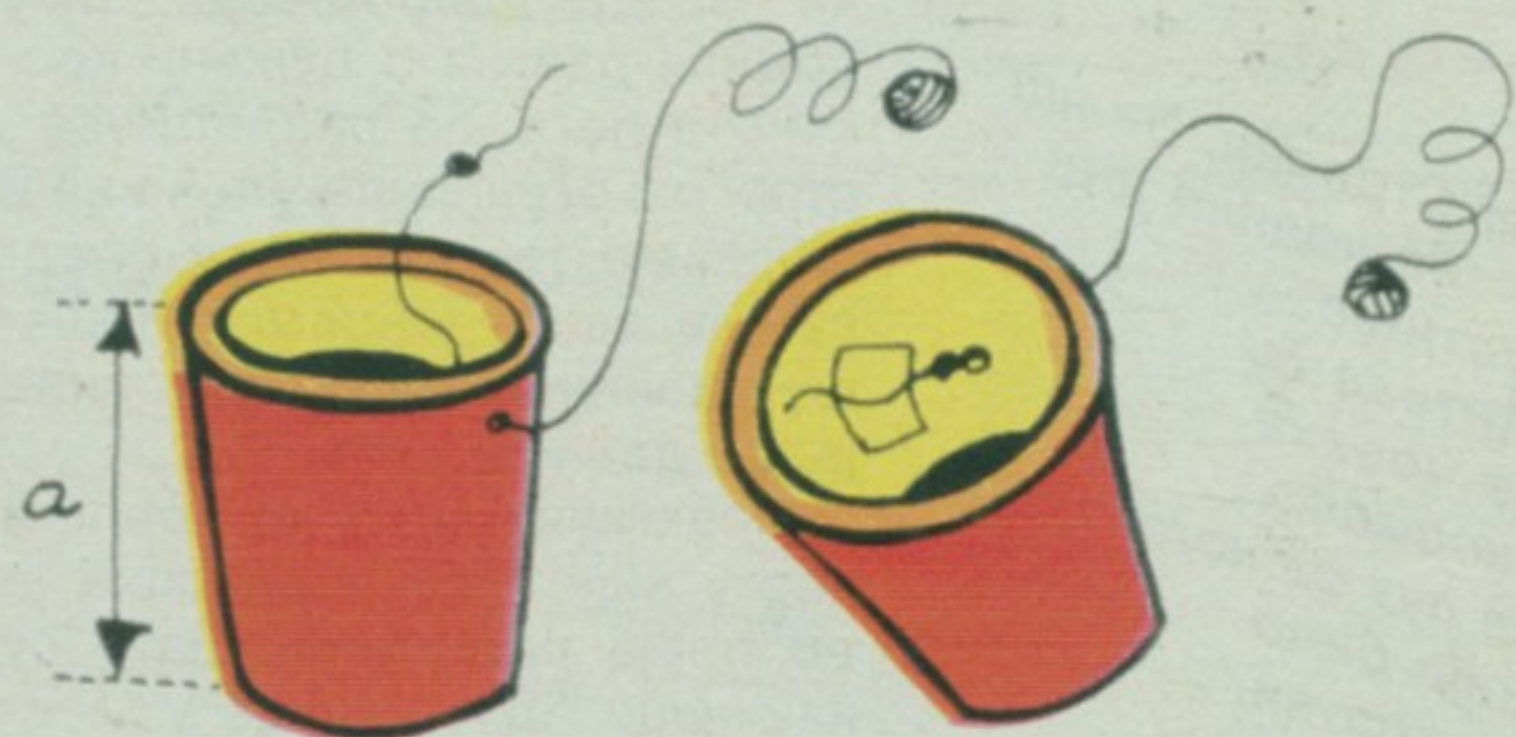
М.В.М.М.М.

МИСТА И МИСТАН

ПОТРЕБНО ВАМ ЈЕ 10 ДО 25 ПАПИРНАТИХ ИЛИ ПЛАСТИЧНИХ ЧАША И ДВА ЈАКА КОНЦА ДУЖИНЕ БРОЈ ЧАША. ($a+5\text{cm}$), ГДЕ ЈЕ a ВИСИНА ЧАШЕ (ЦРТЕЖ 1). СВАКУ ЧАШУ ПРОБУШИТЕ НА ДНУ ДЕБЕЛОМ ИГЛОМ.

НА ДВЕ ЧАШЕ ПРОБУШИТЕ РУПЕ И СА СТРАНЕ, ПРОВУЦИТЕ КОНАЦ И ЗАЛЕПИТЕ ГА ИЗНУТРА СЕЛОТЕЈПОМ.

КРОЗ ДНО ЧАШЕ ПРОВУЦИТЕ ПО ДВА КОНЦА (ЗБОГ ЧВРСТИНЕ) ПА НАВУЦИТЕ ВЕЛИКУ ПЕРЛУ ИЛИ ДУГМЕ (КОНАЦ ПРОВУЦИТЕ САМО КРОЗ ЈЕДНУ РУПУ). ДУЖИНА КОНЦА ИЗМЕЂУ ДВЕ ПЕРЛЕ ЈЕ КАО И ВИСИНА ЧАШЕ a .

ОВАКО ИЗГЛЕДАЈУ НАВИЗАНЕ ЧАШЕ

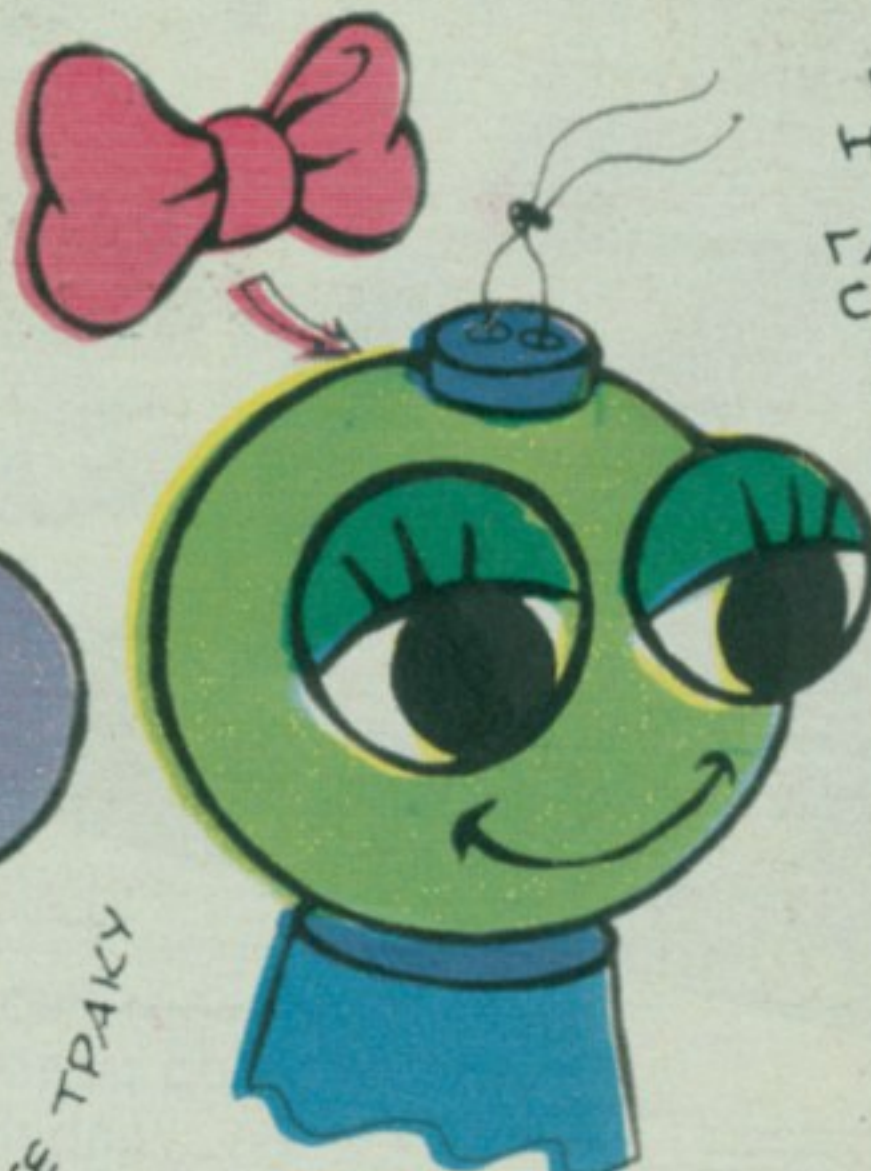
НА ПРЕСЕКУ СЕ ВИДИ КАКО ЈЕ КОНАЦ ЗГУЖВАН У ЧАШИ

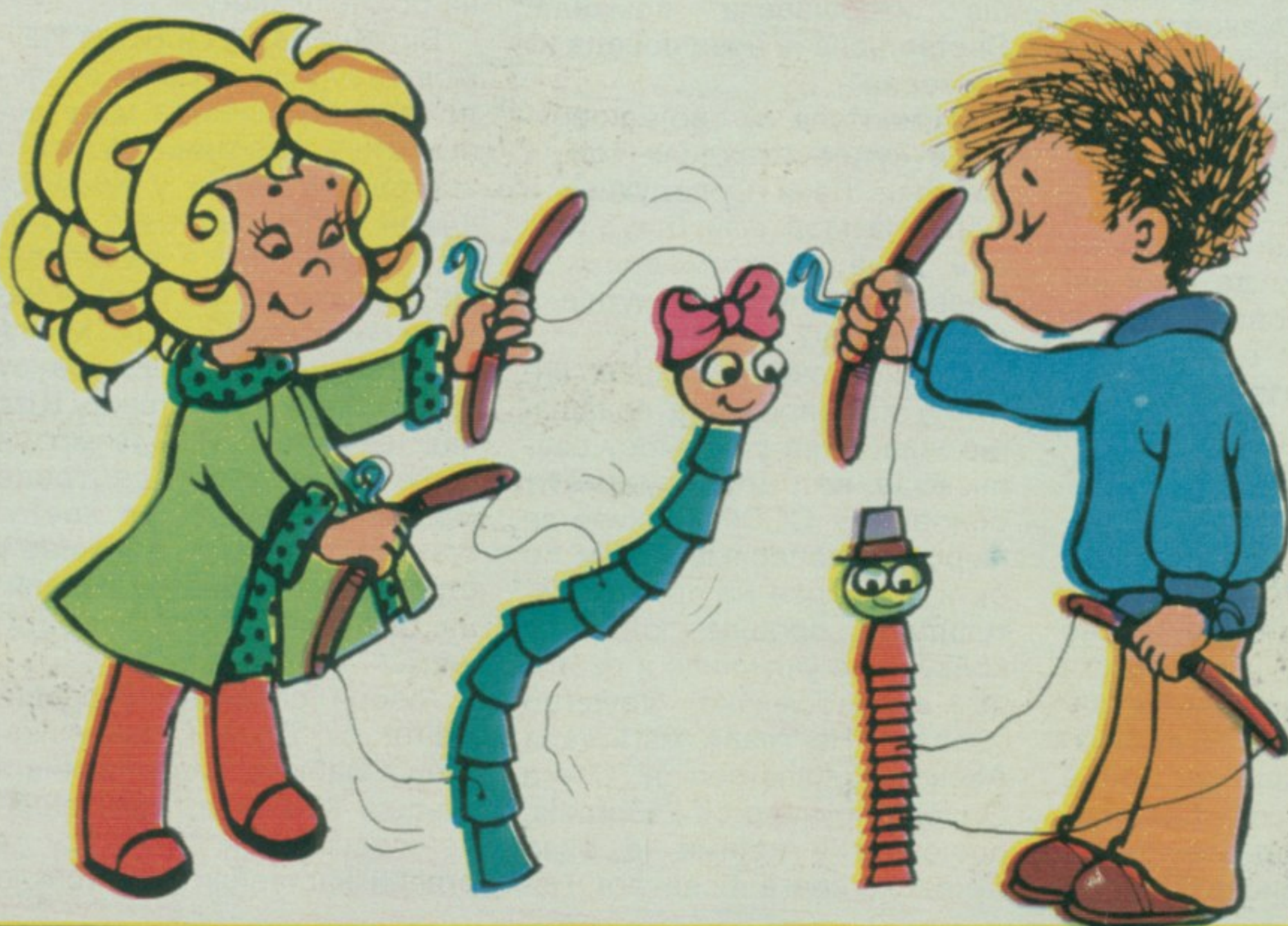
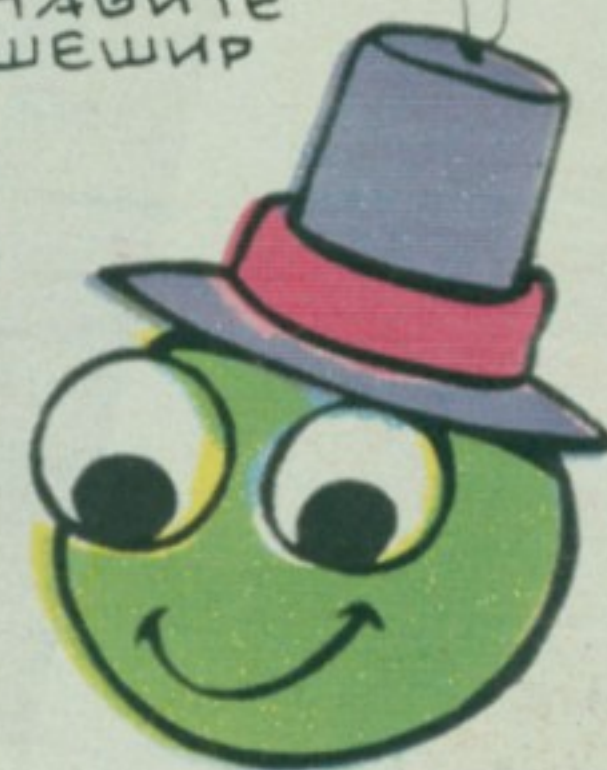
ПРЕСЕЦИТЕ ПИНГ-ПОНГ ЛОПТИЦЕ, НАЦРТАЈТЕ ОЧИ И НАЛЕПИТЕ ИХ НА ГУМЕНУ ЛОПТУ. ШЕШИР НАПРАВИТЕ ОД ЧАШЕ И КРУЖНОГ ПАРЧЕТА КАРТОНА.

УЗМИТЕ СТАРУ ГУМЕНУ ЛОПТИЦУ, ПРОБУШИТЕ ПО ДВЕ РУПЕ СА ДВЕ СУПРОТНЕ СТРАНЕ И ПРОВУЦИТЕ КОНЦЕ ПОМОЋУ ДЕБЕЛИХ ИГЛАА. НА ВРХУ КОНЦЕ ВЕЖИТЕ ПРЕКО ДУГМЕТА.

ГЛИСТИ НАЛЕПИТЕ МАШНУ, ГЛИСТАНУ СТАВИТЕ ШЕШИР

КОНАЦ НА ГЛАВИ ГЛИСТЕ ВЕЖИТЕ НА ЈЕДНУ ВЕШАЛИЦУ А ДВА КОНЦА КОЈА ИДУ СА СТРАНЕ ГЛИСТЕ НА КРАЈЕВЕ ДРУГЕ ВЕШАЛИЦЕ.

ГЛИСТУ ВОДИТЕ КАО У ПОЗОРИШТУ ЛУТАКА. КАД ОЛАБАВИТЕ КОНАЦ НА ГЛАВИ, ГЛИСТА ЈЕ МАЛА, КАД ГА ПОВУЧЕТЕ - ОНА СЕ ИЗДУЖИ, КАД ПОМИЧЕТЕ КОНЦЕ ДРУГЕ ВЕШАЛИЦЕ, ГЛИСТА СЕ УВИЈА...

„БИОН-9”

300 ВРТ

Лајка, Стрелка, Белка
и ко зна колико још
животиња
полетеле су
пре човека
у космос,
на пут са кога
није било
повратка.
Жакоња
је срећна
што је
опет на Земљи,
међу људима.

Пуне две недеље у сателиту без људске посаде летеле су разне врсте животиња, а команде су биле у рукама две мајмунце

Метална лопта изронила је из облака, полако се спустила и додирнула тврду степску земљу. Учесници истраживачке екипе притрчали су и отворили капак. Сунце је обасјало две тужне мајмунске њушке. Али, само за тренутак тужне. Чим су угледали

људе, Жакоња и Забијака искезиле су се од радости и почеле да скачу, ударају се песницама у груди. Лет је најзад био завршен!

— Експеримент је у целини успео — изјавио је новинарима доктор медицинских наука Вјачеслав Корољаков. — Истина, неки „учесници” су изгубљени јер је из необјашњивих разлога температура у биосателиту порасла, па је угнуо део мува, прстенастих глиста и, што ми је највише жао, мрава тако да неки експерименти основаца који су учествовали у састављању програма нису изведени. Али, не треба да се жалосте, за две године биће лансиран у космос нови биосателит.

Од муве до слона

У астронаутици где је све испланирано до у секунду и до последњег шрафчића такви се случајеви ретко догађају. Па ипак, десило се: док је сателит спајан са ракетом, прекинут је довод електричне струје и старт „Биона-9” је од-

ложен, а читав зоолошки врт, тако брижљиво смештен и распоређиван, извучен из капсуле. Многи биолошки „учесници”, укупно 18 врста, морали су да буду замењени... Са лета је скинута и главна посада — пар мајмуна — јер су се макаки дуго чекајући старт изнервирани и већ лоше извршавали команде. Састављена је нова посада из „резерве”.

Из капсуле су своје корпице и кутије извадили млади биолози Лена Солодухина и Борја Наумов. Али, откуд уопште деца на космодрому у Плесецу и њихове кутије у биосателиту?

Медицинско-биолошки институт који проучава понашање животиња у космосу написао је, већ други пут, међу основцима СССР конкурс за најбољи експеримент који ће бити проверен на правом сателиту, а прошле године у конкурс се укључило и савезно аерокосмичко друштво „Савез”. На главе магистара Алексеја Алпатова и Олега Орлова сручило се 250 идеја, пројеката у којима је било буквално свега и свачега. Не-

ки млади природњаци нису водили рачуна о дужини космичког лета (до две недеље), строгом ограничењу тежине и величине терета, па су предлагали да се у космос пошаљу вилини коњици који живе један дан или слон...

Практично, ни у једном коверту није било идеје која је до краја разрађена. Зато су научници одлучили да у Москву позову ауторе 25 најзанимљивијих писама. Будући научници — просечно стари од 12 до 14 година — срели су се ту са психолозима, филозофима, социолозима који су их, упознавши их кроз нимало једноставне игре, поделили у четири научне екипе у којима су се заједнички разрађивале конкретне идеје. После одбране пројеката жири је имао права да изабере два која су могла да рачунају на извођење. Какви су то експерименти?

Расте ли глисти „реп” у васиони?

Планета Земља са својом атмосфером постаје све тешња за човека, па су разговори о могућности да се на Месец преселе индустријска постројења све чешћи. Уз то, већ негде око 2000. године предвиђа се човеково дуго путовање у космос. Шта ће га у тесним кабинама подсећати на родну планету?

Виталиј Лејбин и Борја Наумов верују да добром расположењу космонаута могу допринети — животиње. А зашто астронаути не би у космосу имали своје парченце шуме са птицама, чак и са мравима? И како ће се тамо понашати ти мрави? Јер, многе одлике животиња везане су за Земљину силу теже. Шта кад ње нема? Можда мрави више неће знати да граде мравињак или да се крећу, брину о потомству или живе у строго организованом заједници. Све сама занимљива питања.

Аутори следећег експеримента су Лена Солодухина, Жења Бабкин, Саша Галкин и Аљоша Морозов, сви тринаестогодишњаци. Они су у ствари наставили рад који је

„БИОН-9”

У КОСМОСУ

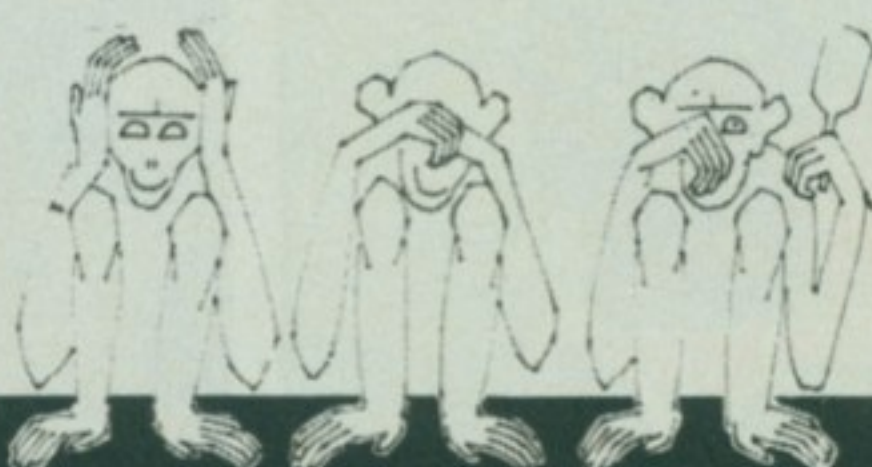
почет још на прошлом биосателиту. Пре две године, наиме, Аљоша је учествовао у експерименту: у космос је послао пресечене кишне глисте да би сазнао хоће ли у бестежинском стању доћи до обнављања. После приземљења биосателита утврђено је да је обнављање прошло нормално, а глисте које су „зарашћивале” у космосу нису се разликовале од својих земаљских рођака. У новом експерименту који је радио заједно са Леном, Жењом и Сашом, проблем обнављања изгубљених делова тела добио је свој логични наставак. Екипа је наставила да открива постоји ли разлика у брзини регенерације у космосу и на Земљи.

Преостале две групе младих природњака које су радиле с лептирима и свиленим бубама нису успеле да обезбеде учешће у космичком експерименту...

„Нојева барка” плус цвеће и дрвеће

Али, вртимо се на космодром после неуспелог старта. Прошла је још једна недеља у заморном очекивању да „Бион-9” полети. Заморном, јер су припреме за лет трајале већ две недеље и јер је из почетка требало припремити исти експеримент са глистама, заменити колонију мравца

и то само што се тиче експерименталне основаца. Узгред, и британски млади природњаци припремили су један експеримент. Они су са собом донели контејнер са семењем које је

МА ШТА КАЖЕШ

АТОМСКА ВЕСТ

Године 1900. у Сједињеним Америчким Државама било је свега 8 хиљада аутомобила и 15 километара асфалтног пута! Спреј-бочице нису уништавале озонски омотач. Јела се здрава храна – воће и поврће се нису прскали пестицидима. Није постојала замена за штетни шећер и није било вештачких боја у исхрани... Није било ни радиоактивног нити било ког другог отпада штетног по здравље. Па ипак, човек је у просеку живео само 47 година.

Данас све чинимо против себе: загађујемо природу, једемо затровану храну, удишемо смог – а живимо око 75 година и то кад не водимо много рачуна о упозорењима стручњака. Они дисциплинованији могу да доживе и деведесету, а процењује се да ће човек у следећем веку догурати до 130! ■

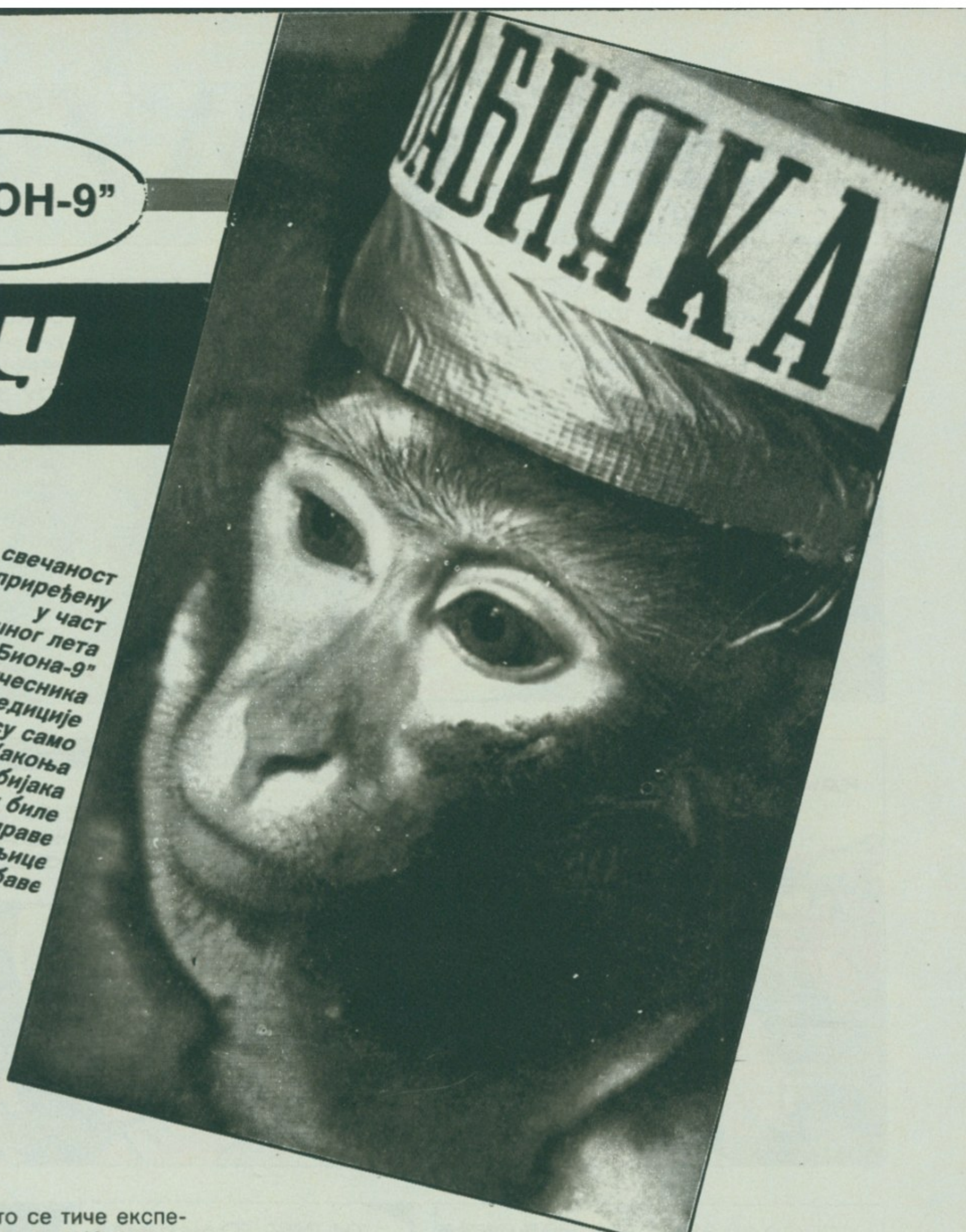
требало да пусти изданке у бестежинском стању.

У припреми биосателита „Бион-9” осим Совјетског Савеза учествовало је још осам земаља Европске космичке агенције. Становници космичког зоолошког врта – од једноћелијских до високоразвијених – треба да помогну на-

учницима да открију како се живи системи прилагођавају условима бестежинског стања, да се објасни биолошка улога гравитације у процесу живота и помогне да се реше многи сложени задаци и дође до одговора које треба знати да би се заштитио човек који креће на дугачко путовање кроз космос.

Сви системи на космичком броду су проверени, пртљак космичког зоо врта убачен, мајмунице Жакоња и Забијака помало уплашено гледају у телевизијске камере. Почиње одбројавање. Букнуо је пламен у дну ракете, бука мотора постаје све јача. За тренутак ракета застаје над Земљом, али само за тренутак. Већ следећег часа све мањи ватрени цветић нестаје на небу. После две недеље вратиће се „Нојева барка” из космоса а са њом и Жакоња и Забијака, живе и здраве и врло срећне што више не лебде већ газе по доброј, старој Земљи са добром, старом гравитацијом.

В. М.

На свечаност
приређену
у част
успешног лета
„Биона-9”
од свих учесника
експедиције
позване су само
Жакоња
и Забијака
које су биле
праве
краљице
забаве

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

MASTERS
OF THE UNIVERSE

НОВЕ АВАНТУРЕ
ГОСПОДАРА СВЕМИРА

МАСТЕРСОВЦИ!

Изашла је нова СВЕСКА МАСТЕРСА. На СВИМ киосцима, као и сваког месеца авантуре Хи Мена, Орка, Скелетора и осталих ГОСПОДАРА СВЕМИРА.

КУДА ИДУ ПЛАВИ КИТОВИ?

Кренуло је из чисте радозналости. Људи су још од античких времена знали да се многе птице и разне друге животиње селе преко мора и континената и, као навијене, у одређено време враћају непогрешиво проналазећи свој дом. Али, куда иду и зашто, то се није знало. Кад се неко сетио да веже птици за ногу траку у боји, много шта постало је јасније. Касније се појавио много згоднији начин за обележавање — метални прстен с угравираном адресом на коју га је требало послати.

Од тада до данас прстеновано је на десетине милиона птица, прикупљено брдо података. Откривено је и зашто животиње путују. Оне најчешће у одређено време иду, лете или пливају тамо где могу да нађу више хране. Међутим, није то увек једини разлог па је миграција животиња и даље права загонетка.

Први рекордери: из Америке у Европу

Ухватити птицу и причврстити јој прстен за ногу углавном је лако, али како маркирати животиње које живе у води. Рецимо, плавог кита, највеће живо биће које је икад насељавало нашу планету. А ови колоси, иако нарасту и до 30 метара, а тешки су стотинак тона, имају аеродинамичан облик тела и јачину повећег брода — страствени су светски путници.

Није их нимало једноставно обележити. У почетку се то радило овако: брзи моторни чамац стигне кита и из нарочите пушке у њега испали лажни метак, цилиндричну ознаку с угравираним бројем и адресом. Кад би кита уловили, цилиндар се враћао на адресу природњака. У ствари, и пре овог намерног обележавања знало се понешто о китовима и њиховим путевима а за маркирање су служили заломљени комади харпуна. У другој половини 19. века управо су китоловци откривали прве рекордере: крај обала Норвешке убијене су животиње са заривеним врховима харпуна с америчких китоловаца.

Од 1932. до 1973. године обележено је више од двадесет хиљада усатих китова и уљешура, али људи су добили натраг врло мало знакова. Требало је наћи нов начин обележавања.

Харпун из хеликоптера

...Неколико стотина метара изнад мора лети хеликоптер. Беле кресте таласа гоњене свежим ветром ваљају се према хоризонту. Два научника у кабини пажљиво мотре доле. Један се нагиње напред и показује руком: — Видим кита! Огромна уљешура израња из дубине. Кроз прозрачну воду види се њено џиновско аеродинамично тело и четвртаста, као ножем срезана глава. Хеликоптер почиње да се спушта и сада лебди над водом. Један научник држи у руци малу кутију из које вире оштри зупци. То је радио-предајник тежак једва стотинак грама.

Отварају се врата кабине. Треба бацити мини харпун. Али, чувши буку елисе кит који готово да је стигао до површине нагиње се напред, избацује огроман пљоснат реп и пљеснувши њиме јако о воду нестаје у дубини. Нису успели!

Хеликоптер се нагло диже. Не смеју да изгубе из вида у ком правцу се кит креће под водом. Још се види његова тамна сенка која се губи у дубини, а потом је таласи прекривају. Хеликоптер кружи изнад места где је нестао кит. После десетак минута израња далеко удесно избацујући високо увис млазеве воде. Хеликоптер се спушта над њега, кит овог пута реагује мирније. „Надисао се ваздуха, сад ће да рони. Брзо!“ — каже један научник, други отвара врата и циљајући баца кутијицу доле. После неколико минута кит нестаје у дубини. Радиста подешава радио-предајник. Проћи ће четврт часа док се не зачује сигнал, знак да је кит испливао негде у близини. Одсад ће уљешура уредно обавештавати о свом кретању у кругу од десетак километара. Радио-везом природњаци јављају координате кита моторном чамцу и он журно стиже. Хеликоптер предаје штафету морнарима који ће од сада уносити на карту кретање кита.

Летовање у Мајамију

Једном су крај обала Калифорније младунцу плавог кита прикачили радио-одашиљач и посебан авион и брод нису га испуштали из вида 53 дана за које је време малиша знатно порастао. Помоћу радио-сигнала утврђено је да млади кит може да рони готово целих 16 минута и да се спушта до дубине од 170 метара! А кад је његов пут, како се то могло очекивати од кита ове врсте, скренуо према северу, морали су да се растану.

Али, после годину дана он је поново пливао у рејону где су га обележили. Нису га, међутим, познали по радио-сигналима (предајник је одавно престао да ради) већ по белој мрљи на репном перају.

Маркирањем су људи сазнали и разне друге занимљиве ствари. Рецимо, плави китови који живе на северној полулопти проводе лето на Арктику, крај обала Гренланда, Шпицбершких острва, или крај Чукотке, Алеутских острва, а зими одлазе на југ, све до обала Африке, Азорских острва. Они из Тихог океана иду до Јапана, а са обала Америке до топлих вода Калифорније и Мексика. Просечно превале пут од шест до осам хиљада километара!

БРОД
ЈЕ МОЏА МАМА
ПУНА ДВАДЕСЕТ ЧЕТИРИ ДАНА ЏИН СЕ БУКВАЛНО ПРИЛЕПИО ЗА БРИТАНСКИ БРОД „ПЛИМУТ“:
МЛАЗЕВИ ИЗ ЊЕГОВЕ „ФОНТАНЕ“ УПАДАЛИ СУ КРОЗ ОКРУГЛЕ ПРОЗОРЦИЈЕ КВАСЕЋИ ПУТНИКЕ И КАБИНЕ. СВА НАСТОЈАЊА ПОСАДЕ ДА ОТЕРАЈУ УПОРНОГ ПРАТИОЦА ОСТАЛА СУ УЗАЛУДНА

Интерконтинентални маратонци

Плави кит држи и својеврстан рекорд у праћењу бродова. Средином прошлог века енглески брод „Плимут“ срео је на пучини јато ових сисара. Један од китова одмах се прикрпио уз брод. Морнари су страховали да ће се кит, пре или касније, сударити са бродом или да ће му израњајући оштетити дно, па су на све начине гледали да га се отарасе. Кит, међутим, као да није примећивао њихову нељубазност и, без обзира на то какво је време, држао се тик уз брод тако да су млазеви воде из његове бризгалице упадали кроз округле прозорчиће лађе. Пратио је брод пуна 24 дана и одустао тек кад су пристали уз обалу. Очигледно, овај кит, као и многи други који прате бродове, сачувао је навику из детињства да се држи мајке.

Светом путују и друге врсте китова. Други по величини, такозвани финвал, преваљује редовно од пет до седам хиљада километара. Међу овим животињама постоје задивљујући рекордери. Тако је у антарктичким водама уловљен кит који је ту пре 30 година обележен. И то свега 300 километара даље од места првог сусрета! Иначе, сви се китови изванредно сналазе. Ни буре, ни олује, ни ветрови не сметају им да дању и ноћу непогрешиво иду својим путем. Како, то се још не зна.

У моди су крстарења

У свим океанима плива грбави кит – релативно мали (од 18 метара), са дугачким грудним перајима. Као и други њихови сродници, грбави китови селе се у области где има хране у изобиљу. Из северних вода СССР-а одлазе шест до осам хиљада километара све до западних обала Африке, а из вода Далеког истога према Филипинским острвима. Дешавало се да грбаве китове сретну у истом заливу где су и обележни, после 10 и 18 година. И за све то време носили су на себи ознаку. И ове животиње, као и плави китови, прате лађе. Броду који је испловио из луке са острва Св. Павле прикључио се грбави кит који је заједно са њим превалио 1000 километара, до обала Бразила.

Младунци калифорнијског плавог кита обично се рађају у јануару-фебруару на југу САД у плитким заливима обасјаним сунцем. У пролеће цела породица креће на север. За два-три месеца они препливају 8–10 хиљада километара на путу према Беринговом или Чукотском мору где ће се цело лето хранити и набављати сало, а у јесен ће се дуж обала Северне Америке упутити натраг.

Кит-уљешура је накрупнији од свих зубатих китова. Мужјаци достижу 16–17 метара у дужину а тешки су и по 80 тона. Храна су им углавном крупне рибе, ајкуле и раже. Сада се, захваљујући обележавању, зна да женке уљешуре живе с младунцима углавном у топлим водама, а мужјаци у пролеће одлазе одатле и допливају готово до Гренланда, задржавајући се у Баренцовом мору. У Тихом океану лети прилазе Комодорским и Курилским острвима, као и обалама Камчатке, задржавајући се у Охотском и Беринговом мору. Зими се поново враћају тамо где има „централног грејања“, у екваторске воде.

Туне препливавају Атлантук

И многе рибе иду на дуга путовања. Измишљени су разни начини за њихово обележавање. Ту су пластичне „зихернадле“ које се пробадају кроз леђно пераје, затим мало сидро које се убацује риби под кожу, а за њега причвршћује капсула с етикетом, па „шпагети“ који личе на танак пластични макарон који се провуче кроз леђно пераје и ту завеже. Користе се и мали ултразвучни предајници, радиоактивно, магнетно и многа друга обележавања, а било је и покушаја да се рибе фарбају држањем у раствору или убацивањем боје под кожу.

Путовања веома цењених риба као што су лососи протежу се на хиљаде километара с тим што они увек одлазе на мрештење у свој родни поток или речицу. Једна обележена младица превалила је за 50 дана пут од 2.500 километара, а туне – доказано је – без муке препливавају Атлантук.

Однедавно животиње почињу да прате преко сателита, али добри стари методи с обележавањем и даље остају незаменљиви.

В. М.

Илустровао: Брана Јовановић

"Smoke On The Water"
поново

Постоје само две песме које су сви, који су икада узели гитару у руке, одмах научили да свирају. То су "Smoke On The Water" групе "Deep Purple" и "Црни лептир" YU – групе. Прва песма је снимљена пре 17 година али су је сада светски рок ветерани обновили. Супергрупа састављена од све самих легенди снимила је поново песму у добротворне сврхе а сав зарађени новац биће упућен пострадалима од земљотреса у Јерменији

ХИТ
ХИТ
ХИТ

КЛАСИЧНА РОК ХИМНА

Песму "Smoke On The Water" "Deep Purple" снимли су 1972. година на албуму "Machine Head" који је проглашен за плочу године и продат у четири милиона копија. Песма је постала симбол једне генерације и до данас је задржала готово култ статус једне од водећих рок химни. То је био разлог што је организација под именом Life Aid Armenia одабрала за поновно снимање, издавање на синглу (на Б страну је стављен "Параноид" још један класик групе "Black Sabbath" и употребила у добротворне сврхе. У исто време су Бој Џорџ и групе "Aswad" и "Living In A Box" обновили стару песму "What's Going On?" Марвина Геја и такође је поново снимли да би зарађени новац упутили пострадалима од земљотреса.

На снимању "Smoke On The Water" појавиле су се највеће звезде седамдесетих година: То-

ни Ајоми ("Black Sabbath"), Брајан Меј ("Queen"), Дејв Гилмур ("Pink Floyd"), Роџер Тејлор ("Queen"), Пол Роџерс, Крис Сквajer ("Yes"), Кеит Емерсон ("ELP"), Џоф Даунс (ex "Asoa" i "Yes") а ту су били и представници млађе генерације Брајан Адамс и Брус Диксон из "Iron Maiden". Наравно, све њих предводили су оригинални чланови групе "Deep Purple": певач Јан Гилан, гитариста Ричи Белкмур и бубњар Јан Паис.

Сама песма је настала новембра 1971. у Швајцарској и о тим данима говори Јан Гилан:

– Дошли смо на идеју да изнајмимо камион "Ролингстонса" у коме се налази студио, да га одвеземо у Монтре и цео албум снимимо у згради коцкарнице, старој две стотине година. Било је то врло елегантно и врло уврнуто у исто време. У згради је постојала велика сала у којој смо хтели да снимимо да бисмо по-

стигли звук као на концерту. Желели смо да цео албум завршимо пре Божића. Када смо стигли, отишли смо да погледамо концерт Френка Запа и његове групе "Mothers of Invention", био је то одличан наступ. Свирали су у тој старој коцкарници, међутим, на пола концерта неки лудак је запалио кров зграде у којој је било 2000 људи. За неколико секунди ватра се разгорела а цела просторија напунила димом. Запа је био сјајан, остао је потпун хладнокрван и покушао да спречи панику. Фанки Клод, драги и поштовани директор туризма у Монтреу сетио се да су у подрумима зграде, у кухињама, клинци који су тамо радили и отишао је да их спасе. Неки су искакали кроз прозор, али нико није био озбиљније повређен. Сви смо били помало ошамућени и вратили смо се у хотел, сели у ресторан и гледали како та дивна зграда догорева до темеља. Пламен је био висок а ветар је терао дим по површини Женевског језера. Био је то призор који никада нећу заборавити.

Наш басиста Роџер Гловер дошао је на идеју за песму "Smoke On The Water" и нажврљао текст на салвети. А наше невоље су тек започеле, нисмо имали где да снимамо плочу. Летња сезона је била завршена и хотел је био празан. Тада смо дошли на идеју да на једном од спратова импровизујемо студио. Бас појачало смо ставили у спаваћу собу, клавијатуре у другу, бубњеве у ходник и цео албум је тамо направљен. Размештали смо намештај и тепихе унаоколо да бисмо добили бољи звук а црвене сијалице палили као упозорење да снимамо.

Тако је несрећан случај потакнуо снимање једне од најпопуларнијих песама у историји рока, а ове године је иста песма помогла онима које је погодила много већа невоља, земљотрес... Шта о песми кажу најпознатији светски гитаристи:

Алекс Лајфсон ("Rush"): "Smoke On The Water" истински је класик хеви рок музике свих времена. Песма је митска, вредна и заиста врхунска.

Глен Типтон ("Judas Priest"): То је прави пример оне изреке "мање је више". Тај један гитарски риф је управо оно што чини сав хеви метал.

Лита Форд: Никад нећу заборавити како смо свирали ту песму на летњим журкама и како смо се добро осећали. „Smoke On The Water“ надживеће све нас.

Адријан Смит („Iron Maiden“): Сви гитаристи из моје генерације били су под великим утицајем те песме.

Ричи Блекмур: Брзина и техничка виртуозност нису оно најважније у свирању рок гитаре. Најбољи рифови су најчешће најједноставнији.

Гери Мур: Мислим да је песма врло једноставно сазрела, зато што је то један од оних рифова који може да одсвира свако ко је способан да ухвати две жице на својој гитари.

Елвин Ли („Ten Years After“): То је класична рок песма која ће вечно трајати.

Ки Ки Даунинг („Judas Priest“): То је класична рок песма која је инспирисала гитаристе широм света. Волим ту песму.

Били Дафи („Cult“): Песма ме подсећа на школске дискотеке и пријатеље који су лоше играли после испијене флаше маминог шерија. П. С. Свиђа ми се бас линија у песми а Ричи Блекмур је бог.

Џо Пери („Aerosmith“): Када смо спремали наш први албум, слушали смо „Smoke On The Water“ и то је била сјајна инспирација.

Брајан Меј („Queen“): Када сам први пут чуо песму, није ми се превише допала. Међутим, како време пролази научио сам да класичне песме са годинама сазревају.

Слеш („Guns N'Roses“): То је једна од првих песама коју су сви гитаристи моје генерације научили да свирају. Стивен Едлер, наш бубњар показао ми је како да је свирам док сам учио гитару.

Стив Ваи Smoke On The Water ми је давала снаге да устанем и одем у школу.

Мик Бокс („Uriah Heep“): Ако прођете поред било које продавнице инструмената, или се појавите на проби уочи концерта, чућете тај риф. То је најчувенији риф на свету, класична рок химна.

Тони Ајоми („Black Sabbath“): То је један од највећих рок рифова свих времена. Када ме Гилан, који је иначе мој добар пријатељ, позвао да учествујем у снимању ни секунд се нисам размишљао.

„SMOKE ON THE WATER“

*We all came out to Montreux
on the lake Geneva shoreline
To make records with a
mobile, we didn't have much
time*

*Frank Zappa and the Mothers
were at the best place around
But some stupid with a flare
gun burned the place to the
ground*

*Smoke on the water, fire in
the sky, smoke on the water
They burned down the
gambling house, it died with
an awful sound*

*Funky Claude was running in
and out, pulling kids on the
ground*

*When it all was over we had
to find another place
But Swiss time was running
out, it seemed that we would
lose the race*

*We ended up at the Grand
Hotel it was empty, sold and
bare*

*But with the Rolling truck
Stones thing just outside
making our music there*

*With a few red lights and a
few old beds we made the
place to sweat*

*No matter what we get out of
this I know we'll never forget*

Текст и музика: Paice, Lord, Gillan, Blackmore и Glover
Изводе: „Deep Purple“

ДИМ НА ВОДИ

Дошли смо у Монтре на обалу Женевског језера Да снимимо плочу у покретном студију и нисмо имали пуно времена Френк Запа и Мадерси су били у том најбољем месту унаоколо

Али је неки глупак бацао пламена спалио место до темеља

Дим на води, пожар на небу, дим на води Спалили су коцкарницу, пропала је уз грозан звук Фанки Клод је трчао унутра и ван, вукући клинче по земљи

Када се све завршило морали смо да тражимо друго место

Али швајцарско време је истицало, изгледало је да ћемо изгубити трку

Нашли смо се у Гранд хотелу, био је празан, хладан и огољен

Али са камионом Ролингстонса испред и снимали смо нашу музику Са пар црвених светала и пар старих кревета направисмо праву ствар И шта год од свега овога настало, знам да то нећемо никад заборавити

ТРАЖИ ЛИ СТЕ ПЕСМУ

ХИТ

ХИТ

ХИТ

НЕОЧЕКИВАНИ РАСПУСТ

● После девет година заједничког рада и три објављена албума женска рок група „Банглес“ из Калифорније разишла се. Оне тврде да је то само привремено, али судећи по томе што свака од њих има доста планова за будућност тешко је очекивати да ће се поново окупити. Главна певачица и незванични лидер групе Сузана тренутно припрема улогу за један ТВ филм а заједно са Вики пише роман за који није објављено ни када ће се појавити, нити шта му је тема. Деби је са мужем отишла у Енглеску где хоће да купи кућу и пресели се на дуже време. Од њих четири једино Мишел своје активности везује за музику. Она сакупља материјал за соло плочу и бира нове музичке сараднике.

„Песме Боба Дилена су ОК. Да би био као он, довољно је само окачити акустичну гитару и изгледати озбиљно. Да, да, потребно је још ставити откачене наочари, бркове и нос.“

Адам Хоровиц („Beastie Boys“)

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Уређује
др Зоран Живковић

Шта да учиним, упитао се по хиљади пут сер Ричард Денбро Лестериц III. Најбоље би било да дам оставку, помислио је. Неопозиву, на све функције, почев од места директора компаније. То као прво. За име света, шта сам учинио!

Сер Ричард Денбро Лестериц III седео је налакћен над пространим радним столом у свом кабинету на десетом спрату зграде телевизијске компаније РБЦ. Тог јутра секретарица је рекао да никог не прима и повукао се у своје одаје осећајући како се за њега руши читав свет.

На вратима се зачу тихо куцање и у кабинет провири Карел Рапапорт, главни управник екипа за роботске камере. Сер Лестериц само на кратко подиже поглед, а онда се врати својим размишљањима.

— Није све тако црно — рекао је Рапапорт.

— То ти кажеш. Све то се није десило твојом кривицом. Ох, проклет био дан када ми је читав ствар пала на ум!

потребна жица правог генија. Немој да вртиш главом. Након што су научне главе исцедице и последњу информацију из старог Виљема, обукао си легендарног барда у савремену одећу и одвео га на лондонски сајам књига, а затим га пустио да сам лута између штандова и све снимао скривеном камером. Величанствено! Све те појединости, сви ти разговори са излагачима док су роботске камере зујале над његовом главом и бележиле сваки детаљ... Прегледао сам само мали део снимљеног материјала и могу ти рећи да је то невидљиво. Рич, имаш у руци све светске телевизијске станице и часописе! Можеш им деценијама давати на кашичицу благо које си снимио током само једног поподнева!

— Ти уопште не схваташ, Карел.

— Не схватам, ђавола! Јеси ли ти крив што физика процеса кроз време дозвољава само један једини прелазак у току људског живота? Наравно да ниси! Јеси ли ти крив што је времеплов захватио Виљема Шекспира у деветнаестој години, као голобрадо момче, тако рећи? Све је то сплет околности. Учене главе су фрктале и псовале иако су на тај начин забележиле мноштво биографских података и непознаница о песнику. Замисли, добити барда док још није написао ни једну једину песмицу. Али, твоје снимке управо то чини још вреднијима. Психологија, његов прави лик...

— Карел, добро знаш да се

ЗОРАН
ЈАКШИЋ

ДРЖ' ТЕ ВИЉЕМА!

Рапапорт облизну усне и искоса погледа послодавца. — Ја и даље мислим да је то била ђаволски добра идеја.

— Ваволски добра, ђавола!

— Слушај, Рич. Намислио си да доведемо правог, живог Виљема Шекспира у наше време. Добро. Идеја злата вредна и мислим да ће ти многи историчари књижевности бити до гроба захвални због тога. Али оно што си учинио након тога, за то је, опростићеш ми на изразу, била

не ради о томе.

— Грешиш! Сети се само призора! Голобради бард у црвеном џемперу и фармеркама који се осврће као селјачић у великом граду што је, опростићеш ми на изразу, заправо и био. Виљем Шекспир проба милкшејк и сладолед од кивија! Израз на његовом лицу, Рич. Брада му се тресла од узбуђења. А тек када је узео да листа проспекте оптичким меморијама, који оглашава уписивање хиљаду књига тако рећи на врх главе — це чиоде!

— Карел, уопште нисам по-
мињао то! — рече сер Лесте-
риц. — Тај део је протекао ка-
ко смо само могли сањати.
Али последице...
— Оно што је видео не мо-
же променити историју.

— Карел!

— Па шта хоћеш? Добио си
званичну дозволу за све што
си радио. Јеси ли прекршио
икакав закон? Ниси! Имаш
писмену дозволу Куће лордо-
ва. Све што се десило, њихо-
ва је кривица колико и твоја.

— Мислиш ли да ми је због
тога лакше?

— Покушај на то да гледаш
и овако. Историја књижев-
ности увек је себи поставља-
ла питање да ли је Шекспир
сам написао своја дела или
их је преписао од Бекона.
Какве су се расправе водиле
око тога! Сада бар знамо да
није.

— То је врло цинично од те-
бе, Карел.

Сниматељ рашири руке. — А
шта би било да ниси ни видео
крај снимка? У твом сећању
остао би озарени бард на
вратима времеплова који тек
што не пође назад у про-
шlost, како говори: "Ох, бла-
женства мога. Ја као да у рај-
женства мога. Ја као да у рај-
ска врата завирити могадох",
и уз те речи нестаје. А сви
пратиоци му плескају. Кра-
љица лично говори: "Чове-
чанство је ваш дужник."

— Проклет био.

— Уз то, никоме не морамо
ни да покажемо компромиту-
јући снимак. Због чега би чо-
вечанство икада морало да
сазна истину? Немојмо руши-
ти легенду.

— Мислиш...?

— Мислим да би то било нај-
боље решење. — Поново је
слегао раменима. — То је са-
мо пар секунди материјала,
нико неће ни приметити пре-
кид.

— Не знам, Карел. Све је та-
ко... наопачке. Пустите снимак
још једном, па ћемо одлучити
шта да радимо.

Видео-екран заблиста на
другом крају кабинета.

— Затворио сам тај део у
петљу тако да се непрекидно
понавља — рекао је Карел. —
Мада немамо да видимо бог-
зна шта ново.

— Да, да — рече нестрпљиво
сер Лестериц и загледа се у
екран.

Неко време двојица људи
су без речи гледала великог
песника како се осврће као
лопов на једну, па на другу
страну, а онда муњевитим по-
кретом краде књигу са поли-
це и гура је испод џемпера,
пре него што ће то ико запа-
зити. На корицама позамаш-
ног тома јасно се видео на-
слов у златотиску: **Сабрана
дела Виљема Шекспира.**

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

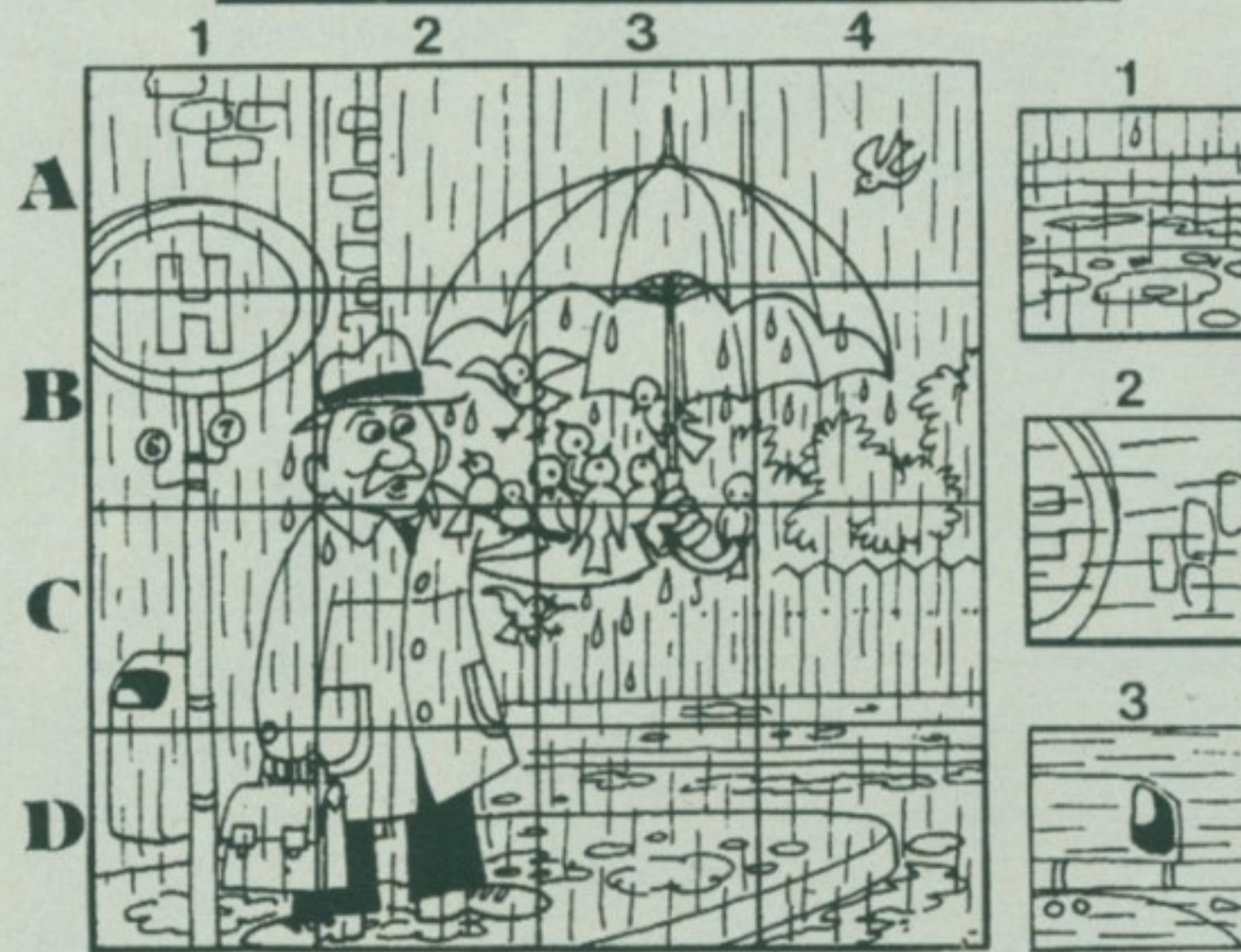
◆	7	8	9	10	11	12
1	А	Т	А	М	А	Н
2	К	Р	Ш	Е	Њ	Е
3	В	И	■	Ч	Е	П
4	А	М	О	■	С	Р
5	М	А	З	А	■	Е

◆	1	2	3	4	5	6	А	Р	А	З	Б	К
7	П	Е	Т	А	Р	К	Р	А	З	■	Т	И
8	А	Т	И	З	А	И	Н	■	С	Р	В	
9	Н	В	■	А	М	А	Н	■	К	Р	А	Н
10	Т	И	П	■	А	С	■	Р	С	Е	Т	О
11	Е	Р	А	К	■	Н	О	Н	И	З	У	С
12	Р	А	Б	Т	Р	О	З	Е	Н	О	С	Т

ВОДОРАВНО: 1. Козачки заповедник, 2. Ломљење, 3. Лична за-
меница — Запушач, 4. Овамо, на ову страну — Својеручно (скр.), 5.
Размажено дете — Ознака за електрон, 6. Град у СССР, 7. Име и
презиме глумца са слике — Символ титана, 8. Црвена боја добије-
на из биљке броћа — Зао дух у словенској митологији, 9. Шесна-
есто и треће слово азбуке — Главни град Јордана — Велика диза-
лица, 10. Изразити представник врсте — Спортски првак — Вајар-
ска алатка, 11. Београдски глумац, Милан — Додатни мали раз-
мерник на инструментима за мерење дужина или угла ради
тачнијег читања, 12. Несрећност, расејаност.

УСПРАВНО: 1. Крволочна звер из породице мачака, 2. Име пева-
чице Воће, 3. Лична заменица — Верна домаћа животиња, 4.
Женско име, Азема — Ауто-ознака за Кутину, 5. Притока Нерет-
ве — Ознака за радијус, 6. Лепо, дивно, 7. Драги камен боје мор-
ске воде — Узвик дозивања, 8. Брод са три трупа — Уобичајена
скраћеница код писања датума, 9. Иницијали песника Шантића —
Место у Хрватској, на Купи — Дрвени ексер, 10. Утакмица — Прво
и 14. слово азбуке — Мушко име од миља, Средоје, 11. Име фран-
цуске филмске редитељке Варде — Врста облака, 12. Континуи-
тет.

ЗА ОШТРО ОКО

Само један од три издвојена квадрата је део великог цртежа. Код
остала два цртача је начинио грешке.

ВИДЕО

БАРОМЕТАР

1. Breaking Point – Тачка издржљивости (1989) ТВ филм.

Да би открили планове савезника о искрцавању у Нормандију, нацисти киднапују мајора Пајка, једног од најближих сарадника Двајта Ајзенхауера, команданта америчке војске. За време мучења мајор губи свест, а када касније отвори очи открива да се налази у некој изолованој болници. Лекар му тада саопштава да је рат одавно завршен и да су од његове отмице прошле пуне две године... У режији Питера Маркла („Јангблад“, „Операција Бат 21“), главне улоге тумаче Корбин Бернсен, Џоана Пакула и Џон Гловер.

2. Honey, I Shrunk the Kids – Драга, смањено сам децу (1989)

Тачно две године после „Микрокосмоса“ (односно „Унутрашњег свемира“) Џоа Дантеа, појавио се нови филм о смањивању „Драга, смањено сам децу“, у режији још једног Џоа, овога пута Џонстона. Машина смушеног научника смањила је четворо деце – двоје његове и двоје комшијске – али то нико не зна. Приликом чишћења своје радне собе, научник је покупио децу метлом, ставио их у кесу за ђубре и однео на крај дворишта. Деца некако излазе из кесе и крећу на неизвештан пут до куће. У главним улогама појављују се Рик Моранис, Мат Фројер, Марша Страсман и Томас Браун.

3. The Package– Пакет (1989)

Изузетно напет филм о могућем атентату на совјетског председника Михаила Горбачова. Све почиње у тренутку када један искусни наредник америчке војске добије задатак да спроведе затвореника из Западне Немачке у САД. Међутим, одмах по доласку на америчко тло, затвореник му бежи, а затим се испоставља да не постоје никакви докази да он уопште постоји! Наредник почиње сопствену истрагу, јер схвата да је реч о нечему заиста крупном. Филм је режирао Ендрју Дејвис („Закон ђутања“, „Нико-јачи од закона“), а главне улоге тумаче Џин Хекман, Томи Ли Џонс и Џоана Кесиди.

4. Relentless – Убиства по именику (1989)

Под утицајем траума које је у детињству имао због окрутног оца, младић почиње да убија недужне људе, а поред сваке жртве, као неку врсту свог знака, оставља лист из телефонског именика. Полицијци који воде истрагу не знају од чега да крену, све док помало случајно не утврде да су последње две жртве имале исто презиме – Тејлор. Редитељ филма је Вилијам Лустиг („Жаца манијак“), а у главним улогама појављују се Џад Нелсон, Роберт Лођа и Лео Роси.

5. Family Business – Породични посао (1989)

Филм који је током прошле године очекиван са великим нестрпљењем, највише због изузетно атрактивне глумачке екипе: уосталом, окупљање Шона Конерија, Дастина Хофмана и Метјуа Бродерика на истом послу заиста је несвакидашњи догађај. То је, иначе, прича о три генерације лопова и њиховим настојањима да се обогате. Филм је режирао Сидни Ламет („Дванаест гневних људи“, „Пасје поподне“, „ТВ мрежа“, „Убиство у Оријент експресу“, „Моћ“, „Јутро после“). **В. Р.**

ЗЕБРА – за

ПОП-АРТ

Мало ко зна да је за јединствен изглед ових животиња највероватније за-служна веома опасна мува це-це

Највећу пажњу белих истраживача који су први пут крочили на тло Африке привукла је животиња налик на коња. Због њених црно-белих шара звали су је тиграсти коњ. Име је затим промењено, али је остала недоумица: да ли је зебра бела с црним пругама или је, можда, обрнуто? Или... Одговор на то питање потражићемо касније. За сад само да вам кажемо да Африканци мисле да је црна!

Без воде и породице

Зебре су група животиња коју је тешко сврстати по неком разумљивом реду јер ни две јединке нису међусобно сличне. Могу да се паре с коњима и то само када се нађу у заточеништву, односно у зоолошком врту, и тада настају зебруле или зебрине. Као и коњи и магарци и зебре припадају роду чији је латински назив Equus. Али, за разлику од коња и магараца зебре живе само у Африци. Најсличнија коњу је Гривијева зебра која насељава полупустињске пределе северне Кеније, Етиопије и Сомалије.

Такозвана обична зебра је најраспрострањенија и живи на великим травнатим пространим јужно од Сахаре. Води номадски живот, али су јој, за разлику од Гривијеве зебре, породичне везе веома јаке. Одрасли готово

никада не напуштају своју породицу, чак ни кад предводник угине. А њихова просечна породица састоји се од једног мужјака и око шест женки с младима – укупно петнаестак.

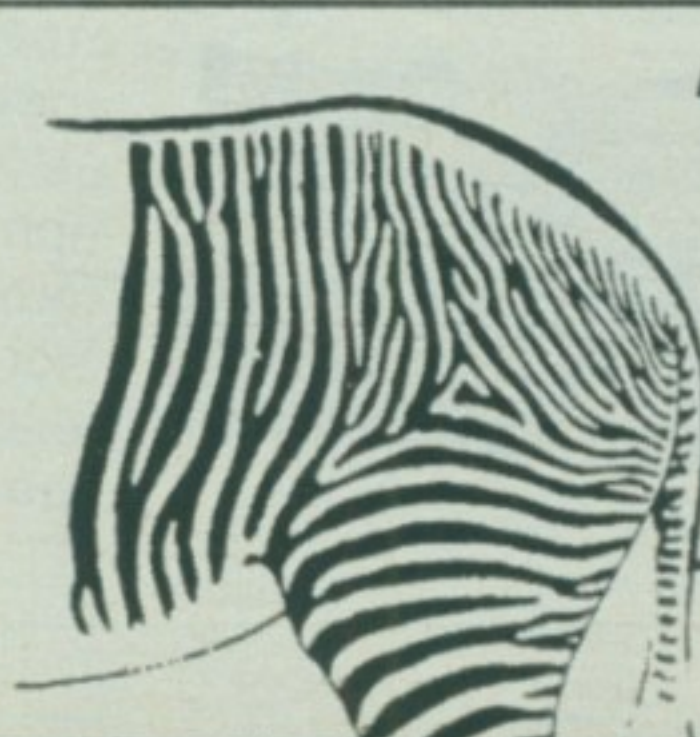
Нико од ових зебри не полаже право на одређену територију, вероватно зато што је врста приморана да се стално сели тамо где има воде, у чему се опет разликује од Гривијеве зебре која дуго може да проведе без течности.

Ако су ове две врсте из неког разлога приморане да живе у мешовитом крду, никада неће доћи до њиховог укрштања. Мешовита крда различитих врста и подврста зебри, као и зебри с неким другим животињама, веома су честа. Али, када се заједничко крдо зебри и гнуа нађе у опасности, разбежаће се свако на своју страну, док се саме зебре никада неће раздвојити.

До средине 18. века две друге врсте биле су прилично распрострањене на југу Африке. Једна од њих је зебра позната под именом квага која је највише личила на домаћег коња јер је била браон боје, са само неколико пруга на врату. Стотине хиљада ових животиња каскало је равницама јужне Африке – све док нису стигли бели ловци и започели њихово беспоштедно истребљење. Квага је буквално десеткована и истребљена у природи још крајем 19. века. Последњи примерак угинуо је 1883. у амстердамском зоолошком врту.

Друга врста која није преживела долазак белог човека била је права Берчелова зебра. Последња је угинула 1911. године.

Судбну претходних избегла је само брдска зебра иако је

Гривијева зебра

пешаке и све остале

ДТ У САВАНИ

1965. била на прагу истребљења. Ове животиње данас су под заштитом и њихов број се стално увећава.

Шаре као отисак прста

По једној старој теорији пруге служе зебри да регулише температуру тела. Беле

њу само из непосредне близине. На већој даљини лав ће тешко приметити зебру због природног феномена: таласања и подрхтавања топлог ваздуха при чему се њене пруге расплињују у измаглици... Ово звучи веома разложно, али је занемарена једна битна чињеница – лавови лове искључиво ноћу, а на месечини су пруге много видљивије.

Најновија теза такође је везана за прикривање. Кад се зебре дају у бег, лаву је, кажу, страшно тешко да се усредреди на једну животињу јер му пруге играју пред очима. Ова врста збуњивања могла би да прође и ноћу, али не даје одговор на још једно важно питање: ако су црно-беле пруге тако добар облик камуфлаже, зашто још нека бројнија врста није развила сличну шару на кожи?

Пруге на кожи зебре, као и шаре на човечијим прстима, разликују се од животиње до животиње и, изгледа, имају улогу препознавања. Као што се ми препознајемо по цртама лица, тако и једна зебра распознаје чланове крда по пругама које код њих имају и јаку привлачну моћ. Тиме се може објаснити и чврста веза међу члановима крда.

Али, сада се намеће и ово питање: зашто кваге нису имале пруге као све остале зебре? Одговор је – нису морале да се бране од це-це муве!

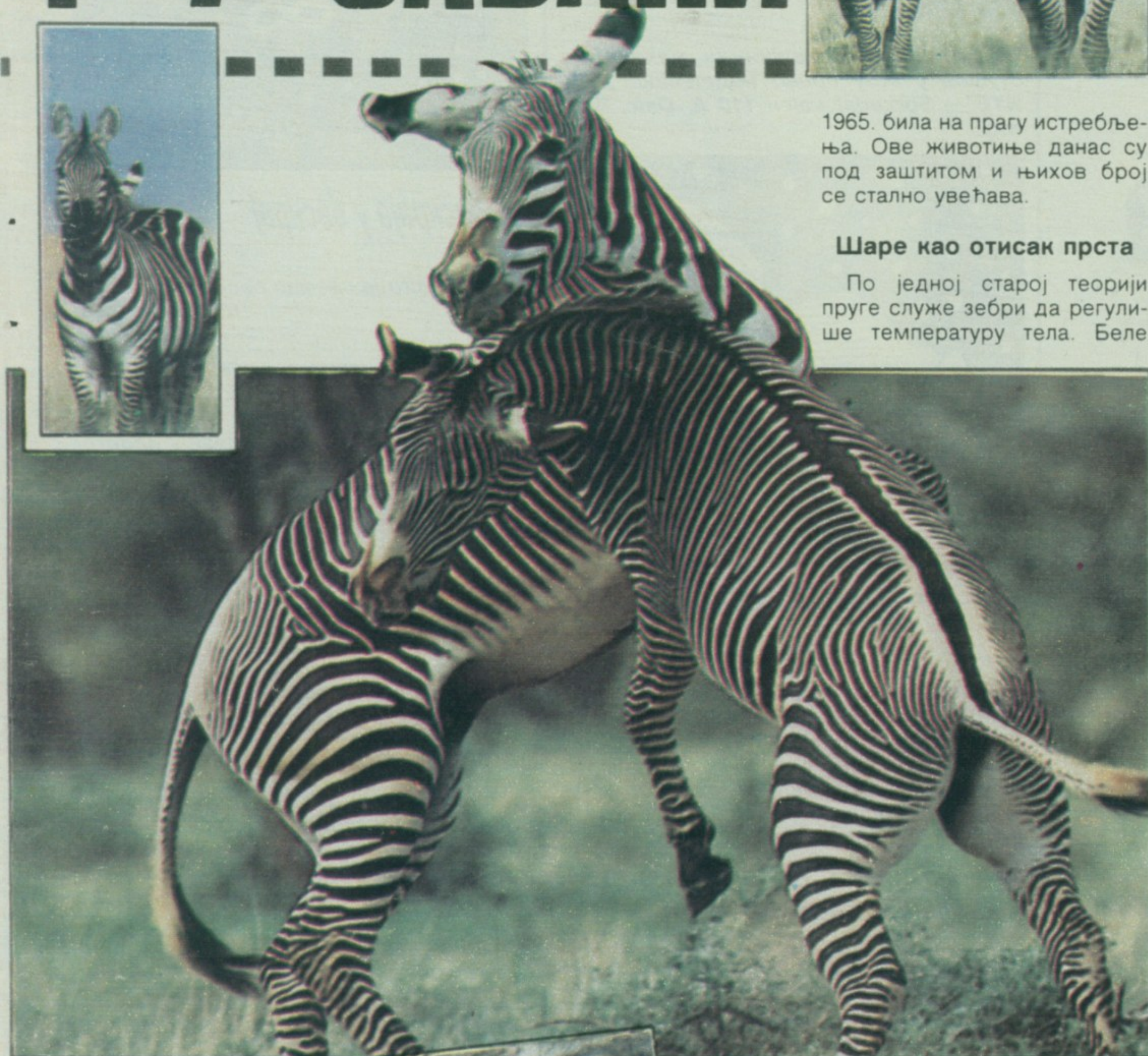
Це-це мува је инсект који сиса крв и преноси опасну болест спавања. Углавном реагује на тамну боју и на оно што се креће. Пре ће угристи човека кроз одећу која је тамна него што ће слетети на голу руку или ногу. Пошто је овом опаком инсекту потребна већа тамна површина за слетање, пругасту зебру ретко напада.

Иако ова теорија не може да се прихвати као једино објашњење за постојање пруга, она даје одговор на питање зашто квага није имала ову шару. Зато што је живела у области где нема це-це мува. То, такође, објашњава зашто коњи с других континената нису у току еволуције добили пруге.

Све у свему, мало је вероватно да ће наука икада бити у стању да да потпун одговор на питање зашто су зебре пругасте. И – да ли су беле с црним пругама или обрнуто? Ту опет има разлике од врсте до врсте, али се као најпоузданија сматра претпоставка да је тај однос 50:50 – то јест, зебра је црна колико је и бела. У ствари, онаква је какву је сами видите.

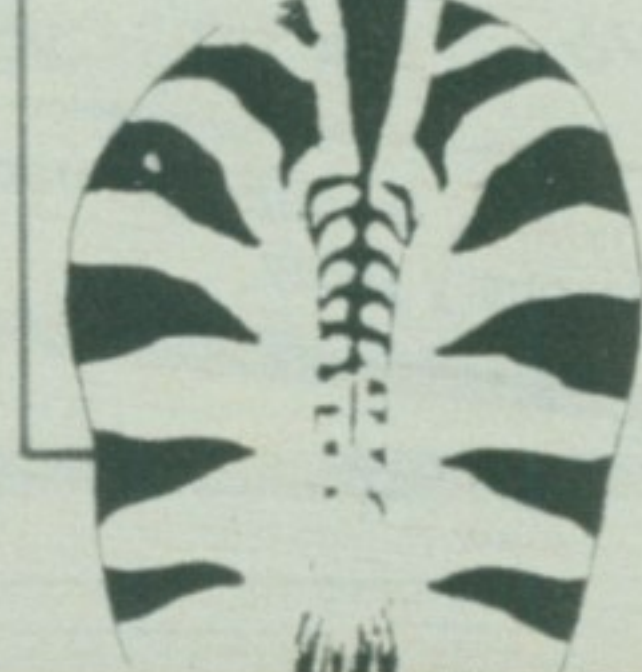
С. Ивановић

9. 3. 1990. ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 47

Брдска зебра

Обична зебра

МАЛА ПОШТА
п. факс 124
11000
БЕОГРАД
Македонска 29

Уређује: Диего Варагић

Буцама - с љубављу

Нас три имамо вишак килограма. Покушале смо нешто да предузмемо, али то није дало резултате. Зато вас молимо да нам помогнете.

ТРИ ЗАБРИНУТЕ БУЦЕ
23263 Орловат

Млади - младима

Дали сте већ неколико адреса часописа за младе, али не и из Норвешке. Ово је прилика да употпуните списак.

СРЕТЕН,
Чачак

С младим Норвежанима можеш да ступиш у везу преко недељника „DET NYE” - Sørkedalsveien 110 A, Oslo, Norway.

Ево три „Забавникова” рецепта:

Уз помоћ супе

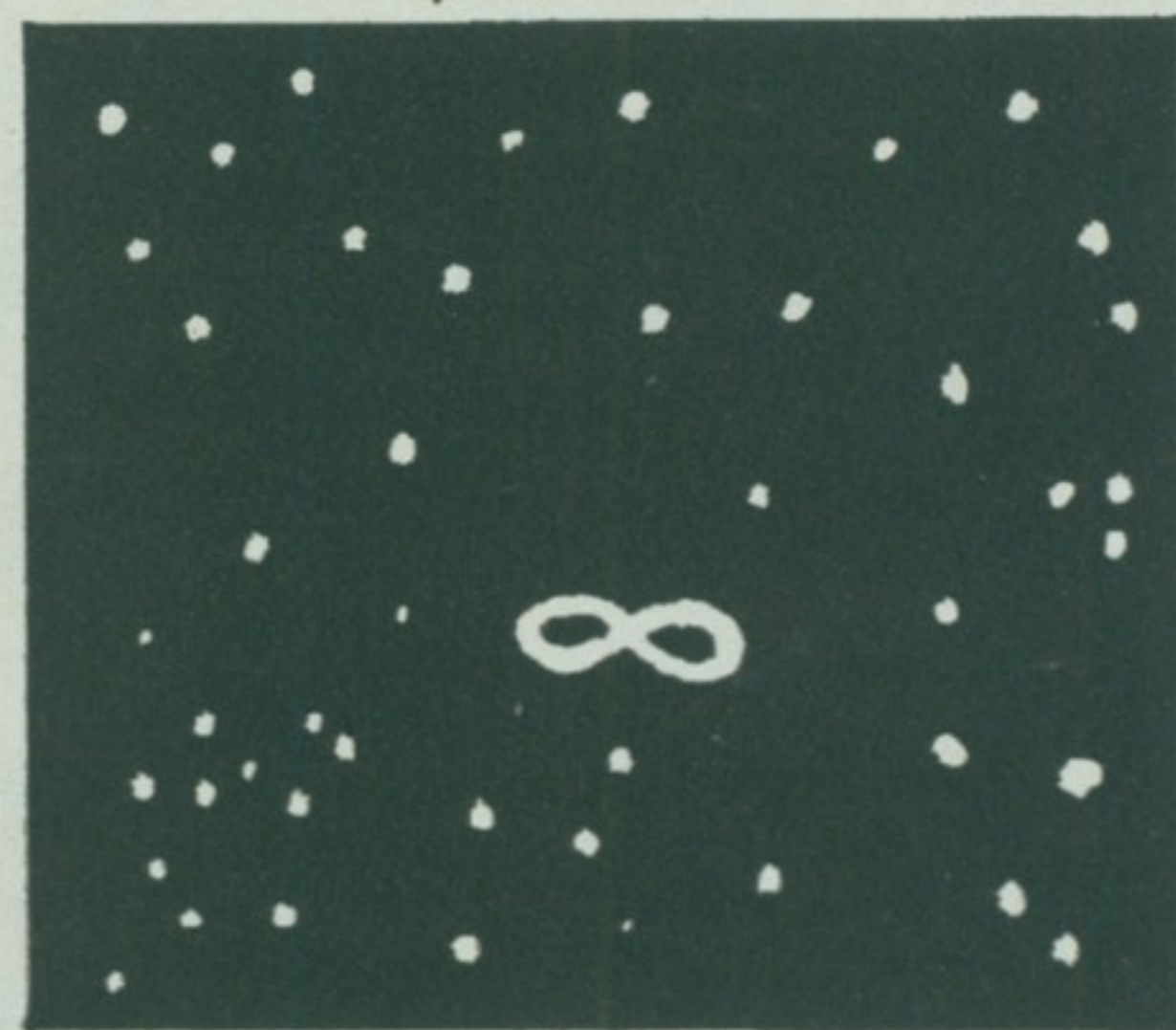
Два до три пута дневно јести само супу из кесице. Између тога дозвољени су воћни напици свих врста и компот. Млеко - никако! Није потребна посебна телесна активност. Мршави се брзо и на природан начин.

... кромпира, воћа и киселих краставаца

Једном до два пута недељно у току дана појести само 750 грама куваног кромпира помешаног са исто толико млека (подељено у три obroка). Може да се једе и воће. Других дана пре јела узети јабуку, а уз оброк обавезно и неколико киселих краставчића. И опет - воће.

... јабуковог сирћета

Погодно за пролеће кад можете да пређете на воће и поврће. Треба јести што више разних салата и што је могуће чешће. Врло је важно да салата буде увек добро закисељена јабуковим сирћетом.

Из бескраја у бескрај

Зашто је свемир бесконачан?
НОВАК НОВАК,
Куцура

За свемир кажемо да је бесконачан пре свега зато што уз помоћ инструментата којима располажемо нисмо у стању да сазнамо шта се налази у простору изван њиховог домета. А сасвим је основана и претпоставка да је ово што знамо само део нечега што је много веће...

Поклони се и почни!

Идем у основну школу и волим глуму. Препоручите ми неку добру драмску секцију у граду.

МАЈА,
Београд

Таква секција постоји при Дому пионира, у Таковској 8. Примају децу од трећег до шестог разреда с изузетком - и до осмог разреда основне школе.

Сваког уторка у 10.30 и четвртка у 14.30 они које то занима могу да дођу на аудицију. За ту прилику треба да припреме кратку, веселу рецитацију.

ŽELEO BIH DA SE IZVINIM OLJI ZBOG ONOG PISMA
TO STVARNO NISAM MISLIO OZBILJNO, ZATO JE MOLIM DA SE NE LJUTI
I DA MI OPROSTI!

Колико је оно ружно, толико је ово
лепо. Дакле, сад је све у реду.

ЈЕДАН САША
NOVI SAD

Руке које лече

Занима ме како се постаје масер. То је посао за који имам дара. Идем у осми разред и врло добар сам ђак.

ДРАГАНА П.,
Сремска Митровица

По завршетку основног образовања упиши се у средњу медицинску школу, смер за физиотерапеута, где ћеш учити и масажу, а онда можеш да се специјализујеш само за тај посао.

Занимљиво је, а неком и важно, да на овај смер, као ретко где, примају и оне који слабо или уопште не виде.

Јасмина – на коњу

Волим коње и желела бих да похађам школу јахања. Да ли то могу у Београду и коме да се обратим.

ЈАСМИНА ВУЧКОВИЋ,
Хусињских рудара 35
Београд

„Коњички клуб – Београд“, у Паштровићевој 2 (у кругу хиподрома) стално прима нове чланове и организује обуку за рад око коња и за све остало што има везе с коњима. Ту, наравно, спада и школа јахања. За све остало обрати се Коњичком савезу преко телефона 331-100.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Владимир Смољановић, Матије Хуђи 36/12, 22000 Сремска Митровица – 12 година, жели да се дописује са вршњацима.

Тања Грабовичкић, Бориса Кидрича 15а, 72000 Зеница – 11 година, воли музику, сакупља постере.

Сандра Јурела, Илица 103, 41000 Загреб – 14 година, воли спорт и музику.

Сандра Бастијанчић, XI крајишке дивизије 44, 78000 Бања Лука – воли „Црвену јабуку“, Тома Круза, Алфа...

Анђелка Пејовић, Браће Грбића 132, 85347 Игало – 13 година, сакупља сличице „Животињско царство“.

Александра Трајков, 29. новембра 75, 91000 Скопље – 15 година, жели да се дописује са вршњацима.

Мојца Жабкар, Марка Орешковића 5, 59300 Книн – 14 година, воли дружење.

Бојана Милошевић, Карађорђева 24, 31260 Косјерић – 9 година, сакупља марке, постере, значке и салвете, воли музику и спорт, навија за Црвену звезду.

Драгана Здравковић, Есперанто 4-1/13, 17500 Врање – 13 година, воли музику и спорт, сакупља постере и значке.

Зорица Енги, Жарка Зрењанина, 34, 24224 Стари Жедник – воли музику, сакупља постере.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: атаман, кршење, ви, чеп, амо, ср, маза, е, Араљск, Петар Краљ, ти, ализарин, срд, нв, Аман, кран, ти, ас, длето, Ерак, нонијус, растројеност.

ЗА ОШТРО ОКО: квадрат 2 одговара квадрату А1.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

● БРОЈ 1993

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА“
др Живорад Минових

В. д. главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоновић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верница Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кеџић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патригић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномариновић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 26 динара, тромесечна 78 динара, полугодишња 156 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 52 динара, тромесечна 156 динара, полугодишња 312 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну наизакну НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА ЗА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	26.-
СР НЕМАЧКА	DEM	45.-
ШВЕДСКА	SEK	162.-
ФРАНЦУСКА	FRF	153.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	40.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број: 60811-620-63-257300-

-00054 уз обавезну наизакну: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

* ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ
НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

**ПИШЕ: ЕЛИЗАБЕТА
ЛУКИЋ-ЗЕЉУГ**

ХОРОСКОП ЗА МЛАДЕ

ОД 9. ДО 15. МАРТА

ОБАХ (21. 3-20. 4)

Бићеш у одличној форми, твоја чангризавост у последње време постала је несносна како у кући тако и у друштву. С лакоћом ћеш испунити обавезе које су се нагомилале. Средићеш тренутне невоље са симпатијом јер неће одолети твом шарму. Ипак, немој да претерујеш, прозреће те ако покушаш да је слажеш. Имаћеш сјајан дан 11. марта.

ШКОРПИОН
(23. 10–22. 11)

Ваљда, коначно, почињеш да схваташ да тврдоглавошћу не можеш много да постигнеш у преговорима са родитељима око неких повластица. Искористи своје предности 11. марта, лакше ћеш доћи до циља. Јавиће ти се стара симпатија са предлогом да покушате поново. Ако те не занима, није фер да се поиграваш њеним осећањима и доказујеш како си ти, у ствари, неко врло важан.

СТРЕЛАЦ
(23. 11–21. 12)

Одлично ћеш се забављати са својом симпатијом. Твојој сујети пријаће њене изјаве љубави. Схватићеш да ни теби није баш свеједно, изгледа да је на помолу велика љубав. У школи ћеш лако поправити оцене које су те бринуле. Ако сматраш да ниси најспремнији, покушај да се јавиш 14. имаћеш одличан дан. Пријаће ти кратко путовање за време викенда.

БЛИЗАНЦИ
(21. 5–21. 6)

Ти си такав: кад радиш – радиш, а када те обузме лењост, нема помоћи. Не би било добро да занемариш математику. На љубавном плану све најбоље, твоја нова љубав и даље ће цветати. Усамљени Близанци (ако таквих има) лепо ће се забављати са особама супротног пола. У кући ће бити мањих невоља.

БИК (21. 4–20. 5)

Примирје са симпатијом донеће ти велико задовољство. Признаћеш јој да је твоја љутња била без посебног разлога. Опростиће ти овог пута, међутим, не би требало да пречесто „тренираш“ њено стрпљење. У школи ће бити све у реду, добићеш добру оцену из језика. У кући стање боље него обично, лако може да се догоди да добијеш повишицу џепарца.

ЖАРАЦ (22. 12-20. 1)

Настој да се мало боље организујеш. Покушавах да обавиш шеснаест обавеза за два дана а како умеш да се упетљаш, ниједну нећеш испунити. Пријаће ти комплименти особе која ти је симпатична, дај јој неки знак ако желиш да успоставиш ближи однос јер ће све остати на лепим речима. Родитељи ће се љутити на тебе због бахатог понашања.

PAK (22. 6-22. 7)

У школи ће ти ићи глатко, истицаћеш се а то је веома важно пред крај тромесечја. Сањариш о необичној љубави као да ти није најлепше са садашњом симпатијом. Ипак, не претеруј тражећи хлеба преко погаче. Родитељи ће ти испунити велику жељу.

ВОДОЛИЈА
(21. 1–19. 2)

На најбољем си путу да за кратко време решиш пакет невоља. Бићеш у доброј кондицији што ће ти помоћи да средиш стање у школи. Уз пут, твој шарм ће привући особу у знаку Стрелца. Покушаће да ти се удвара. Немој да извољеваш, могла би у лице да ти каже нешто што не желиш да чујеш.

РИБЕ (20. 2-20. 3)

Oseћаšеш se nesigurno jer će ti se učiniti da nećeš stiћи na vreme da se pripremiš za odgovaraње из предмета из којих немаш оцене. Само полако, звезде су ти више него наклоне, можеш чак да превaziђеш своја очекивања. На љубавном плану неће бити значајнијих догађаја, можда ћеш сазнати да се свиђаш једном Јарцу, али шта кад те он не занима!

ЛАВ (23. 7–23. 8)

Готово све ће бити како же-
лиш, са малим изузетком у шко-
ли, где можеш да направиш
грешку настојећи да покажеш ка-
ко увек све знаш. Тако би могао
да добијеш лошу оцену. На љу-
бавном пољу бићеш боље среће,
успећеш да освојиш Вегу (или
Водолију). Одличан дан за зака-
зивање првог састанка: 15. март.

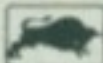
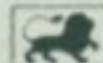
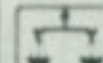
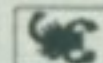
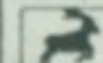
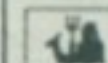
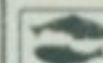
ДЕВИЦА (24. 8–22. 9)

На првом месту биће ти да решиш обавезе у школи. Уз мали напор добићеш оцене које желиш, зато немој да губиш време. Не би било паметно да своје тајне повериш другу у знаку Овна, брзо ћеш се покајати. Имаћеш добар дан 13, зато гледај да тада обављаш важне послове.

ВАГА (23. 9–22. 10)

Неће те баш потрести чињеница да се приближава крај тромесечја. У центру твоје пажње биће љубавни састанак са особом која

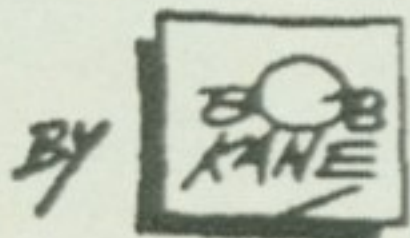
ти се допада. Пошто си капацитет, не би ли било у реду да не испуниш и школске обавезе јер лоша оцена може да ти поквари романтично расположење. Немој да се убеђујеш са родитељима, изгубићеш.

												
Матерњи језик	☆	□	△	☆	○	□	△	☆	□	☆	△	□
Математика	○	☆	□	△	☆	△	□	☆	○	□	△	☆
Страни језик	□	☆	△	□	○	☆	△	□	☆	△	□	△
Уметност	☆	○	☆	△	□	△	☆	△	☆	○	☆	□
Историја	△	☆	□	☆	○	☆	□	△	○	□	☆	△
Географија	○	□	△	□	☆	△	○	☆	□	△	○	☆
Друштвене науке	△	□	☆	△	○	□	☆	△	□	☆	△	□
Физика	○	☆	△	○	□	☆	△	□	☆	○	□	△
Хемија	△	○	☆	□	△	○	□	△	○	□	☆	△
Биологија	□	△	○	☆	□	△	☆	○	□	☆	△	□
Техничке науке	△	☆	△	□	☆	○	□	☆	△	□	☆	△

☆ - Звезде су ти врло наклоњене (5), □ - Нећеш заблистати (4),
△ - Извући ћеш се (3), ○ - Имаш мале шансе (2), x - Лоше ти се пише (1)

BATMAN

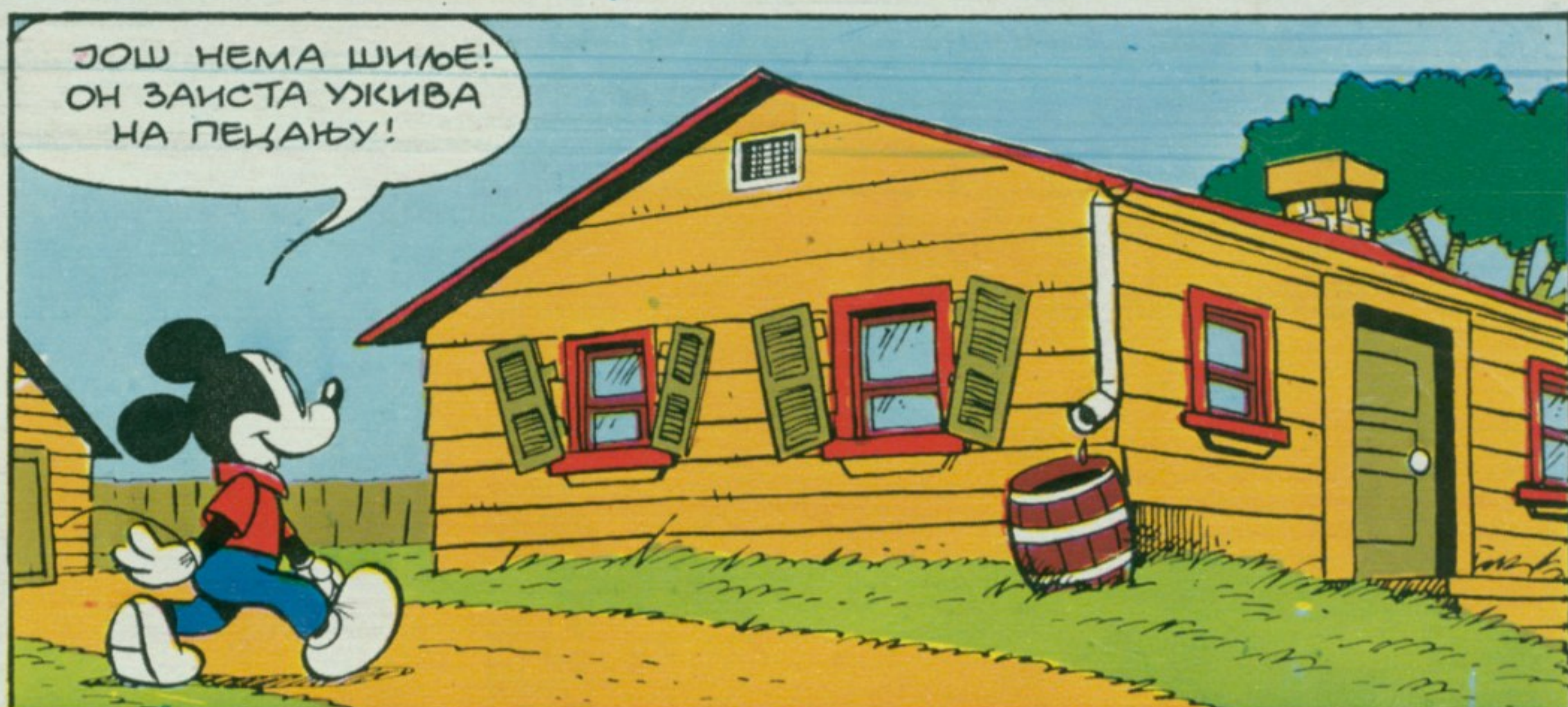
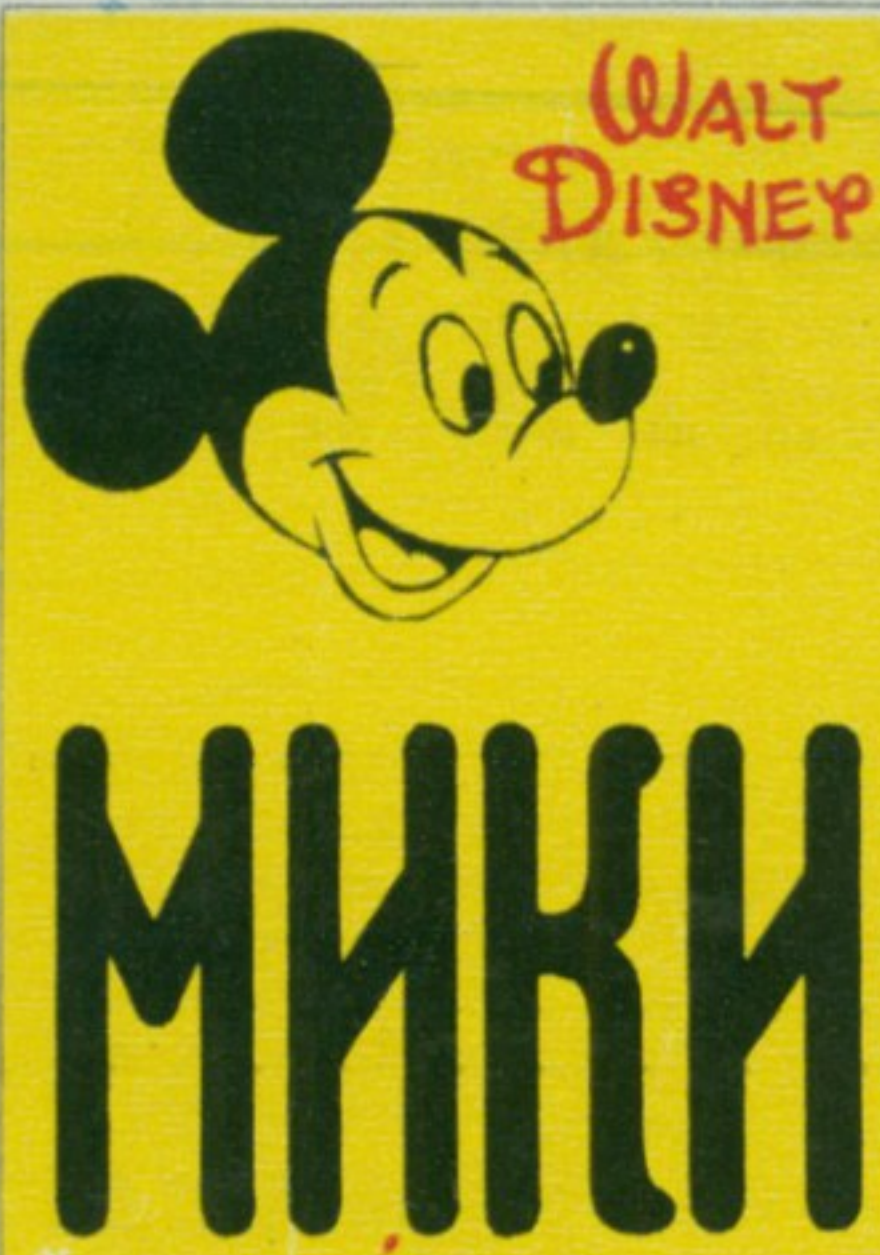
WITH ROBIN

У БОРБИ ПРОТИВ ЗЛОЧИННА

BATMAN, ROBIN, and indicia are trademarks of DC Comics Inc. All Rights Reserved.

1989 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate